

ŠIAULIŲ LOPŠELIS-DARŽELIS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PROGRAMOS PROJEKTAS

2017m.

PRITARTA
Šiaulių miesto savivaldybės
administracijos direktorius

Antanas Bartulis
2017-

PATVIRTINTA
Šiaulių lopšelio-darželio „Žiogelis“
direktoriaus 2017 m. _____ d.
įsakymu Nr. V-

ŠIAULIŲ LOPŠELIS-DARŽELIS „ŽIOGELIS“

IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PROGRAMOS PROJEKTAS

AUGU SVEIKAS!

2017

PROGRAMĄ RENGĖ: Otilija Jurienė, Asta Kerienė, Rūta Krivickienė, Vida Gazbeinienė, Jolanta Račkauskienė, Rasa Pranckūnienė, Sigita Saviščevidienė, Natalja Staražinskienė, Renata Žaromskienė. (2007)

PROGRAMĄ TOBULINO: Rūta Krivickienė, Jolanta Pažarauskienė, Sigita Saviščevidienė, Renata Žaromskienė, Ona Kolčanovienė, Jadvyga Gajauskienė. (2010)

Asta Kerienė, Sigita Saviščevidienė, Natalja Staražinskienė, Stefa Tarailienė, Lina Račė, Vanda Žymantienė. (2012)

Ingrida Jočienė, Raimonda Aušbikavičienė, Gita Gorodničenko, Valentina Aužbikavičė, Renata Žaromskienė. (2017)

SIŪLYMUS TEIKĖ: lopšelio-darželio bendruomenė.

TURINYS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS	5
1.1. Švietimo paslaugų teikėjas	5
1.2. Švietimo paslaugų teikėjo savitumas	5
1.3. Vaikai ir jų poreikiai	6
1.4. Tėvų ir vietos bendruomenės poreikiai	7
1.5. Filosofinis, psichologinis, pedagoginis požiūris į vaiką	8
2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PRINCIPAI:	9
2.1. Ugdymosi principai	9
2.2. Pedagoginės sąveikos būdai	10
3. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI	11
4. UGDYMO(SI) METODAI IR TURINYS:	12
4.1. Ugdymosi metodai	12
4.2. Ugdymosi turinys	12
4.3. Ankstyvasis amžius:	13
4.3.1. RUDUO	13
4.3.2. ŽIEMA	23
4.3.3. PAVASARIS	33
4.3.4. VASARA	43
4.4. Ikimokyklinis amžius:	47
4.4.1. RUDUO	47
4.4.2. ŽIEMA	57
4.4.3. PAVASARIS	67
4.4.4. VASARA	77
5. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI, PAŽANGA IR JŲ VERTINIMAS:	81
5.1. Vaikų ugdymo(si) pasiekimų, pažangos vertinimo metodai ir dažnumas	81
5.2. Pasiekimų ir pažangos fiksavimo formos	82
LITERATŪRA	83
PRIEDAI:	84
I priedas. Judrieji žaidimai lauke	84
II priedas. Fizinio aktyvumo pratybų metinis planas	91

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. 1. Švietimo paslaugų teikėjas

Šiaulių lopšelis–darželis „Žiogelis“, savivaldybės biudžetinė įstaiga, turinti juridinio asmens statusą. Steigėjas – Šiaulių savivaldybės Taryba, įstaigos kodas – 190529723, adresas – LT-78333, Dainų g.-11, Šiauliai. Darželis priklauso neformaliojo švietimo mokyklų grupei, ikimokyklinio ugdymo lopšelių–darželių tipui. Pagrindinė veiklos rūšis – ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas. Šiaulių lopšelis–darželis „Žiogelis“ atidarytas 1985 metais. Darželį lanko 1-6 metų vaikai. Į bendrojo ugdymo grupes integruojami vaikai, turintys specialiųjų ugdymo(si) poreikių. Veikia 13 įvairaus amžiaus grupių.

1. 2. Švietimo paslaugų teikėjo savitumas

Šiaulių lopšelio-darželio „Žiogelis“ bendruomenė siekia, kad šią įstaigą lankantys vaikai augtų laimingi, saugūs, sveiki ir aktyvūs. Kiekvienas vaikas darželyje priimamas kaip išskirtinis, savitas, unikalus ir lygiavertis ugdymosi partneris, pasižymintis individualiais gebėjimais, savitu pasaulio suvokimu ir ugdymo(si) būdu. Jam sudarytos sąlygos augti, tobulėti, išreikšti save. (Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija). Lopšelio–darželio pedagogai siekia ugdymo(si) kokybės, bendradarbiavimo bei pagalbos šeimai (LR švietimo įstatymas, Valstybinė švietimo 2013-2022 metų strategija). Organizuojant įstaigos veiklą, ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymą(si), vadovaujamosi vaiko teisėmis ir galimybėmis deklaruotomis Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcijoje.

Atliepiant nuolat kintančius bendruomenės poreikius, atsižvelgiant į ES 2020 m. švietimo ir mokymo programą („ET 2020“), Valstybės ilgalaikės raidos strategiją, siekiame, kad vaikas būtų fiziškai aktyvus, augtų saugioje aplinkoje, ugdytųsi gebėjimus, vertybines nuostatas bei įgytų žinių įgalinančių jo asmeninę ūgtį.

Jau beveik du dešimtmečius Šiaulių lopšelio-darželio „Žiogelis“ bendruomenė sėkmingai įgyvendina sveikatos stiprinimo ir saugojimo ugdymosi kryptį bei priklauso Lietuvos Sveikatą stiprinančių mokyklų tinklui. Todėl kiekvieno vaiko lankančio šią įstaigą gyvenimo patirtis praplečiama sveikos gyvensenos vertybinėmis nuostatomis, gebėjimais ir žiniomis.

Vaikų ugdymosi kokybę, patrauklumą lemia Šiaulių lopšelyje-darželyje „Žiogelis“ dirbančių specialistų įvairovė: judesio korekcijos ir meninio ugdymo mokytojai, logopedas, socialinis pedagogas, kineziterapeutas, plaukimo instruktorius. Jų dėka vaikai turi galimybę sportuoti, dainuoti, lankyti korekcines laikysenos bei plokščiapėdystės mankštas, logopedines pratybas, baseiną, dalyvauti įdomiose socialinio pedagogo inicijuotose veiklose.

Darželis įsikūręs pietinėje miesto dalyje, Dainų mikrorajone, gražioje vietoje šalia bažnyčios, pramogų ir poilsio parko „Beržynėlis“, Saulės pradinės, Romuvos progimnazijos. Čia ramu, nėra pramonės objektų, daug erdvės bei natūralios gamtinės aplinkos. Todėl vaikai gali saugiai ir sveikai augti, bręsti, žaisti, dalyvauti renginiuose, skatinančiuose sveiką gyvenimą, aplinkosaugines idėjas, liaudies tradicijas. Organizuojame daug gražių, originalių renginių, įtraukiame ugdytinių šeimas, kitas švietimo įstaigas, mikrorajono gyventojus.

Įstaigoje ugdytiniai turi atskirus miegamuosius, žaidimų kambarius, sporto bei muzikos sales, biblioteką ir baseiną. Atsižvelgiant į tėvų poreikius įstaigoje organizuojamas papildomas vaikų ugdymas – veikia įvairūs būreliai.

Dirbantys pedagogai ir pagalbos vaikui specialistai aktyvūs, iniciatyvūs, todėl kiekvienais metais vaikų ugdymą(si) pajvairina įvairia projektine veikla. Tai ne tik grupių, įstaigos ar miesto projektai, tačiau ir respublikiniai bei tarptautiniai projektai. Jie skatina pedagogų mokymąsi, nuolatinį įstaigos veiklos tobulėjimą bei plečia vaikų akiratį naujomis, prasmingomis patirtimis. Darželio bendruomenė nuolat besimokanti, tobulinanti profesinę, asmeninę, dalykinę kompetencijas. Pedagogai skleidžia gerąją darbo patirtį miesto ir respublikos darželių pedagogams nuolat organizuodami įvairius renginius, seminarus, konferencijas.

1.3. Vaikai ir jų poreikiai

Galima išskirti bendruosius vaikų poreikius, kuriais vadovaujantis organizuojamas ugdymas lopšelyje – darželyje „Žiogelis“, tai: edukacinės aplinkos turtingumas, patrauklumas, nuolatinis atnaujinimas; ugdymo proceso patrauklumas, vaizdingumas; ugdomosios veiklos formų įvairumas ir žaismingumas; vaiko aktyvumas ugdymo(si) procese, saviraiška, žaidimas. Tačiau siekiant bendruomenės poreikius atliepiančio, modernaus ugdymo(si), būtina atsižvelgti ir į tuos vaikų ugdymo(si) poreikius, kuriuos sąlygoja išoriniai veiksniai ir įstaigos kontingento specifika:

1 lentelė

Lopšelio-darželio „Žiogelis“ ugdytinių poreikiai

Veiksniai	Vaikų poreikiai
Ugdytinių sveikatos (fizinės, emocinės) būklės blogėjimas.	Sveikos gyvenimos įgūdžių ir nuostatų formavimas, korekcinė, profilaktinė, prevencinė programų ir priemonių realizavimas, pagalbos vaikui ir šeimai teikimas.
Daugėja socialinės rizikos šeimų.	Pagalba ir parama šeimai (tėvų švietimas), emociškai saugios aplinkos kūrimas, smurto prevencija, vaikų užimtumo gerinimas, ugdymo(si) turinio personalizavimas.
Kalbos ir komunikacijos sutrikimų daugėjimas.	Pagalba ir parama šeimai, vaikui; socializacijos procesų intensyvinimas, specialistų teikiančių pagalbą vaikui bendradarbiavimas.

Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys vaikai integruojami į bendrojo ugdymo(si) grupes. Ugdymo(si) turinys, numatytas šioje programoje, personalizuojamas, lanksčiai diferencijuojamas vadovaujantis įstaigos Vaiko gerovės komisijos, Šiaulių miesto Pedagoginės psichologinės ar Ankstyvosios reabilitacijos tarnybų rekomendacijomis, kartu į ugdymo(si) procesą aktyviai įtraukiant tėvus.

Siekiant ugdymo(si) programos efektyvumo ir kokybės, ją rengiant bei tobulinant daug dėmesio skirta ugdytinių šeimų poreikių išsiaiškinimui. Jų ypatumai atskleidžiami sekančiame skyriuje.

1. 4. Tėvų ir vietos bendruomenės poreikiai

Rengiant ir tobulinant ikimokyklinio ugdymo(si) programą, vaikų tėvai turėjo galimybę išreikšti nuomonę, pasidalinti patirtimi, išsakyti lūkesčius anketinės apklausos metu. Ugdytinių tėvus (87%) tenkina įstaigos pasirinkta ugdymo(si) kryptis – sveikatos stiprinimas. Beveik visi (98%) tėvai palankiai vertina sveikatos stiprinimo ugdymo(si) kokybę. Daugelis apklausoje dalyvavusių tėvų (96%) mano, jog ikimokyklinio ugdymosi programa „Augu sveikas“ įgalina įstaigos bendruomenę teikti kokybiškas ugdymo(si) paslaugas ir užtikrinti kiekvieno vaiko individualią ūgtį.

Ugdytinių tėvai taip pat identifikavo, jų manymu, svarbiausius vaikų gebėjimus, kurių ugdymui(si) lopšelio-darželio „Žiogelis“ bendruomenė turėtų skirti daugiausiai dėmesio: sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingi įgūdžiai; pomėgis aktyviai judėti ir leisti laiką; smalsumas, domėjimasis viskuo, kas vyksta, stebėjimas, bandymas, gebėjimas samprotauti; mokymosi motyvacija ir mokėjimas džiaugtis tuo ką išmokai; gebėjimas geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais ir bendraamžiais.

Panašiai ikimokyklinio ugdymo(si) programa „Augu sveikas“ yra vertinama ir įstaigos pedagogų. Jų anketinės apklausos metu išryškėjo tokie prioritetai: projektinės veikos plėtojimas, ugdymo(si) turinio personalizavimas, vaikų fizinio aktyvumo skatinimas lauke, ugdymo(si) metodų įvairovės didinimas.

Apklausos duomenys rodo, jog pasirinkta visai bendruomenei priimtina ir patraukli ugdymo(si) kryptis, kuri kokybiškai įgyvendinama ir atliepia tėvų bei vaikų poreikius, lūkesčius.

Tobulinant lopšelio-darželio „Žiogelis“ ugdymo(si) programą, atsižvelgta į vaikų ugdymo(si) poreikius, šeimos, įstaigos bendruomenės bei visuomenės prioritetus (Geros mokyklos koncepcija, Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas).

1.5. Filosofinis, psichologinis, pedagoginis požiūris į vaiką

Šiaulių lopšelio – darželio „Žiogelis“ ugdymo(si) turinio įgyvendinimas grindžiamas *humanistinio ugdymo(si)* vertybinėmis nuostatomis, kai vaikas priimamas kaip aktyvus, lygiavertis ugdymo(si) proceso partneris, kurio individualūs poreikiai, galimybės, pasaulėjauta bei raidos ypatumai yra pagrindiniai veiksniai, turintys įtakos ugdymo(si) proceso specifikai, kuri grindžiama vaiko saviraiškos galimybių užtikrinimu ir nuolatine refleksija. *Egzistencialistinio – fenomenologinio ugdymo* vertybės lopšelio – darželio „Žiogelis“ ugdomosios veiklos organizavime pasireiškia: pedagogų gebėjimu pažinti ir gerbti kiekvieno vaiko individualumą; vaiko ir pedagogo sąveikos kaip abipusio draugiško bendradarbiavimo vertinimu; vaikų skatinimu pažinti save, suvokti savo vietą pasaulyje ir gerbti kitą asmenybę; vertinimu, kai kiekvieno ugdytinio individuali pažanga nustatoma lyginant jį ne su kitais, o su jo paties ankstesniais gebėjimais. Įstaigoje svarbios *progresyvinės filosofinės ugdymo krypties* nuostatos, kurios akcentuoja ugdytinio gebėjimą spręsti problemas, reikšti savo nuomonę, kritiškai mąstyti, pabrėžiant ugdytinio individualumą. Vadovaudamiesi jomis, pedagogai siekia ne žinių kiekio kaupimo, o gebėjimo jas taikyti praktiškai ir interpretuoti skirtingose gyvenimiškose situacijose. Todėl siekiama, kad vaikas nuolat patirtų pažinimo džiaugsmą per aktyvią, praktinę, savarankišką veiklą kiekvienoje ugdymo(si) situacijoje. Tai skatina aktyviųjų ugdymo metodų bei būdų taikymą, personalizavimo, diferencijavimo ir integravimo principų taikymą ugdymo(si) procese.

Gilinantį į filosofinių ugdymosi krypčių praktines apraiškas, siekiant kokybiško, visuminio, visuomenės ir vaiko poreikius atliepiančio ugdymo(si), svarbus yra ir psichologinis vaiko asmenybės bei raidos suvokimas. Įstaigoje vadovaujamosi filosofo – psichologo J. Piaget kognityvinės raidos teorijos idėjomis, jog vaikas geriausiai atsiskleidžia praktiškai veikdamas, mokslininko J. Brunerio pažinimo plėtotės teorija, L. Vygotskio sociokultūrinė pažinimo vystymosi teorija, E. Eriksono – psichosocialinės raidos teorija. Vadovavimasis šių teorijų esminėmis nuostatomis įpareigoja pedagogus objektyviai vertinti kiekvieno vaiko asmenybę ir jos daromą pažangą, planuoti ugdymo(si) procesą atsižvelgiant į vaikų mąstymo, veikimo, patirties ir žinių kaupimo specifiškumą atskirais amžiaus tarpsniais. Jos leidžia sėkmingai numatyti artimiausius ugdytinių raidos ypatumus, užtikrinant ugdymo(si) sistemingumą, nuoseklumą bei sėkmingą vaikų motyvavimo veiklai mechanizmą. Aktyvus šių žinių taikymas praktikoje lemia pasitikinčios savimi, atsakingos, iniciatyvios, kūrybingos asmenybės ugdymą(si), sėkmingą socializaciją, konstruktyvų konfliktinių situacijų valdymą ir sprendimą.

2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PRINCIPAI

2. 1. Ugdymo(si) principai

Atsižvelgiant į vaiko asmenybės ir jo ugdymo(si) sampratą, išreikštą per filosofines kryptis ir psichologines teorijas, modernios edukacijos rekomendacijas, lopšelio-darželio „Žiogelis“ ugdymo(si) turinys ir jo įgyvendinimas grindžiamas šiais principais:

♠ **Humaniškumo.** Remiantis šiuo ugdymo principu įstaigoje siekiama užtikrinti kiekvieno vaiko teisę būti skirtingam ir gerbiamam kaip asmenybei. Daug dėmesio skiriama vaiko savarankiškumo didinimui, asmeninės patirties bei saviraiškos plėtotei, suteikiama daug laisvės pedagogams ir vaikams pasirenkant ugdymo(si) formas, priemones bei temas. Siekiama ugdymo(si) proceso personalizavimo, diferencijavimo ir pritaikymo konkretaus vaiko poreikiams, galimybėms ir poreikiams.

♠ **Sveikatingumo.** Šiuo principu grįstas ugdymas laiduoja vaikui fiziškai ir psichologiškai saugią aplinką. Vaikams formuojamos nuostatos: savarankiškai laikytis asmens higienos; būti fiziškai aktyviems; laikytis darbo-poilsio-maitinimosi ritmo. Sveikatingumo principu grįstas ugdymas leidžia ugdytiniams įgyti sveikos gyvensenos įgūdžių, saugoti savo ir kitų fizinę bei psichinę sveikatą.

♠ **Integralumo** principas skatina siekti harmoningos, visapusiškos vaiko asmenybės sklaidos, tobulėjimo ir sveikos gyvensenos kompetencijų integravimo, paskirstant dėmesį vienodai fizinio–psichinio-socialinio ugdymo darnai bei pažinimo – jausminės – praktinės patirties veiklai. Integralumo principas formuoja vientisą supančio pasaulio vaizdą bei įgalina perprasti priežastinius ryšius gamtinėje-socialinėje terpėje.

♠ **Tęstinumo.** Ugdymo(si) programoje pagrįstoje tęstinumo principu, ugdymas(is) suvokiamas kaip nesibaigiantis, nenutrūkstantis savęs ir pasaulio pažinimo procesas. Lopšelio – darželio „Žiogelis“ ugdymo(si) programoje šis principas realizuojamas ugdymo(si) turinį nuosekliai plėtojant per ugdytinių amžiaus tarpsnius, psichosocialinės raidos ypatumus, remiantis sezoniškumo principu bei atsižvelgiant į kiekvieno vaiko ugdymo(si) savastį. Tęstinumo principas šioje programoje įgyvendinamas vykdant kokybinį kiekvieno vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimą bei plėtojant visų įstaigoje dirbančių specialistų veiklos integralumą bei glaudų bendradarbiavimą su vaiko šeima.

Pasirinkti ugdymo(si) organizavimo principai glaudžiai siejasi su darželio realizuojamomis filosofinėmis ugdymo(si) kryptimis, psichologinėmis ugdymo(si) teorijomis, lemia ugdymo(si) turinio realizavimo metodų pasirinkimą bei pedagoginės sąveikos būdus.

2.2. Pedagoginės sąveikos būdai

Lopšelyje–darželyje „Žiogelis“ pripažįstama, jog tėvai (globėjai) yra svarbiausi vaiko ugdytojai. Todėl su jais siekiama pozityvaus, pasitikėjimu ir pagarba grįsto bendravimo, bendradarbiavimo ugdant vaiką. Įstaigos bendruomenė nuolat ieško būdų ugdytinių šeimų įtraukties į ugdymo(si) procesą didinimui. Pedagogų, pagalbos vaikui specialistų ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimas grindžiamas tarpusavio pasitikėjimu ir konfidencialumu, aktyvia partneryste ir atsakomybe, pagarba vienas kito poreikiams ir interesams.

Kadangi ikimokyklinio amžiaus vaikai veiksmingiausiai ugdomi aplinkoje, kurioje yra saugūs, gerbiami, kurioje pripažįstama jų nuomonė ir teisė ugdytis savitai, tai pedagogo ir vaiko sąveika lopšelyje–darželyje „Žiogelis“ yra grindžiama lygiaverte ir lygiateise partneryste, grįsta abipuse pagarba ir geranorišku bendradarbiavimu.

Įstaigos pedagogų, pagalbos mokiniui specialistų, administracijos bendravimas ir bendradarbiavimas grindžiamas sąveikos principu: keičiamasi informacija ir nuomonėmis, išvalgomis, dalijamasi patirtimi, keliami klausimai ir kartu ieškoma atsakymų susijusių su vaikų ugdymo(si) aktualijomis.

Bendradarbiavimas ir aktyvus ryšių palaikymas su išorės sociokultūriniais partneriais skatina pedagogų tobulėjimą, švietėjišką pagalbą tėvams, teikiamų paslaugų kokybę, įvairovę; ugdymo(si) tęstinumą ir perimamumą; sveikos gyvensenos nuostatų formavimą ir idėjų sklaidą. Darželio pedagogai dalijasi gerąja patirtimi su kitais darželiais, organizuodami įvairius renginius, susitikimus su specialistais, rengdami bendras parodas, konkursus, varžybas, talkas, projektus. Glaudūs ryšiai palaikomi su Romuvos, Sandoros, Gytarių progimnazijomis, Saulės pradine mokykla.

Sociokultūriniai ryšiai, įvairialypė pedagoginė sąveika sudaro galimybę įstaigos bendruomenei tapti nuolat besimokančia, atvira organizacija bei leidžia sėkmingai realizuoti ugdymo(si) tęstinumo ir integralumo principus, o taip pat skatina probleminių – projektinių metodų raišką ugdymo(si) turinyje.

3. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Šiaulių lopšelio – darželio „Žiogelis“ bendruomenė, atsižvelgdama į Europos Sąjungos, Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijos numatytus veiklos prioritetus bei įvertindama ugdymo(si) įstaigos savitumą, tenkindama esminius ugdytinių, jų šeimų poreikius, numato ikimokyklinio ugdymo(si) programos „Augu sveikas“ tikslą bei uždavinius:

Tikslas. Atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsningumais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

♠ Teikti kokybiškas ugdymo(si) paslaugas, siekiant aktyvios vaiko raiškos ugdymo(si) procese bei dialogiškos sąveikos.

♠ Plėtoti individualias kiekvieno vaiko galias, taip sudarant sąlygas jam augti sveikam, oriam, bendraujančiam, smalsiam, kuriančiam ir sėkmingai besiuogančiam.

♠ Siekti visuminio vaiko ugdymosi papildant jį sveikos gyvensenos vertybinių nuostatų, įgūdžių formavimu.

♠ Stiprinti partnerystę tarp šeimos ir ugdymo institucijos, siekiant ugdymosi tęstinumo ir tėvų įtraukties į vaikų ugdymą(si).

4. UGDYMO(SI) METODAI, TURINYS

4.1. Ugdymo(si) metodai

Lopšelyje–darželyje „Žiogelis“ ugdymas(is) grindžiamas humanistinio ugdymo(si) idėjomis ir principais. Tai pedagogams, pagalbos vaikui specialistams leidžia laisvai, lanksčiai rinktis ugdytiniams priimtinius, aktualius, optimaliausią poveikį teikiančius pedagoginės veiklos metodus. Modernios edukacijos tendencijos pedagogų veikoje išryškina šias metodų grupes: **kritinio mąstymo metodai** (galimybė laisvai reikšti mintis; nuomonių įvairovė; aktyvus kiekvieno nario dalyvavimas; nebijojimas rizikuoti, pagarba kitokiai nuomonei); **probleminiai – projektiniai ugdymosi metodai** (vaikui sudaromos sąlygos pačiam stebėti, tyrinėti, eksperimentuoti, atrasti, pažinti); **aktyvieji ugdymosi metodai** (skatina vaiko ugdymo(si) motyvaciją, moko atrasti savitus ugdymo(si) būdus, atskleidžia pažinimo džiaugsmą).

Vyraujančios ugdymo(si) metodų grupės leidžia lopšelių–darželių „Žiogelis“ vadinti **atviro ugdymo(si) sistema**, nes vyrauja laisvas ugdymo(si) metodų pasirinkimas, integralus ugdymo(si) turinys, lygiavertė ugdymo(si) proceso dalyvių sąveika, galimybė personalizuoti ugdymo(si) turinį, skatinamas komandinis darbas, vaikai pratinasi bendradarbiauti ir prisiimti atsakomybę už savo veiklą.

4.2. Ugdymosi turinys

Ugdymo(si) programos turinys, pedagogų pageidavimu, išdėstytas sezoniškumo seka grupuojant ugdymo(si) sritis į penkias ugdymo(si) pasiekimų grupes: emocinė-socialinė, pažinimo, kalbos ir komunikavimo, fizinė, meninė. Kiekvienos pasiekimų grupės ugdytini gebėjimai suskirstyti į žingsnelius, kuriuos apjungia tematika, paliekant laisvę ugdytojui rinktis konkrečias temas, vaikams aktualias problemas, projektinę veiklą. Šios programos ugdymo(si) turinys sudarytas iš tematikų skirtų ankstyvojo ir ikimokyklinio amžiaus vaikams. Ugdymosi turinio plėtolei ikimokyklinio ugdymo(si) programos „Augu sveikas“ prieduose pateikiami judrieji žaidimai skirti vaikų veiklos organizavimui lauke bei fizinio aktyvumo pratybų metinis planas.

4. 3. Ankstyvasis amžius

4.3.1. R U D U O

TEMATIKA - „NUPLASNOJO VASARĖLĖ“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta juo besirūpinantį suaugusįjį, džiaugiasi jį pamatęs, atsako jam kalbinamas, žaidinamas, siekia būti greta; • Reaguoja į pasakytą savo vardą. Tyrinėja savo rankas, kojas, stebi jų judėjimą. Apžiūrinėja, liečia kitą vaiką, tyrinėja jo kūną.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Turi savo kūno išorės vaizdinius – atpažįsta save neseniai darytose nuotraukose, savo atvaizdą veidrodyje, pavadina kelias kūno dalis; • Atpažįsta kito vaiko ar suaugusiojo džiaugsmo, liūdesio, pykčio emocijų išraiškas.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradedama vartoti emocijų raiškos žodelius ir emocijų pavadinimus; • Pasako, kas jis yra – berniukas ar mergaitė, atskiria berniukus nuo mergaičių, pavadina 5–6 kūno dalis.
Pažinimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Domisi aplinka, sutelkia dėmesį į arti esančius veidus, daiktus. Reaguoja į skirtingus vaizdus, paviršius, kvapus, garsus, skonius. Atpažįsta artimus žmones, žaislus, daiktus; • Susidomi, kai parodomas kitokios formos, dydžio, spalvos daiktas: siekia jį paimti, tyrinėja. Atkreipia dėmesį į judančius, artėjančius daiktus, daug kartų kartoja matytus veiksmus su daiktais.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pažįsta ir pavadina kai kuriuos gyvūnus, žmones, daiktus, jų atvaizdus. Žino kai kurių daiktų paskirtį ir jais naudojasi (šukos, šaukštas, nosinaitė); • Supranta, ką reiškia vienas, du, daug (parodo pirštukais, kiek turi metukų); • Žaisdamas stengiasi rasti reikiamos formos, dydžio ar spalvos daiktą.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta ir pavadina vis daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų (sodo, daržo, lauko), gyvūnų, daiktų, domisi jais; • Skiria žodžius: mažai (vienas, du) ir daug. Paprašytas duoda kitiems po vieną žaislą, daiktą. Geba išrikiuoti daiktus į vieną eilę; • Tapatina daiktus pagal formą, dydį. Suranda tokios pat spalvos (raudonos, mėlynos, geltonos, žalios) daiktus.
Kalbos ir komunikavimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta savo ir artimųjų vardus, artimiausios aplinkos daiktų ir reiškinių pavadinimus. Žino veiksmų pavadinimus, geba veiksmais atsakyti į klausimus; • Vartoja kelis trumpus žodelius objektams, veiksams įvardyti, norams išsakyti, palydi juos judesiu.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius; • Dviejų trijų žodžių sakiniiais kalba apie tai, ką mato ir girdi, kas atsitiko, ko nori.

	<p>3-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3–4 žodžių sakiniais kalba ir klausinėja apie save, savo norus, poreikius, išgyvenimus; • Įvairiomis rašymo priemonėmis kraigalioja vertikalias ir horizontalias linijas.
Fizinė	<p>1-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bando savarankiškai valgyti ir gerti iš puodelio; • Tikslingai siekia daikto, rankos judėjimą seka akimis, pačiumpa ir laiko saujoje.
	<p>2-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valgo ir geria padedamas arba savarankiškai; • Pralenda per kliūtis keturpėsčias, padedamas lipa laiptais aukštyn pristatomuoju žingsniu, spiria kamuolį išlaikydamas pusiausvyrą.
	<p>3-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai valgo ir geria; • Geriau derina akies - rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius, tiksliau konstruoja, veria ant virvutės sagas, ridena, mēto, gaudo kamuolį, įkerpa popieriaus kraštą.
Meninė	<p>1-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reaguoja į muzikos garsus, melodijas, balso intonacijas, judesius, išraiškingą mimiką; • Domisi ir džiaugiasi dailės priemonėmis, jas liečia, apžiūrinėja, varto.
	<p>2-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skambant muzikai ritmiškai ploja, trepsi, tūpčioja, barškina, stuksena koku nors daiktu; • Tyrinėdamas dailės medžiagas ir priemones intuityviai atranda skirtingus veikimo jomis būdus (brauko pirštais, varvina dažus, maigo tešlą).
	<p>3-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vienas ir kartu su kitais dainuoja 2-4 garsų daineles, palydėdamas jas judesiais; • Eksperimentuoja dailės medžiagomis ir priemonėmis, tyrinėja įvairius veikimo jomis būdus.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
<p>„Kaip šiandien rengsimės?“ „Pažintis su draugais ir grupe“ „Saugau save ir kitus“ „Krenta lapai pamažu, Rudenėli, kaip gražu“ „Tamsiais rudens vakarais“ „Vėlinių žvakelės tamsoje“ „Krinta lapas klevo“ „Per balas“ „Po kopūsto lapu“ „Kai voveraitė riešutus skaičiavo, ežiukas obuolius rūšiavo“ „Skaičiukų ratukas“</p>	<p>„Sveikos pėdutės, greitos kojytės“ „Pramogų mugė“ „Svečiuose pas mašinas“</p>	<p>Stebėti šviesoforą, sankryžą. Stebėti atskiras kūno dalis, kaip jos juda, atliekant įvairių darbą.</p>

TEMATIKA - „AŠ DARŽELYJE“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Mimika, kūno judesiais ir garsais išreiškia džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį; • Gerai jaučiasi įprastoje aplinkoje; • Padedamas pedagogo pamažu nurimsta ir įsitraukia į veiklą; • Patinka būti šalia kitų vaikų.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Išsigandęs, užsigavęs, išalkęs nusiramina suaugusiojo kalbinamas, glaudžiamas, maitinamas; • Supranta, ką ir kaip gali padaryti pats, išreiškia savo norus, pyksta, kai suaugusysis neleidžia to daryti; • Dažniausiai vykdo jam suprantamus suaugusiojo prašymus, kreipiasi į jį pagalbos; • Gali duoti žaislą kitam, jį imti iš kito, tačiau supykęs gali atimti žaislą iš kito, jam suduoti.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pastebi kitų žmonių emocijų išraišką, atpažįsta aiškiausiai reiškiamas emocijas ir į jas skirtingai reaguoja; • Nori veikti savarankiškai ir tikisi suaugusiojo palaikymo, pagyrimo; • Ieško bendraamžių draugijos.
Pažinimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta artimus žmones, žaislus, daiktus; • Atkreipia dėmesį į judančius, artėjančius daiktus, daug kartų kartuoja matytus veiksmus su daiktais.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nuotraukoje, piešinyje atpažįsta anksčiau matytą daiktą; • Stebi ir atpažįsta artimiausią savo aplinką, orientuojasi joje.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Paprašytas duoda kitiems po vieną žaislą, daiktą; • Suranda tokios pat spalvos (raudonos, mėlynos, geltonos, žalios) daiktus.
Kalbos ir komunikavimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta savo ir artimųjų vardus; • Daug čiauška, kartoja, mėgdžioja jam tariamus garsus; • Stebi rašančiuosius, domisi įvairiomis rašymo priemonėmis, brauko jomis įvairias linijas.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dviejų trijų žodžių sakiniais kalba apie tai, ką mato ir girdi, kas atsitiko, ko nori; • Kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius; • Įvairiomis rašymo priemonėmis spontaniškai brauko popieriaus lape.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Išklauso ir supranta du vienas po kito išsakomus prašymus. Pradedą mėgdžioti suaugusiųjų kalbėseną. Sako „ačiū“, „prašau“; • Geba sieti paveikslėlius su juose vaizduojamais konkrečiais daiktais, juos pavadina.

Fizinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Tikslingai siekia daikto, rankos judėjimą seka akimis; • Pačiumpa ir laiko daiktą saujoje, paglosto žaislą jo nečiupdamas.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo ir geria padedamas arba savarankiškai; • Pats eina į tualetą, padedamas susitvarko; • Padedamas lipa laiptais aukštyn pristatomuoju žingsniu; • Spiria kamuolį išlaikydamas pusiausvyrą.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai geria ir valgo; • Suaugusiojo padedamas nusirengia ir apsirengia; • Tiksliau konstruoja, veria ant virvutės sagas, ridena, mēto, gauda kamuolį.
Meninė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Bando eksperimentuoti muzikos garsais; • Domisi ir džiaugiasi dailės priemonėmis, jas apžiūrinėja; • Tepdamas pirštais dažus stabteli, pasižiūri į savo pirštus, pažvelgia į pėdsakus popieriuje ir, supratęs, kad tai saugu, ima kartoti.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Vaikas balsu imituoja aplinkos garsus; • Minkštomis kreidelėmis taškuodamas, keverzodamas linijas vieną po kito sparčiai pribrauko popieriaus lapus; • Džiūgauja, krykštauja, matydamas spalvingas gėles pievoje, gėlyne.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kuria savo sugalvotus žodžius, garsus; • Mėgdžioja kitų judesius; • Savo abstrakcijose įžvelgia daiktus ar įvykius; • Paklaustas pasako, ar patiko muzikos kūrinėlis, dainelė, šokis, vaidinimas.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKGINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Mano žaislas – du meškiukai ir lėlytė, kamuolys ir mašinytė“ „Aš – darželio šeimininkas“ „Ir mažoj širdelėj daug gerumo telpa“ „Aš ir mano šeima“ „Būk atsargus gatvėje“ „Sveiki, atvykę į grupę „ „Kas rytelį į darželį“ „Čia esu „AŠ““ „Mano grupė“ „Draugaukim“	„Žaidžiu, konstruoju, žaislus tausoju“ „Draugą nelaimėje pažinsi“ „Prie stalo“ „Pasakyk pasauliui labas“ „Atpažink jausmus“ „Mano grupėje yra“ „Papasakosiu apie save“	Stebėti žaidžiančius vaikus, jų elgesį, taisykles lauke, pasakoti, ką mato. Stebėti darželio teritorijoje dirbančius žmones.

TEMATIKA - „RUDENS MOZAIKA“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atspindi kitų vaikų emocijų raišką; • Gerai jaučiasi įprastoje veikloje.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Džiaugiasi didėjančiomis savo galimybėmis atlikti veiksmus; • Dažniausiai vykdo jam suprantamus suaugusiojo prašymus, kreipiasi į jį pagalbos.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Didžiuojasi tuo, ką turi ir ką gali daryti, tikisi, kad kiti vaikai jį mėgsta ir priima; • Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas.
Pažinimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Reaguoja į skirtingus vaizdus, paviršius, kvapus, garsus, skonius; • Atkreipia dėmesį į judančius daiktus, daug kartų kartoja matytus veiksmus su daiktais.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pažįsta ir pavadina kai kuriuos gyvūnus, žmones, daiktus; • Žaisdamas stengiasi rasti reikiamos formos, dydžio ar spalvos daiktą.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Skiria atskirus gamtos reiškinius; • Geba išrikiuoti daiktus į vieną eilę.
Kalbos ir komunikavimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta artimiausios aplinkos garsus; • Kartoja, mėgdžioja jam tariamus garsus ir skiemenis; • Domisi įvairiomis rašymo priemonėmis.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta ir greitai mokosi paprastų naujų žodžių; • Mėgdžiojimu, veiksmis, mimika dalyvauja paprastuose žodiniuose žaidimuose; • Reaguoja į skaitomą tekstą.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Brauko, kraigalioja įvairias linijas lape; • Vienu ar keliais žodžiais atsako į elementarius klausimus.
Fizinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Vaikas ropoja laiptais aukštyn; • Savarankiškai žingsniuoja laikydamasis.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Spiria kamuolį išlaikydamas pusiausvyrą; • Vaikas sudeda 4-6 kaladėles vieną ant kitos.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Sudėlioja žaislus į jiems skirtas vietas; • Veria ant virvutės sagas, įkerpa popieriaus kraštą.
Meninė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Reaguoja į muzikos garsus judėdamas, žaisdamas balso intonacijomis, garsais; • Susidomi, trumpam sutelkia dėmesį kai mato ryškius paveikslėlius, gražių formų daiktus.

<p>2-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skirtingai reaguoja matydamas gražius gamtos bei aplinkos daiktus ar vaizdus, spalvingas knygeles; • Spontaniškai keverzoja rankų judesių piešinius, juos apžiūrinėja.
<p>3-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drauge su pedagogu žaidžia muzikinius kūrinius; • Žaisdamas su daiktu ar žaislu atlieka matytus veiksmus, judesius; • Džiaugiasi jau girdėtu instrumentinės muzikos įrašu.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKGINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
<p>„Lapų skaičiuotė“ „Kiek darbelių – kiek darbų“ „Vandens lašelio pasakojimas“ „Miško takeliu“ „Kaštonų diena“ „Garsų pasaulis“ „Užburtas rudenėlis“ „Lietaus batukai“</p>	<p>„Mano rankelės viską gali“ „Rudens spalvų paletė“ „Rudens dirbtuvėje“ „Margaspalvis rudens kilimas“ „Aš išmoksiu rengtis pats“</p>	<p>Apžiūrėti rudenines gėles. Stebėti rudeninius augalus, medžių lapų spalvas. Atrasti vaizdinius debesys. Ieškoti vaivorykštės spalvų supančioje aplinkoje.</p>

TEMATIKA - „MOČIUTĖS VAISIŲ IR DARŽOVIŲ KREPŠELIS“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Gerai jaučiasi įprastoje aplinkoje; • Žaidinamas, siekia būti greta suaugusiojo.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta, ką ir kaip gali padaryti pats, išreiškia savo norus; • Mėgsta žaisti greta kitų vaikų; • Pradeda valdyti savo emocijų raišką ir veiksmus, reaguodamas į juo besirūpinančio suaugusiojo veido išraišką, stebėti jų veiklą.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalba pirmuoju asmeniu; • Nori veikti savarankiškai ir tikisi suaugusiojo palaikymo, pagyrimo.
Pažinimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Gestais, mimika parodo, jog suvokia, ką reiškia yra (nėra), dar, taip (ne); • Susidomi, kai parodomas kitokios formos, dydžio, spalvos daiktas.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pažįsta ir pavadina kai kurias daržoves, vaisius; • Nuotraukoje, piešinyje atpažįsta anksčiau matytą daiktą; • Supranta vis daugiau žodžių, kuriais nusakoma daikto forma, dydis, spalva.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Tapatina daiktus pagal formą, dydį. Suranda tokios pat spalvos (raudonos, mėlynos, geltonos, žalios) daiktus; • Atpažįsta ir pavadina vis daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų (sodo, daržo, lauko).
Kalbos ir komunikavimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Džiaugiasi įvairiais garsais ir ritmais; • Vartoja kelis trumpus žodelius objektams, veiksams įvardyti, norams išsakyti; • Varto, žiūrinėja knygeles, žiūrinėja paveikslėlius.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta ir greitai mokosi paprastų naujų žodžių; • Mėgdžiojimu, žodelių pakartojimais, mimika dalyvauja paprastuose žodiniuose žaidimuose.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Vienu ar keliais žodžiais atsako į elementarius klausimus; • Kalba kelių žodžių sakiniais; • Varto knygeles, dėmesį skirdamas ne tik paveikslėliams, bet ir tekstui, prašydamas paskaityti.
Fizinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Bando savarankiškai gerti iš puodelio, valgyti; • Pačiumpa ir laiko daiktą saujoje, paglosto žaislą jo nečiupdamas.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo ir geria padedamas arba savarankiškai; • Pats eina į tualetą, padedamas susitvarko; • Padedamas lipa laiptais aukštyn pristatomuoju žingsniu;

	<ul style="list-style-type: none"> • Spiria kamuolį išlaikydamas pusiausvyrą.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai geria ir valgo; • Suaugusiojo padedamas nusirengia ir apsirengia; • Tiksliau konstruoja, veria ant virvutės sagas, ridena, mēto, gauda kamuolį.
Meninė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalbinamas, žaidinamas reiškia emocijas, norus įvairiomis balso intonacijomis; • Domisi ir džiaugiasi dailės priemonėmis, jas liečia, apžiūrinėja, varto.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • spontaniškai žaidžia balso intonacijomis, rankų ir kojų judesiais, mėgdžioja žaidinimų judesius; • Spontaniškai keverzoja rankų judesių piešinius, juos apžiūrinėja.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Vienas ir kartu su kitais dainuoja 2-4 garsų daineles, palydėdamas jas judesiais; • Įvairiai intonuodamas kalba apie tai, ką daro; • Piešdamas, spauduodamas, tapydamas, lipdydamas, konstruodamas labiau mėgaujasi procesu, o ne rezultatu.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Noriu augti sveikas“ „Esu nepaprastas ir įdomus“ „Darbas sode ir darže“ „Eisime grybauti, baravykų rauti“ „Švara ir sveikata“ „Paragauk ir paskanauk“	„Smaližauju ir ragauju“ „Mus ne sykį, esi skynęs, rovęs ir ragavęs“	Stebėti pirmuosius rudens požymius. Nueiti į artimiausią turgelį ir apžiūrėti pardavinėjamas vaisius ir daržoves. Stebėti išskrendančius paukščius. Stebėti, kaip daržovės dažo vandenį.

TEMATIKA - „KALBU - PASAULĮ ATRANDU“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Gerai jaučiasi įprastoje aplinkoje; • Reaguoja į pasakytą savo vardą; • Padedamas pedagogo pamažu nurimsta ir įsitraukia į veiklą.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Emocijos pastovesnės, tačiau dar būdinga greita nuotaikų kaita; • Supranta, ką ir kaip gali padaryti pats, išreiškia savo norus, pyksta, kai suaugusysis neleidžia to daryti; • Dažniausiai vykdo jam suprantamus suaugusiojo prašymus, kreipiasi į jį pagalbos.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pastebi kitų žmonių emocijų išraišką, atpažįsta aiškiausiai reiškiamas emocijas ir į jas skirtingai reaguoja; • Nori veikti savarankiškai ir tikisi suaugusiojo palaikymo, pagyrimo.
Pažinimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta artimus žmones, žaislus, daiktus; • Gestais, mimika parodo, jog suvokia, ką reiškia yra (nėra), dar, taip (ne); • Atkreipia dėmesį į judančius, artėjančius daiktus, daug kartų kartoja matytus veiksmus su daiktais.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nuotraukoje, piešinyje atpažįsta anksčiau matytą daiktą; • Stebi ir atpažįsta artimiausią savo aplinką, orientuojasi joje; • Pasako savo ir savo šeimos narių vardus.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Paprašytas duoda kitiems po vieną žaislą, daiktą; • Suranda tokios pat spalvos (raudonos, mėlynos, geltonos, žalios) daiktus; • Orientuojasi savo grupės, darželio, namų aplinkoje.
Kalbos ir komunikavimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta savo ir artimųjų vardus; • Supranta veikslių pavadinimus, geba veiksmis atsakyti į klausimus; • Daug čiauška, kartoja, mėgdžioja jam tariamus garsus; • Palankiai reaguoja į knygelių skaitymą (vartymą) kartu su suaugusiaisiais; • Domisi įvairiomis rašymo priemonėmis, brauko jomis įvairias linijas.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Reaguoja į suaugusiųjų ir vaikų kalbėjimą; • Supranta ir greitai mokosi paprastų, naujų žodžių; • Reaguoja į skaitomą tekstą; • Kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius; • Įvairiomis rašymo priemonėmis spontaniškai brauko popieriaus lape.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Klausosi skaitomų ir pasakojamų kūrinėlių, naujų žodžių; • 3–4 žodžių sakiniiais kalba ir klausinėja apie save, savo norus, poreikius, išgyvenimus; • Pradedą mėgdžioti suaugusiųjų kalbėseną. Sako „ačiū“, „prašau“; • Geba sieti paveikslėlius su juose vaizduojamais konkrečiais daiktais, juos

	pavadina.
Fizinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> Sėdi, šliaužia, ropoja pirmyn ir atgal, įkalnėn ir nuokalnėn, laiptais aukštyn, ko nors įsitvėręs atsistoja, stovi laikydamasis ar savarankiškai, žingsniuoja laikydamasis, vedamas arba savarankiškai, išlaiko pusiausvyrą.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> Valgo ir geria padedamas arba savarankiškai; Pats eina į tualetą, padedamas susitvarko.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> Savarankiškai geria ir valgo; Tiksliu konstruoja, veria ant virvutės sagas, ridena, mēto, gaudo kamuolį.
Meninė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> Reaguoja į muzikos garsus, melodijas, balso intonacijas, judesius, išraiškingą mimiką, suklysdamas, sutelkdamas žvilgsnį, nutildamas, nustodamas arba pradėdamas judėti, krykštaudamas, žaisdamas balso intonacijomis, garsais; Kalbinamas, žaidinamas reiškia emocijas, norus įvairiomis balso intonacijomis; Storu pieštuku, teptuku, kreidele baksnoja, brauko, tepinėja palikdamas pėdsakus. Domisi ir džiaugiasi dailės priemonėmis, jas liečia apžiūrinėja, varto.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> Skambant muzikai ritmiškai ploja, trepsi, tūpčioja, barškina, stuksena koku nors daiktu; Tyrinėdamas dailės medžiagas ir priemones intuityviai atranda skirtingus veikimo jomis būdus (brauko pirštais, varvina dažus, maigo tešlą).
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> Vienas ir kartu su kitais dainuoja 2-4 garsų daineles, palydėdamas jas judesiais. Drauge su pedagogu žaidžia muzikinius žaidimus, jų tekstą imituoja rankų, kūno judesiais; Žaisdamas su daiktu ar žaislu atlieka matytus veiksmus, judesius. Įvairiai intonuodamas kalba apie tai, ką daro; Bando ką nors pavaizduoti (mamą, mašiną).

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
<p>„Miško takeliu“</p> <p>„Gyvūneliai pataliukais, klojas lapų pataliukais“</p> <p>„Darbas darbą veja“</p> <p>„Kodėl dega vėlinių žvakelės?“</p> <p>„Keičiasi laikas – mainos rūbas“</p> <p>„Mano gimtinė – graži Lietuva“</p> <p>„Gandro lizde“</p> <p>„Mano knygelės“</p> <p>„Pastebėk ir pavadink“</p>	<p>„Svečiuose pasaka“</p> <p>„Senelio kieme“</p> <p>„Tarp žvakelių ir žvaigždelių“</p> <p>„Gerumo sėklele, sušildyk širdelę“</p> <p>„Kas aš esu?“</p> <p>„Pasakų karalystėje“</p> <p>„Susipažinkime, raidele“</p>	<p>Stebėti žmonių aprangos pasikeitimą, aptarti pokyčius</p> <p>Ieškoti kaštonų, gilių, įvardyti medžių pavadinimus</p> <p>Apžiūrėti ir aptarti turgelyje esančias daržoves, vaisius.</p>

4.3.2. Ž I E M A

TEMATIKA - „MIELA VIEŠNIA - BALTOJI ŽIEMA“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atspindi kitų vaikų emocijos raišką (kartu juokiasi; nusimena); • Atpažįsta juo besirūpinantį suaugusįjį, džiaugiasi jį pamatęs, siekia būti greta.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradeda valdyti savo emocijų raišką ir veiksmus, reaguodamas į juo besirūpinančio suaugusiojo veido išraišką, balso intonaciją, žodžius; • Bijo nepažįstamų žmonių, nežinomos aplinkos, neįprastų žaislų.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pastebi kitų žmonių emocijų išraišką, atpažįsta aiškiausiai reiškiamas emocijas ir į jas skirtingai reaguoja; • Ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai auklėtojas yra šalia jo arba matomas netoliese.
Pažinimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Domisi aplinka, sutelkia dėmesį į arti esančius veidus, daiktus; • Atpažįsta artimus žmones, žaislus, daiktus; • Reaguoja į skirtingus vaizdus, paviršius, kvapus, garsus, skonius.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Stebi ir atpažįsta artimiausią savo aplinką, orientuojasi joje. • Žino, kai kurių daiktų paskirtį ir jais naudojasi (šukos, šaukštas ir pan.). • Supranta, ką reiškia vienas, dar vienas, du, daug (parodo pirštukais, kiek turi metukų).
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Skiria atskirus gamtos reiškinius; • Orientuojasi savo grupės, darželio, namų aplinkoje; • Geba išrikiuoti daiktus į vieną eilę; • Supranta ir pradeda vartoti daiktų palyginimui skirtus žodžius: didelis – mažas; ilgas – trumpas.
Kalbos ir komunikavimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta elementarius kalbinančio klausimus ir prašymus; • Komunikavimui vartoja įvairius garsus ir judesius: mėgdžioja jam tariamus garsus ir skiemenis; • Stebi rašančiuosius, domisi įvairiomis rašymo priemonėmis, brauko jomis įvairias linijas.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Klausio ir kalba, mimika, gestais reaguoja į suaugusiųjų ir vaikų kalbėjimą; • Noriai dalyvauja pokalbiuose. Suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus trumpus kūrinėlius.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Išklauso, supranta ir reaguoja į kelis vienas paskui kitą sekančius prašymus, siūlymus, patarimus; • Kalba kelių žodžių sakiniais, žodžius derina pagal giminę, skaičių, linksnį; • Įvairiomis rašymo priemonėmis kraigloja vertikalias ir horizontalias linijas.

Fizinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> Sėdi, šliaužia, ropoja pirmyn ir atgal, įkalnėn ir nuokalnėn, laiptais aukštyn, žingsniuoja laikydamasis, vedamas arba savarankiškai, išlaiko pusiausvyrą;
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> Suaugusiojo padedamas plaunasi, šluostosi rankas, išpučia nosį; Savarankiškai atsistoja, stovi, atsitupia, pasilenkia, eina į priekį, šoną ir atgal, eina stumdamas ar tempdamas daiktą, bėga tiesiomis kojomis.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> Pradedą naudoti stalo įrankius. Suaugusiojo padedamas nusirengia ir apsirengia; Geriau derina akies - rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius, tiksliau konstruoja, veria ant virvutės sagas, ridena, mėto, gaudo kamuolį, įkerpa popieriaus kraštą.
Meninė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> Kalbinamas, žaidinamas reiškia emocijas, norus įvairiomis balso intonacijomis, veido mimika, lingavimu, plojimu, mojuodamas žaislu; Storu pieštuku, teptuku, kreidele baksnoja, brauko, tepinėja palikdamas pėdsakus.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> Įdėmiai klausosi muzikos ir aplinkos garsų, spontaniškai žaidžia balso intonacijomis; Spontaniškai keverzoja rankų judesių piešinius, juos apžiūrinėja.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> Drauge su pedagogu žaidžia muzikinius žaidimus, jų tekstą imituoja rankų, kūno judesiais; Piešia įvairias linijas, jas jungia į formas vis labiau koordinuodamas rankų judesius. Bando ką nors pavaizduoti (mamą, mašiną).

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKTINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Per sniegą“ „Žiemužė – snaigėm sninga“ „Atkeliavo žiema“ „Šalta žiemužė žvėrelius skriaudžia“ „Kalėdos. Ateik, Kalėdų seneli“ „Žiema, žiema, bėk iš kiemo“ „Šarmota tėviškėlė“ „Gyvūneliai metų karuselėje“	„Aš pabersiu trupinėlių“ „Mažą lesyklėlę padariau“ „Noriu tyrinėti, žinoti“	Tyrinėti sniego savybes, varveklus. Tyrinėti parašytus skaitmenis ant namo. Atrasti pėdsakus sniege. Stebėti lauko termometrą, oro kaitą.

TEMATIKA - „AŠ SAUGUS“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Verkiant kitam vaikui irgi gali pravirksti; • Reaguoja į suaugusiojo emocijas; • Apžiūrinėja, liečia kitą vaiką, tyrinėja jo kūną.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Būdinga greita nuotaikų kaita; • Pavargęs migdosi apkabinęs savo mėgstamą minkštą žaislą; • Išreiškia savo norus, pyksta, kai suaugęs neleidžia ko nors daryti.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kai kitas vaikas atima žaislą, verkia ir laukia auklėtojo pagalbos; • Pasitraukia iš žaidimo, kai negauna norimo žaislo; • Prašo, kad suaugusysis stebėtų tai, ką jis daro ir kaip daro, rodo suaugusiajam savo žaislą.
Pažinimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Apžiūrinėja naują aplinką, savo rankas, paduotus daiktus; • Norą dar pažaisti išreiškia ir veiksmais; • Reaguoja į tai kas vyksta aplinkui, bando dalyvauti.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Mėgdžioja suaugusiųjų veiksmus; • Atneša prašomo dydžio kamuolį; • Mėgsta žaisti slėpynių.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako kai šalta ar šilta; • Nudažo juostelę kaitaliodamas dvi spalvas; • Skaičiuoja, dėlioja tam tikra tvarka daiktus, bando padėti į vieta.
Kalbos ir komunikavimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Vartoja kelis trumpus žodelius objektams, veiksams įvardinti.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus trumpus kūrinėlius; • Spontaniškai brauko popieriaus lape.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradedą mėgžioti suaugusiųjų kalbėseną; • Skiria grupėje esančius simbolinius ženklus.
Fizinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Mažais gabalėliais supjaustytą maistą ima dviem pirštais ar sauja; • Vaikšto laikydamasis įvairių atstumu sustatytų baldų.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Tiesia nešvarias rankas tikėdamasis, kad suaugusysis jas nuplaus ar nušluostys; • Užlipa ir nulipa nuo kėdės.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Sudėlioja žaislus į jiems skirtas vietas; • Vaikas laikomas už rankos šokinėja abiem kojomis, ant vienos kojos, paskui ant kitos.

Meninė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Džiaugiasi naujais gebėjimais išgauti garsus balsu bei skleisti garsus; • Įdėmiai ir su džiaugsmu žiūrinėja spalvingų iliustracijų knygelę.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Įvairius jausmus, norus rodo judesiais ir veiksmais; • Pats ima mėgdžioti tapymo veiksmus.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Šoka spontaniškai kurdamas dviejų-trijų natūralių judesių seką; • Grožisi savo puošniais drabužiais.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Noriu būt saugus ir sveikas“ „Aš saugus, kai žinau. Kodėl man draudžiama?“ „Ugnis – draugas ar priešas“ „Kur slepiasi pavojai?“ „Aš gyvenu jausmų pasaulyje“ „Daiktai aplink mane“ „Sustok, pagalvok, daryk“	„Sportuoti reikia žiemą“ „Slogai – ne“ „Sveiki dantukai“ „Prekybos centre“ „Mokausi būti saugus“ „Kelio ženklai“ „Saugiai pereik gatvę“ „Šviesoforas mano draugas“ „Aš saugus, kai žinau“	Stebėti kačiukus, šuniukus, kalbėtis apie globos svarbą. Nueiti į bažnyčią, stebėti, analizuoti aplinką, žmones, jų elgesį.

TEMATIKA - „AŠ KŪRĖJAS“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Šypsodamasis, žvelgdamas į akis, duodamas žaislą kitam paskatina su juo žaisti; • Jaučiasi svarbus kitiems – šypsosi, kai aplinkiniai maloniai bendrauja su juo.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta save neseniai darytose nuotraukose, savo atvaizdą veidrodyje; • Pradeda valdyti savo emocijų raišką ir veiksmus, reaguodamas į juo besirūpinančio suaugusiojo veido išraišką, balsą.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų raiškos būdus • Žaisdamas kalba su savimi, nes kalba padeda sutelkti dėmesį, kontroliuoti savo elgesį
Pažinimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Reaguoja į skirtingus paviršius, kvapus, garsus, skonius; • Daug kartų kartoja matytus veiksmus su daiktais.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žino kai kurių daiktų paskirtį ir jais naudojasi; • Žaisdamas stengiasi rasti reikiamo dydžio, spalvos ar formos daiktą.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dalyvauja prižiūrint augalus, gyvūnus; • Tapati daiktus pagal formą, dydį, suranda tokios pat spalvos daiktus.
Kalbos ir komunikavimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Vartoja trumpus garsus veiksmams įvardyti, norams išsakyti; • Domisi rašymo priemonėmis.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Greitai mokosi paprastų naujų žodžių; • Suaugusiojo padedamas kartoja trumpus kūrinėlius.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kartu su suaugusiuoju deklamuoja, užbaigia žinomas pasakas; • Reaguoja, supranta vienas paskui kitą sekančius keletą prašymų; • Geba pavadinti paveikslėlius.
Fizinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Stuksena, gniaužo dviem pirštais – nykščiu ir smiliumi - suima smulkų daiktą; • Perima daiktus iš vienos rankos į kitą.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Rideną, metą, gauda kamuolį; • Tikslingai siekia daikto ranka.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Geriau derina akies-rankos judesius; • Suaugusiojo apdedamas pats rengiasi.
Meninė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Domisi ir džiaugiasi dailės priemonėmis, jas liečia, apžiūrinėja, varto; • Mėgdžioja žaidinimų judesius; • Pastebi ir smalsiai reaguoja į naujus daiktus, žmones.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Įvairius jausmus, norus rodo judesiais ir veiksmais;

<ul style="list-style-type: none"> • Skambant muzikai ritmiškai ploja, trepsi, stuksena; • Siekia pakartoti ir pratęsti įdomią patirtį; • Mėgdžioja, tai kas jam patinka.
3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta kai kuriuos jau matytus šokius, veikėjus; • Kartu su pedagogu žaidžia muzikinius žaidimus; • Paklaustas pasako, ar patiko muzikos, dailės kūrinėlis, šokis.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKGINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Ledo tiltai“ „Senių besmegenių šalyje“ „Popierinės gėlės ir ne tik“ „Matau, liečiu, naudoju ir žaidžiu“ „Sniego pilių karalystėje“ „Menų savaitė“ „Visur balta“ „Ledo tiltai“ „Šalčio išdaigos“	„Kepsiu, kepsiu pyragėlių“ „Stebuklinga arbatėlė“ „Sukurkime patys“ „Kuriu iš popieriaus“ „Kuriu iš smėlio“ „Kuriu iš plastilino“	Stebėti šalnų išpuštus langus. Eksperimentavimas su sniegu. Stebėti apsniigtus medžius, džiaugtis jų grožiu.

TEMATIKA - „KIEK MANYJE PASLAPČIU“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	<p>1-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mimika, kūno judesiais ir garsais išreiškia džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį; • Padedamas pedagogo pamažu nurimsta ir įsitraukia į veiklą; • Patinka būti šalia kitų vaikų.
	<p>2-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emocijos pastovesnės, tačiau dar būdinga greita nuotaikų kaita; • Išsigandęs, užsigavęs, išalkęs nusiramina suaugusiojo kalbinamas; • Gali duoti žaislą kitam, jį imti iš kito, tačiau supykęs gali atimti žaislą iš kito.
	<p>3-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pastebi kitų žmonių emocijų išraišką, atpažįsta aiškiausiai reiškiamas emocijas ir į jas skirtingai reaguoja; • Žaisdamas kalba su savimi, nes kalba padeda sutelkti dėmesį, kontroliuoti savo elgesį; • Nori veikti savarankiškai ir tikisi suaugusiojo palaikymo, pagyrimo.
Pažinimo	<p>1-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta artimus žmones, žaislus, daiktus; • Gestais, mimika parodo, jog suvokia, ką reiškia yra (nėra), dar, taip (ne); • Atkreipia dėmesį į judančius, artėjančius daiktus, daug kartų kartoja matytus veiksmus su daiktais.
	<p>2-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nuotraukoje, piešinyje atpažįsta anksčiau matytą daiktą; • Stebi ir atpažįsta artimiausią savo aplinką, orientuojasi joje; • Žino kai kurių daiktų paskirtį ir jais naudojasi (šukos, šaukštas, nosinaitė).
	<p>3-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paprašytas duoda kitiems po vieną žaislą, daiktą; • Suranda tokios pat spalvos (raudonos, mėlynos, geltonos, žalios) daiktus;
Kalbos ir komunikavimo	<p>1-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Įdėmiai klausosi suaugusiojo. Supranta savo ir artimųjų vardus; • Vartinėja, žiūrinėja paveikslėlių knygeles. Palankiai reaguoja į knygelių skaitymą (vartymą) kartu su suaugusiais.
	<p>2-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reaguoja į suaugusiųjų ir vaikų kalbėjimą; • Dviejų trijų žodžių sakiniiais kalba apie tai, ką mato ir girdi, kas atsitiko, ko nori; • Reaguoja į skaitomą tekstą. Kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius; • Įvairiomis rašymo priemonėmis spontaniškai brauko popieriaus lape.
	<p>3-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Išklauso ir supranta du vienas po kito išsakomus prašymus; • Geba sieti paveikslėlius su juose vaizduojamais konkrečiais daiktais, juos pavadina; • Įvairiomis rašymo priemonėmis kraigloja vertikalias ir horizontalias linijas.
Fizinė	<p>1-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tikslingai siekia daikto, rankos judėjimą seka akimis; • Pačiumpa ir laiko daiktą saujoje, paglosto žaislą jo nečiupdamas; • Stovi laikydamasis ar savarankiškai, žingsniuoja laikydamasis, vedamas arba

	savarankiškai, išlaiko pusiausvyrą.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo ir geria padedamas arba savarankiškai; • Savarankiškai atsistoja, stovi, atsitupia, pasilenkia, eina į priekį, šoną ir atgal, eina stumdamas ar tempdamas daiktą, bėga tiesiomis kojomis; • Atsisėdęs ant riedančio žaislo stumiasi kojomis, pralenda per kliūtis keturpėsčias, padedamas lipa laiptais aukštyn pristatomuoju žingsniu.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pastovi ant vienos kojos (3–4 sekundes); • Atsispirdamas abiem kojomis pašoka nuo žemės, nušoka nuo laiptelio, peršoka liniją, spiria kamuolį; • Geriau derina akies-rankos judesius, tiksliau konstruoja, veria ant virvutės sagas, ridena, mēto, gaudo kamuolį, įkerpa popieriaus kraštą.
Meninė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalbinamas, žaidinamas reiškia emocijas, norus įvairiomis balso intonacijomis, veido mimika, lingavimu, plojimu, mojuodamas žaislu; • Domisi ir džiaugiasi dailės priemonėmis, jas liečia apžiūrinėja, varto.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Skambant muzikai ritmiškai ploja, trepsi, tūpčioja, barškina, stuksena kokiu nors daiktu; • Žaidžiant sūpavimo, kykavimo, jodinimo, kutenimo, pirštukų žaidimus bei žaidinimus mėgdžioja įvairias išgirstas intonacijas, parodytus veiksmus. Įvairius jausmus, norus rodo judesiais ir veiksmais.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Mėgdžioja žaidinimų, gyvūnų, augalų judesius. Šoka spontaniškai kurdamas dviejų-trijų natūralių judesių (eina, pritupia, pasisuka ir kt.) seką; • Mėgdžioja šeimos narių kalbą, veiksmus;

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Būsiu stiprus, kaip tėtis“ „Sveikas ir ligonis. Kodėl žmonės serga“ „„Viskas sukasi aplink mane“ Aš – berniukas, aš – mergaitė“ „Mano unikalumas“ „Mano lėlių kambariai. Mano mašinių garažai“ „Aš ir svetimi žmonės“ „Esu nepaprastas ir įdomus“	„Ir mažoj širdelėj daug gerumo telpa“ „Auginsiu „Gerumo medį“ Prie puodelio arbatos „Esu vienintelis toks“ „Mano kūnas“ „Mano mėgstama veikla“	Stebėti eismą gatvėje, šviesoforą, kelio ženklus, prisiminti saugaus elgesio taisykles ant ledo

TEMATIKA - „NUOTYKIAI KNYGŲ PASAULYJE“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Gerai jaučiasi įprastoje aplinkoje. Nusiramina kalbinamas, nešiojamas; • Reaguoja į pasakytą savo vardą. Jaučiasi svarbus kitiems–šypsosi, krykštauja, kai aplinkiniai maloniai bendrauja su juo.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Emocijos pastovesnės, tačiau dar būdinga greita nuotaikų kaita; • Supranta, ką ir kaip gali padaryti pats, išreiškia savo norus, pyksta, kai suaugusysis neleidžia to daryti.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradedama vartoti emocijų raiškos žodelius ir emocijų pavadinimus; • Bando laikytis suaugusiojo prašymų ir susitarimų.
Pažinimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta artimus žmones, žaislus, daiktus; • Susidomi, kai parodomas kitokios formos, dydžio, spalvos daiktas: siekia jį paimti, tyrinėja. Atkreipia dėmesį į judančius, artėjančius daiktus, daug kartų kartoja matytus veiksmus su daiktais.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pažįsta ir pavadina kai kuriuos gyvūnus, žmones, daiktus, jų atvaizdus; • Supranta vis daugiau žodžių, kuriais nusakoma daikto forma, dydis, spalva, judėjimas erdvėje.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta ir pavadina vis daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų (sodo, daržo, lauko), gyvūnų, daiktų, domisi jais; • Skiria žodžius: mažai (vienas, du) ir daug.
Kalbos ir komunikavimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta savo ir artimųjų vardus, artimiausios aplinkos daiktų ir reiškinių pavadinimus; • Komunikavimui vartoja įvairius garsus ir judesius: daug čiauška, kartoja, mėgdžioja jam tariamus garsus ir skiemenis; • Vartoja kelis trumpus žodelius objektams, veiksams įvardyti, norams išsakyti, palydi juos judesiu; • Stebi rašančiuosius, domisi įvairiomis rašymo priemonėmis, brauko jomis įvairias linijas.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta vaikų ir suaugusiųjų kalbą apie artimiausios aplinkos objektus, reiškinius, santykius, nesudėtingus trumpus tekstus: žaidimus, eilėraštkus, pasakas; • Noriai dalyvauja pokalbiuose. Suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus trumpus kūrinėlius; • Dviejų trijų žodžių sakiniiais kalba apie tai, ką mato ir girdi, kas atsitiko, ko nori. Įvairiomis rašymo priemonėmis spontaniškai brauko popieriaus lape.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • 3–4 žodžių sakiniiais kalba ir klausinėja apie save, savo norus, poreikius, išgyvenimus; • Kalba ir klausinėja apie tai, ką matė ir girdėjo, apie aplinkos objektus, jų savybes,

	įvykius, net jei jų dabar ir nemato; <ul style="list-style-type: none"> • Kalba kelių žodžių sakiniais, žodžius derina pagal giminę, skaičių, linksnį; • Įvairiomis rašymo priemonėmis kraiglioja vertikalias ir horizontalias linijas.
Fizinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Bando savarankiškai valgyti ir gerti iš puodelio; • Tikslingai siekia daikto, rankos judėjimą seka akimis, pačiumpa ir laiko daiktą saujoje, paglosto žaislą jo nečiupdamas, kiša jį į burną, purto, mojuoja, stuksena, gniaužo.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo ir geria padedamas arba savarankiškai. • Lipa laiptais aukštyn pristatomuoju žingsniu, spiria kamuolį išlaikydamas pusiausvyrą; • Bėga tiesiomis kojomis, atsisėdęs ant riedančio žaislo stumiasi kojomis, pralenda per kliūtis keturpėsčias. Rideną, meta, gaudo kamuolį.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai valgo ir geria. Pats eina į tualetą, padedamas susitvarko; • Geriau derina akies - rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius, tiksliau konstruoja, veria ant virvutės sagas, ridena, mėto, gaudo kamuolį.
Meninė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalbinamas, žaidinamas reiškia emocijas, norus įvairiomis balso intonacijomis, veido mimika, lingavimu, plojimu, mojuodamas žaislu; • Domisi ir džiaugiasi dailės priemonėmis, jas liečia, apžiūrinėja, varto.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Skambant muzikai ritmiškai ploja, trepsi, tūpčioja, barškina, stuksena kokiu nors daiktu. Įvairius jausmus, norus rodo judesiais ir veiksmais; • Tyrinėdamas dailės medžiagas ir priemones intuityviai atranda skirtingus veikimo jomis būdus (brauko pirštais, varvina dažus, maigo tešlą).
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Emocingai atliepia klausomus kūrinis - šypsosi, džiaugiasi, ploja, trepsi ar pan. Vienas ir kartu su kitais dainuoja 2-4 garsų daineles, palydėdamas jas judesiais; • Spontaniškai reiškia emocijas, įspūdžius dailės priemonėmis ir medžiagomis.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Svečiuose pasaka“. „Šimtai kalbų“. „Laikrodėlį, neskubėk“. „Burtų lazdele palietus“. „Pakeliaukim po pasaulį“. „Aš ir mano mylima pasaka“. „Šilti jausmai, baltais žodeliais sninga“. 	„Kaip knygelė gimsta“. „Pasakų skrynelę pravėrus“. 	Aplankyti biblioteką, knygyną. Piešti sniege mėgstamą pasakų personažą.

4.3.3. P A V A S A R I S

TEMATIKA - „VAIKAI IEŠKO PAVASARIO“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Mimika, kūno judesiais ir garsais išreiškia džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį; • Padedamas pedagogo pamažu nurimsta ir įsitraukia į veiklą; • Patinka būti šalia kitų vaikų.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Išsigandęs, užsigavęs, išalkęs nusiramina suaugusiojo kalbinamas; • Gali duoti žaislą kitam, jį imti iš kito, tačiau supykęs gali atimti žaislą iš kito, jam suduoti.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žaisdamas kalba su savimi, nes kalba padeda sutelkti dėmesį, kontroliuoti elgesį; • Nori veikti savarankiškai ir tikisi suaugusiojo palaikymo, pagyrimo.
Pažinimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta artimus žmones, žaislus, daiktus; • Domisi aplinka, sutelkia dėmesį į arti esančius veidus, daiktus; • Reaguoja į skirtingus vaizdus, paviršius, kvapus, garsus, skonius.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nuotraukoje, piešinyje atpažįsta anksčiau matytą daiktą; • Stebi ir atpažįsta artimiausią savo aplinką, orientuojasi joje; • Pažįsta ir pavadina kai kuriuos gyvūnus, žmones, daiktus, jų atvaizdus.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta ir pavadina vis daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų (sodo, daržo, lauko), gyvūnų, daiktų, domisi jais; • Dalyvauja prižiūrint augalus ar gyvūnus.
Kalbos ir komunikavimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Įdėmiai klausosi suaugusiojo. Supranta savo ir artimųjų vardus; • Daug čiaučka, kartoja, mėgdžioja jam tariamus garsus; • Vartinėja, žiūrinėja paveikslėlių knygeles. Palankiai reaguoja į knygelių skaitymą (vartymą) kartu su suaugusiais.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Reaguoja į suaugusiųjų ir vaikų kalbėjimą; • Reaguoja į skaitomą tekstą. Kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius; • Įvairiomis rašymo priemonėmis spontaniškai brauko popieriaus lape.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Išklauso ir supranta du vienas po kito išsakomus prašymus; • Geba sieti paveikslėlius su juose vaizduojamais daiktais, juos pavadina; • Įvairiomis rašymo priemonėmis kraigloja vertikalias ir horizontalias linijas.
Fizinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Tikslingai siekia daikto, rankos judėjimą seka akimis; • Pačiumpa ir laiko daiktą saujoje, paglosto žaislą jo nečiupdamas; • Kiša žaislą į burną, stuksena, gnaužo, dviem pirštais – nykščiu ir smiliumi –

	<p>suima smulkų daiktą, perima daiktus iš vienos rankos į kitą.</p> <p>2-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valgo ir geria padedamas arba savarankiškai; • Pats eina į tualetą, padedamas susitvarko; • Savarankiškai atsistoja, stovi, atsitupia, pasilenkia, eina į priekį, šoną ir atgal, eina stumdamas ar tempdamas daiktą, bėga tiesiomis kojomis; • Ridena, meta, gauda kamuolį. Spiria kamuolį išlaikydamas pusiausvyrą. <p>3-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pastovi ant vienos kojos • Lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu laikydamasis suaugusiojo rankos; • Atsispirdamas abiem kojomis pašoka nuo žemės, nušoka nuo laiptelio, peršoka liniją, spiria kamuolį; • Suaugusiojo padedamas nusirengia ir apsirengia.
Meninė	<p>1-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reaguoja į muzikos garsus, melodijas, balso intonacijas, judesius, išraiškingą mimiką, suklysdamas, sutelkdamas žvilgsnį, nutildamas, nustodamas arba pradėdamas judėti, krykštaudamas, žaisdamas balso intonacijomis, garsais; • Kalbinamas, žaidinamas reiškia emocijas, norus įvairiomis balso intonacijomis, veido mimika, lingavimu, plojimu, mojuodamas žaislu, daiktu; • Domisi ir džiaugiasi dailės priemonėmis, jas liečia apžiūrinėja, varto.
	<p>2-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skambant muzikai ritmiškai ploja, trepsi, barškina, stuksena koku nors daiktu; • Žaidžiant sūpavimo, kykavimo, jodinimo, kutenimo, pirštukų žaidimus bei žaidinimus mėgdžioja įvairias išgirstas intonacijas; • Tyrinėdamas dailės medžiagas ir priemones intuityviai atranda skirtingus veikimo jomis būdus (brauko pirštais, varvina dažus, maigo tešlą).
	<p>3-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vienas ir kartu su kitais dainuoja 2-4 garsų daineles, palydėdamas jas judesiais; • Mėgdžioja žaidinimų, gyvūnų, augalų judesius. Šoka spontaniškai kurdamas dviejų-trijų natūralių judesių (eina, pritupia, pasisuka ir kt.) seką; • Mėgdžioja šeimos narių kalbą, veiksmus. Muzikiniuose rateliuose judesiais, veiksmis vaizduoja siužeto elementus, reiškia savaime kilusias emocijas.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKTINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
<p>„Augalai ir gyvūnai pavasarį“</p> <p>„Pavasareli, paskubėk“</p> <p>„Kelias iš miego mažas vabalėlis“</p> <p>„Pavasario žiedai“</p> <p>„Sėklų karalystėje“</p> <p>„Skaičiuok ratukas“</p> <p>„Saulė budina žemelę“</p> <p>„Varnėnų inkile“</p> <p>„Sugrįžtantys paukščiai“</p> <p>„Žolynėlių paslaptys“</p> <p>„Kas ten krebžda?“</p>	<p>„Aš auginu“</p> <p>„Kodėl susprogo pumpurėliai“</p> <p>„Blynų šventėje“</p> <p>„Gyvybė-ten kur vanduo“</p> <p>„Pirmos paukščių giesmės“</p> <p>„Margučių raštai ir spalvos“</p> <p>„Sodinu ir auginu“</p> <p>„Aplinkui nušvinta švara“</p>	<p>Stebėti pradedančią dygti žolę</p> <p>Stebėti bundančius vabalėlius</p> <p>Skaičiuoti inkilus, stebėti ar juose kas gyvena,</p> <p>Stebėti šviesos ir šilumos poveikį gamtai</p>

TEMATIKA - „AŠ IR KITI“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Patinka žiūrėti į kitus, būti šalia kitų vaikų; • Reaguoja į pasakytą savo vardą; • Nusiramina kalbinamas, nešiojamas; • Patiria išsiskyrimo su tėvais nerimą, džiaugiasi juos pamatęs
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta kito vaiko ir suaugusiojo džiaugsmo, liūdesio, pykčio emocijų išraiškas; • Bijo nepažįstamų žmonių, nežinomos aplinkos; • Mėgsta žaisti greta kitų vaikų, jiems šypsosi, stebi; • Gali dalintis žaislu, tačiau supykęs atimti.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Ieško bendraamžių draugijos; • Audringai reiškia teises į savo daiktus, nori kito vaiko jam patinkančio daikto; • Nori veikti savarankiškai, bet tikisi suaugusiojo palaikymo, pagyrimo • Kalba pirmuoju asmeniu; • Bando laikytis suaugusiojo prašymų, susitarimų
Pažinimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Parodo garsiais, mimika, kad susidūrė su problema, tikėdamasis suaugusiojo pagalbos; • Atpažįsta artimus žmones
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Stebi ir atpažįsta artimiausią savo aplinką; • Pats noriai mokosi iš tų, su kuriais jaučiasi saugus
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Džiaugiasi tuo, ką išmoko; • Pasako savo ir šeimos narių vardus; • Klausia kaip kas nors vyksta, kaip veikia, stebi, bando.
Kalbos ir komunikavimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta kalbinančiojo elementarius klausimus ir pašymus; • Palankiai reaguoja į knygelių skaitymą su suaugusiuoju.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta ir greitai mokosi paprastų naujų žodžių; • Noriai dalyvauja pokalbiuose; • Dviejų trijų žodžių sakiniiais kalba apie tai, kas patiko, ką mato, ko nori.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Sako „ačiū“, „prašau“; • Pradedą mėgdžioti suaugusiųjų kalbėseną; • Varto knygeles, prašo paskaityti.
Fizinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Vedamas arba savarankiškai žingsniuoja, ko nors įsitvėręs atsistoja.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Ridena, meta, gauda kamuolį; • Suaugusiojo rengiamas vaikas „jam padeda“.
	3-asis žingsnis:

	<ul style="list-style-type: none"> • Suaugusiojo padedamas nusirengia, apsirengia; • Lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu laikydamasis už suaugusiojo rankos ar turėklų; • Tikslingai, skirtingu tempu eina ten, kur nori.
Meninė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Reaguoja į tai kas vyksta aplink, bando dalyvauti; • Kalbinamas reiškia emocijas, norus veido mimika, lingavimu, plojimu.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Patikusį veiksma prašo pakartoti daug kartų; • Skirtingai reaguoja į besikeičiančią suaugusiojo intonaciją; • Mėgdžioja žaidimų judesius, suaugusiojo balso intonacijas, muzikos garsus.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atsargiai elgiasi su nepažįstamaisiais, tačiau domisi kas ir kaip, kodėl; • Bando ką nors pavaizduoti piešdamas.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKGINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Šeimoje jauku, saugu ir gera“ „Savo mamytę aš myliu labai“ „Draugų būryje“ „Mano augintinis“ „Aš ir tai, kas mane supa“ „Aš ne vienas tarp žmonių“ „Mano mieli namučiai“ „Šeima – tai buvimas kartu“ „Mano tėtis“	„Žemė – žmonių planeta“ „Taupyk, tvarkyk, turėsi“ „Žaidimų aikštelėje“ „Aš pats“ „Mano geriausias draugas“ „Paimu, pažaidžiu ir padedu“ „Moku padėkoti ir atsiprašyti“	Stebėti žmonių nuotaikas, aprangą. Stebėti, kaip tvarkoma darželio teritorija, aplinka, padėti ją prižiūrėti Lankytis „Beržynėlyje, stebint kitų vaikų bendravimą, susirandant naujų draugų.

TEMATIKA - „MAŽASIS TYRINĖTOJAS“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Apžiūrinėja, liečia kitą vaiką, tyrinėja jo kūną; • Patinka žiūrėti į kitus kūdikius.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Parodo save neseniai darytose šeimos, vaikų grupės nuotraukose ir savo vardą; • Dažniausiai vykdo jam suprantamus suaugusiojo prašymus, kreipiasi į jį pagalbos; • Ramei žaidžia greta nepažystamo vaiko kol auklėtojas šalia.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta savo asmeninius daiktus; • Smalsiai apžiūrinėja į grupę atėjusius svečius, paiima jų duodamą žaislą; • Dažniau simpatizuoja kuriam nors vaikui.
Pažinimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Reaguoja į skirtingus vaizdus, paviršius, kvapus, garsus, skonius.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Stebi ir atpažįsta artimiausia savo aplinką, orientuojasi joje; • Paklaustas, kiek turi metukų, parodo pirštukus; • Tokios pat spalvos ar formos daiktus sudeda į atskiras dėžutes.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atkreipia dėmesį į nematytus daiktus, klausinėja, kaip vadinasi, kas tai yra, ar galima pasiimti ir pan.; • Visaip bandydamas suranda reikiamą dėlionės detalę; • Bando išardyti žaislus, pažiūrėti, kas yra jų viduje.
Kalbos ir komunikavimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta veiksmų pavadinimus, veiksmais atsako į klausimus.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Mėgdžioja, žodelių pakartojimais, veiksmais, mimika ir pantomimika dalyvauja paprastose žodiniuose žaidimuose; • Reaguoja į skaitomą tekstą.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kartu su suaugusiuoju užbaigia žinomas pasakas, eilėraščius; • Išsirenka mėgstamas knygas, pasakas, kurias nori pakartotinai girdėti.
Fizinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Ropoja per pagalvėles, laiptais aukštyn.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Ridena, meta, gauda kamuolį; • Pasuka riešą, apverčia plaštaką delnu žemyn.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai prausiasi ir šluostosi veidą; • Įkerpa žirkėmis popieriaus kraštą.
Meninė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Laikydamas rankoje žaislą jį judina, barškina, burzgia.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Spontaniškai taria, intonuoja garsus, atskirus dainelių žodžius; • Radęs kelių spalvų dažus juos išbando teptuku, pirštais – improvizuoja;

<ul style="list-style-type: none"> • Stebi šokantį vaiką, pedagogą, sutelkia žvilgsnį, trumpais skiemenimis išreiškia savo susidomėjimą, ploja, jei patinka.
<p>3-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Šoka spontaniškai kurdamas dviejų – trijų natūralių judesių seką; • Piešia įvairias linijas, jas jungia į formas vis labiau koordinuodamas rankų judesius; • Piešdamas įvardyja, ką nupiešė.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Linksmieji eksperimentai“ „Paslaptingas vabalų pasaulis“ „Vabalėliai ir paukšteliai turi savo namelius“ „Skruzdėlynas“ „Basomis per žemę“ „Ieškau naujų draugų“	„Kepsim smėlio pyragus“ „Vaistažolės“ „Gyvybės pradžia – mažoje sekliukėje“ „Aš tyrinėju gėles“ „Aš jaunasis tyrinėtojas“ „Aš tyrinėju vabalus“ „Aš tyrinėju žaisdamas“	Stebėti musę. Tyrinėti lietu, balas. Išsiaiškinti pievos gėlių įvairovę, jų pavadinimus. Tyrinėti vandens ir smėlio savybes.

TEMATIKA - „AUGU SVEIKAS“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	<p>1-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mimika, kūno judesiais ir garsais išreiškia džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį; • Pradedą jausti savo kūno buvimą –apžiūrinėja, tyrinėja savo rankas, kojas, stebi jų judėjimą. Apžiūrinėja, liečia kitą vaiką, tyrinėja jo kūną. <p>2-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Džiaugiasi didėjančiomis savo galimybėmis judėti, atlikti veiksmus, kalbėti, tikisi juo besirūpinančio suaugusiojo palaikymo, pagyrimo; • Džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį reiškia skirtingu intensyvumu (nuo silpno nepatenkinto niurzgėjimo iki garsaus rėkimo). <p>3-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pastebi kitų žmonių emocijų išraišką, atpažįsta aiškiausiai reiškiamas emocijas ir į jas skirtingai reaguoja; • Geriau valdo savo emocijų raišką ir veiksmus, reaguodamas į juo besirūpinančio suaugusiojo veido išraišką, balso intonaciją, žodžius.
Pažinimo	<p>1-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reaguoja į skirtingus vaizdus, paviršius, kvapus, garsus, skonius; • Gestais, mimika parodo, jog suvokia, ką reiškia yra, dar, taip (ne). <p>2-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stebi ir atpažįsta artimiausią savo aplinką, orientuojasi joje; • Supranta, ką reiškia vienas, dar vienas, du, daug (parodo pirštukais, kiek turi metukų). <p>3-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Orientuojasi savo grupės, darželio, namų aplinkoje. Dalyvauja prižiūrint augalus ar gyvūnus; • Skiria žodžius: mažai (vienas, du) ir daug. Paprašytas duoda kitiems po vieną žaislą, daiktą.
Kalbos ir komunikavimo	<p>1-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vartoja kelis trumpus žodelius objektams, veiksmams įvardyti, norams išsakyti, palydi juos judesiu; • Stebi rašančiuosius, domisi įvairiomis rašymo priemonėmis, brauko jomis įvairias linijas. <p>2-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dviejų trijų žodžių sakiniiais kalba apie tai, ką mato ir girdi, kas atsitiko, ko nori; • Įvairiomis rašymo priemonėmis spontaniškai brauko popieriaus lape. <p>3-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3–4 žodžių sakiniiais kalba ir klausinėja apie tai, ką matė ir girdėjo, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius, net jei jų dabar ir nemato; • Įvairiomis rašymo priemonėmis kraigloja vertikalias ir horizontalias linijas.
Fizinė	<p>1-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bando savarankiškai valgyti ir gerti iš puodelio; • Tikslingai siekia daikto, rankos judėjimą seka akimis, pačiumpa ir laiko daiktą saujoje, kiša jį į burną, purto, mojuoja, stuksena, gniaužo; • Sėdi, šliaužia, ropoja pirmyn ir atgal, laiptais aukštyn, stovi laikydamasis ar savarankiškai, žingsniuoja savarankiškai, išlaiko pusiausvyrą; • Dviem pirštais – nykščiu ir smiliumi – suima smulkų daiktą.

Meninė	<p>2-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valgo ir geria padedamas arba savarankiškai; • Suaugusiojo padedamas plaunasi, šluostosi rankas, išpučia nosį. Paprašytas padeda žaislą į nurodytą vietą; • Lipa laiptais aukštyn pristatomuoju žingsniu. Rideną, meta, gauda kamuolį; • Pasuka riešą, apverčia plaštaką delnu žemyn, pasuka delnu aukštyn, išmeta daiktus iš rankos atleisdamas pirštus, ploja rankomis.
	<p>3-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai valgo ir geria. Pats eina į tualetą, padedamas susitvarko; • Suaugusiojo padedamas nusirengia ir apsirengia, bando praustis, nusišluostyti veidą, rankas; • Tikslingai skirtingu ritmu eina ten, kur nori, vaikščiodamas apeina kliūtis. Bėga keisdamas kryptį, greitį. Lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu laikydamasis suaugusiojo rankos ar turėklų.
	<p>1-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reaguoja į muzikos garsus, melodijas, balso intonacijas, judesius, išraiškingą mimiką, suklysdamas arba pradėdamas judėti; • Storu pieštuku, teptuku, kreidele baksnoja, brauko, tepinėja palikdamas pėdsakus.
	<p>2-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skambant muzikai ritmiškai ploja, trepsi, tūpčioja, barškina, stuksena kokiu nors daiktu. Įvairius jausmus, norus rodo judesiais ir veiksmais; • Spontaniškai keverzoja rankų judesių piešinius, juos apžiūrinėja.
	<p>3-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drauge su pedagogu žaidžia muzikinius žaidimus, jų tekstą imituoja rankų, kūno judesiais; • Piešia įvairias linijas, jas jungia į formas vis labiau koordinuodamas rankų judesius. Bando ką nors pavaizduoti (mamą, mašiną).

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
<p>„Aš ir laikas. Mano diena“. „Aš tvirtas, sveikas ir saugus“. „Švaros mėnuo. Darom.“ „Mokomės būti saugūs“. „Imk muiliuką į rankas – tau muiliukas neįkas“. „Mažieji sveikuoliai“. „Už švarią žemę“.</p>	<p>„Švarus žmogus – sveikas žmogus“. „Šviesoforas mano draugas“. „Į pagalbą gamtai „Darom“. „Norim vitaminų!“.</p>	<p>Stebėti rengiamas estafetes, mankšteles. Išmatuoti savo pėdų dydį antspaudoose ant darželio takelio. Išbandyti paspirtuką, dviratuką, šokdynę.</p>

TEMATIKA - „KAS SKAITO, RAŠO - TAS DUONOS NEPRAŠO“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Jaučiasi svarbus kitiems – šypsosi, krykštuoja, kai aplinkiniai maloniai bendrauja su juo; • Šypsosi, šliaužia, ropoja prie juo besirūpinančio auklėtojo.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Krykštuoja, kai jam paplojama, jis pagiriamas; • Bijo nepažįstamų žmonių, nežinomos aplinkos.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako, kas jis yra – berniukas ar mergaitė; • Ne visada priima suaugusiojo pagalbą, užsispiria.
Pažinimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Trumpam atkreipia dėmesį į save veidrodyje; • Stebi, kas atsitinka, kai ką nors sugriauna, išardo.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žino kai kurių daiktų paskirtį ir jais naudojasi (šukos, šaukštas, nosinaitė); • Prisimena, kas paslėpta knygelės puslapio langelyje ir sava kalba tai išreiškia.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Džiaugiasi pamatęs savo pažįstamą aplinką; • Dviejuose paveikslėliuose randa 3-4 slypinčius skirtumus.
Kalbos ir komunikavimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pašaukus vardu, atsisuka; • Vaikas atsisveikina: „Ate-ate“.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta ir greitai mokosi paprastų naujų žodžių; • Išgirdęs bando atkartoti trumpą eilėraštką.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • 3-4 žodžių sakiniiais kalba ir klausinėja apie save, savo norus; • Domisi laidomis.
Fizinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Ko nors įsitvėręs atsistoja, stovi laikydamasis, vedamas išlaiko pusiausvyrą; • Pradedą tyrinėti žaislus visais pojūčiais.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žaidžia su judėjimą skatinančiais žaislais; • Mėgsta kelis kartus iš eilės žiūrėti, klausytis to paties.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atsuka ir užsuka įvairaus dydžio dangtelius; • Džiaugiasi tuo ką išmoko; • Modeliuoja veiksmus ir siužetinio žaidimo epizodus.
Meninė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pastebi ir smalsiai, gyvai reaguoja į naujus daiktus, žmones.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atranda naujus veiksmus; • Pats mėgdžioja veiksmus, garsus, džiaugiasi laisvu veikimu.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Įdėmiai klausosi pasakojimų apie gyvūnus, augalus, daiktus;

- Piešdamas įvardija, ką nupiešė.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Mus kalbina knygos lapeliai“ „Daiktai aplink mane“ „Atrask mus“ „Per mokslo kalnus“ „Kalba vaikai“ „Mėnulis-tėvelis, saulė – motinėlė“	„Švelnios mamytės rankelės“ „Ką pasėsi, tą ir pjausi“ „Mano teisės ir pareigos“ „Aš galiu“ „Aš darbininkas“	Ieškoti pirmųjų pavasario požymių gamtoje. Išsirinkti savo medį, apkabinti jį, prisiglausti, pasikalbėti su juo.

4.3.4. V A S A R A

TEMATIKA - „PILNA KRAITELĖ MANO DARBELIŲ“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Mimika, kūno judesiais ir garsais išreiškia džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį; • Padedamas pedagogo pamažu nurimsta ir įsitraukia į veiklą; • Patinka būti šalia kitų vaikų.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Emocijos pastovesnės, tačiau dar būdinga greita nuotaikų kaita; • Duoda žaislą kitam, tačiau supykęs gali atimti žaislą iš kito, jam suduoti.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pastebi kitų žmonių emocijų išraišką, atpažįsta aiškiausiai reiškiamas emocijas ir į jas skirtingai reaguoja; • Nori veikti savarankiškai ir tikisi suaugusiojo palaikymo, pagyrimo.
Pažinimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta artimus žmones, žaislus, daiktus; • Gestais, mimika parodo, jog suvokia, ką reiškia yra (nėra), dar, taip (ne); • Domisi aplinka, sutelkia dėmesį į arti esančius veidus, daiktus; • Reaguoja į skirtingus vaizdus, paviršius, kvapus, garsus, skonius.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nuotraukoje, piešinyje atpažįsta anksčiau matytą daiktą; • Stebi ir atpažįsta artimiausią savo aplinką, orientuojasi joje; • Pažįsta ir pavadina kai kuriuos gyvūnus, žmones, daiktus, jų atvaizdus; • Žino kai kurių daiktų paskirtį ir jais naudojasi (šukos, šaukštas, nosinaitė).
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Suranda tokios pat spalvos (raudonos, mėlynos, geltonos, žalios) daiktus; • Orientuojasi savo grupės, darželio, namų aplinkoje; • Atpažįsta ir pavadina vis daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų (sodo, daržo, lauko), gyvūnų, daiktų, domisi jais; • Pasako savo ir savo šeimos narių vardus;
Kalbos ir komunikavimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Įdėmiai klausosi suaugusiojo. Supranta savo ir artimųjų vardus; • Daug čiauška, kartoja, mėgdžioja jam tariamus garsus; • Palankiai reaguoja į knygelių skaitymą (vartymą) kartu su suaugusiais; • Stebi rašančiuosius, domisi įvairiomis rašymo priemonėmis, brauko jomis linijas.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dviejų trijų žodžių sakiniiais kalba apie tai, ką mato ir girdi, kas atsitiko, ko nori; • Reaguoja į skaitomą tekstą. Kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius; • Įvairiomis rašymo priemonėmis spontaniškai brauko popieriaus lape.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Išklauso ir supranta du vienas po kito išsakomus prašymus; • 3–4 žodžių sakiniiais kalba ir klausinėja apie save, savo norus, poreikius; • Geba sieti paveikslėlius su juose vaizduojamais konkrečiais daiktais, juos

	pavadina; <ul style="list-style-type: none"> • Įvairiomis rašymo priemonėmis kraigloja vertikalias ir horizontalias linijas.
Fizinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Tikslingai siekia daikto, rankos judėjimą seka akimis; • Pačiumpa ir laiko daiktą saujoje, paglosto žaislą jo nečiupdamas; • Sėdi, šliaužia, ropoja pirmyn ir atgal, įkalnėn ir nuokalnėn, laiptais aukštyn, ko nors įsitvėręs atsistoja; • Stovi laikydamasis ar savarankiškai, žingsniuoja laikydamasis, vedamas arba savarankiškai, išlaiko pusiausvyrą;
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo ir geria padedamas arba savarankiškai; • Pats eina į tualetą, padedamas susitvarko; • Savarankiškai atsistoja, stovi, atsitupia, pasilenkia, eina į priekį, šoną ir atgal, eina stumdamas ar tempdamas daiktą, bėga tiesiomis kojomis.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atsispirdamas abiem kojomis pašoka nuo žemės, nušoka nuo laiptelio, peršoka liniją, spiria kamuolį; • Derina akies-rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius, tiksliau konstruoja, veria ant virvutės sagas, ridena, mėto, gauda kamuolį, įkerpa popieriaus kraštą; • Suaugusiojo padedamas nusirengia ir apsirengia.
Meninė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalbinamas, žaidinamas reiškia emocijas, norus įvairiomis balso intonacijomis, veido mimika, lingavimu, plojimu, mojuodamas žaislu, daiktu; • Domisi ir džiaugiasi dailės priemonėmis, jas liečia apžiūrinėja, varto.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Skambant muzikai ritmiškai ploja, trepsi, tūpčioja, barškina, stuksena kokiu nors daiktu; • Tyrinėdamas dailės medžiagas ir priemones intuityviai atranda skirtingus veikimo jomis būdus (brauko pirštais, varvina dažus, maigo tešlą).
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Šoka spontaniškai kurdamas dviejų-trijų natūralių judesių (eina, pritupia, pasisuka ir kt.) seką; • Bando ką nors pavaizduoti (mamą, mašiną); • Piešdamas, spauduodamas, tapydamas, lipdydamas, konstruodamas labiau mėgaujasi procesu, o ne rezultatu.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKGINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Kiek daug aplinkui įdomių daiktų“ „Aš sukūriau mažytį pasaulį“ „Amatai ir verslai“ „Spalvos ir spalviukai“	„Spalvos ir spalviukai“ „Sukurkime patys“	Piešti vandeniu (kreidelėmis) ant šaligatvio ir stebėti, kaip jis džiūsta Stebėti savo ir kitų vaikų kurtus darbelius Stebėti muilo burbulų kelionę pučiant vėjui

TEMATIKA - „VASAROS DŽIAUGSMAI IR RŪPESČIAI“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atspindi kitų vaikų emocijų raišką (kartu juokiasi, kartu nuliūsta).
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta, ką ir kaip gali padaryti pats, pyksta, jei suaugusysis neleidžia to daryti; • Mėgsta žaisti, stebėti, kopijuoti suaugusįjį; • Emocijos pastovesnės, tačiau dar būdinga greita emocijų kaita
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradedą atpažinti ką jaučia; • Bando vartoti emocijų raiškos žodelius ir emocijų pavadinimus; • Trumpai įsitraukia į kito vaiko žaidimą.
Pažinimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta artimus žmones, žaislus, daiktus.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žino kai kurių daiktų paskirtį ir jais naudojami (šukos, nosinė); • Žaisdamas, stengiasi rasti reikiamos formos, dydžio ar spalvos daiktą.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dalyvauja prižiūrint augalus, gyvūnus; • Tapatina daiktus pagal formą, dydį, suranda tokios pat spalvos daiktus.
Kalbos ir komunikavimo	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta savo ir artimųjų vardus; • Geba veiksmais atsakyti į klausimus.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Varto knygeles, žiūrinėja paveikslėlius, piršteliu juos rodo; • Supranta suaugusiųjų ir vaikų kalbą susijusią su prašymais, paprastais klausimais.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta jo mėgstamas knygeles, nori, kad kas nors jam paskaitytų; • Kalba ir klausinėja apie tai, ką matė, girdėjo, apie matytus įvykius, net jei jų dabar ir nemato.
Fizinė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Bando savarankiškai valgyti ir gerti iš puodelio.
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Suaugusiojo padedamas plaunasi, šluostosi rankas; • Savarankiškai atsistoja, stovi, eina į šoną ir atgal.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Geriau derina rankų ir kojų judesius; • Tiksliau gauda kamuolį, ridena.
Meninė	1-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Storu pieštuku, teptuku, kreidele baksnoja, brauko palikdamas pėdsakus (taškus, dėmes, brūkšnius).
	2-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Siekia pakartoti ir pratęsti įdomią patirtį; • Skambant muzikai, ritmiškai trepsi, stuksena koku nors daiktu.
	3-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Drauge su pedagogu žaidžia muzikinius žaidimus emociškai reaguoja žiūrinėdamas savo ir kitų paveikslėlius, žaislus.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Bėga saulutė pievų takeliais“ „Žaidimų diene lės“ „Saulė – šviesa, šiluma, energija“ „Vasarėlė jau atėjo“ „Linksmos vaikystės diene lės“ „Dundulis dunda“ „Vaikystės spindulėlis“ „Vaivorykštė“	„Kaip elgtis miške, kad būtume saugūs atostogaudami“ „Basomis akmenuotu takeliu“ „Vasaros taku“ „Vasara pilna gyvybės“ „Vaistažolės“ „Atostogausiu saugiai“	Stebėti drugelius. Stebėti gamtą po lietaus. Stebėti vaivorykštę. Klausytis ir pažinti paukštelių giesmes.

4. 4. Ikimokyklinis amžius

4.4.1. R U D U O

TEMATIKA - „NUPLASNOJO VASARĖLĖ“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Geriau supranta kitų emocijas ir jausmus, dažnai tinkamai į juos reaguoja; • Nuolat primenant ir sekdamas suaugusiojo bei kitų vaikų pavyzdžiu laikosi grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradedą kalbėtis apie jausmus su kitais – pasako ar paklausia, kodėl pyksta; • Tikrina suaugusiojo išsakytas leistino elgesio ribas – atsiklausia, derasi.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Apibūdina savo jausmus, pakomentuoja juos sukėlusias situacijas bei priežastis; • Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei savarankiškai jų laikosi.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Geranoriškai ir pagarbiai bendrauja ir bendradarbiauja su suaugusiais; • Supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako miesto, gatvės, kurioje gyvena, pavadinimus, savo vardą ir pavardę; • Pastebi ir nusako aiškiausiai pastebimus gyvūnų ir augalų požymius; • Pasako metų laikų pavadinimus ir būdingus jiems požymius; • Pradedą skaičiuoti daiktus, palygina dvi daiktų grupes.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako savo gatvės pavadinimą; • Atpažįsta ir įvardija ne tik naminius, bet ir kai kuriuos laukinius gyvūnus; • Skiria daržoves, vaisius, uogas, nusako, kaip juos naudoti maistui; • Skaičiuoja bent iki 5.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako tėvų profesijas, įvardija savo giminaičius, žino savo namų adresą; • Pastebi aiškiai matomus skirtumus ir panašumus tarp gyvūnų ir tarp augalų; • Moka prižiūrėti kambarinius augalus, daržoves, stebi jų augimą; • Skaičiuoja bent iki 10.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nusako miško, pievos, vandens telkinio augmenijos ir gyvūnijos bruožus; • Paaiškina, kaip reikia prižiūrėti kambarinius, daržo augalus, naminius gyvūnus; • Tvarkingai ir saugiai elgiasi gamtoje, noriai dalyvauja tvarkant aplinką; • Pradedą suprasti ir vartoti žodžius: sudėti, pridėti, atimti, kiek bus ir pan.
Kalbos ir komunikavim	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradedą išklaudyti, suprasti ir reaguoti į tai, ką jam sako suaugusysis ar vaikas; • Keiverzonėse ir piešiniuose pasirodo realių raidžių elementai ir raidės.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Natūraliai kitiems kalba apie tai, ką žino, ką veikia, ko nori, tikisi, nesupratus paaiškina, pakartoja. Kalbėdamas žiūri į akis;

	<ul style="list-style-type: none"> • Domisi abėcėlės raidėmis. Pastebi žodžius, prasidedančius ta pačia raide.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalba natūraliai, atsižvelgdamas į bendravimo situaciją, išsakydamas savo patirtį, norus, kalba apie problemų sprendimą, vartoja mandagumo žodžius; • Spausdintomis raidėmis rašo savo vardą, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nepertraukdamas klausosi draugų ir suaugusiųjų kalbos, pasakojimų, samprotavimų, komentarų, instrukcijų bendraujant, planuojant veiklą; • Atpažįsta ir pavadina keletą įvairių šriftu parašytų raidžių.
Fizinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo gana tvarkingai. Dažniausiai savarankiškai naudojasi tualetu; • Pieštuką laiko tarp nykščio ir kitų pirštų, tiksliau atlieka judesius plaštaka ir pirštais (ima, atgnybia, suspaudžia dviem pirštais, kočioja tarp delnų) bei ranka.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo tvarkingai, dažniausiai taisyklingai naudojasi stalo įrankiais; • Pieštuką ir žirkles laiko beveik taisyklingai. Tiksliai atlieka judesius pirštais.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo tvarkingai. Įvardija vieną kitą maisto produktą, kurį valgyti sveika; • Rankos ir pirštų judesius atlieka vikriau, greičiau, tiksliau, kruopščiau.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Jaučia, kada alkanas, kada pasisotino, geria pakankamai vandens; • Kerpa gana tiksliai, sulenkia popieriaus lapą per pusę, į keturias dalis.
Meninė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kartu su kitais dainuoja trumpas, aiškaus ritmo, liaudies dainas; • Kuria koliažus, spauduoja įvairiomis priemonėmis, konstruoja, lipdo.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dainuoja vienbalses, dialoginio pobūdžio dainas, jaučia ritmą; • Eksperimentuoja tapybos, grafikos, mišriomis dailės priemonėmis ir medžiagomis, kuria sudėtingesnius koliažus.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dainuoja trumpas daineles kanonu, įsiklausydamas į savo ir draugų dainavimą; • Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Tyrinėja balso skambėjimo ypatumus dainuodami su žodžiais ir be jų; • Drąsiai įgyvendina savo kūrybinius sumanymus.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Kaip šiandien rengsimės?“ „Pažintis su draugais ir grupe“ „Krenta lapai pamažu“ „Tamsiais rudens vakarais“ „Vėlinių žvakelės tamsoje“ „Per balas“ „Po kopūsto lapu“ „Kai voveraitė riešutus skaičiavo, ežiukas obuolius rūšiavo“	„Sveikos pėdutės, greitos kojytės“ „Pramogų mugė“ „Svečiuose pas mašinas“	Stebėti šviesoforą, sankryžą. Stebėti atskiras kūno dalis, kaip jos juda, atliekant įvairų darbą.

TEMATIKA - „AŠ DARŽELYJE“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta kitų emocijas pagal veido išraišką, elgesį, veiksmus; • Pradedą valdyti savo emocijų raiškos intensyvumą; • Pasako, kaip jaučiasi, ko nori jis pats ir kaip jaučiasi kitas asmuo.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta bei pavadina savo jausmus ir įvardija situacijas, kuriose jie kilo; • Vis dažniau jausmus išreiškia mimika ir žodžiais, o ne veiksmis; • Jaučiasi esąs šeimos, vaikų grupės narys, kalba apie šeimą, draugus.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Beveik neklysdamas iš veido mimikos, balso nustato kaip jaučiasi kitas, pastebi nuskriaustą, stengiasi jam padėti; • Save apibūdina, nusakydamas fizines ir elgesio savybes, priklausymą šeimai.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Taiko kelis skirtingus kitiems priimtinius emocijų ir jausmų reiškimo būdus; • Pagarbiai bendrauja ir bendradarbiauja su suaugusiaisiais.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pastebi pasikeitimus savo aplinkoje, pasako savo vardą ir pavardę; • Žaisdami vartoja sąvokas: „pirmas“, „antras“; • Konstruodamas atsižvelgia į daikto formą, dydį.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Gali savarankiškai nueiti į darželio salę, biblioteką, valgyklą ar pan.; • Pasako savo gatvės pavadinimą; • Grupuoja, komponuoja daiktus, atsižvelgdamas į jų spalvą, formą, dydį.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą; • Apibūdina daiktų vietą ir padėtį kitų daiktų ar vienas kito atžvilgiu.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Domisi gamtos reiškiniais ir jų aiškinimu (rasa, vaivorykštė, vėjas); • Pradedą suprasti, kad tas pats daiktas gali priklausyti kitai grupei pagal kitą požymį.
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradedą išklaudyti, suprasti ir reaguoti į tai, ką jam sako; • Domisi aplinkinių pokalbiais, pasakojimais.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta sudėtingesnio turinio tekstus; • Laisvai kalba sudėtiniais sakiniais, vartoja daugumą kalbos dalių.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta pajuokavimus, frazeologizmus; • Garsiai svarsto savo planus, praneša viską grupei draugų.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Girdėtų kūrinių kalbinės raiškos elementus vartoja pokalbiuose; svarstymuose, erziniuose ir kt.; • Atpažįsta ir pavadina kelis skiriamuosius ženklus.

Fizinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pieštuką laiko tarp nykščio ir kitų pirštų, tiksliau atlieka judesius plaštaka; • Ištiestomis rankomis pagauna kamuolį.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Greitas, vikrus, bėgioja vingiais, greitėdamas ir lėtėdamas; • Laipioja lauko įrenginiais.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Važiuoja dviračiu; • Bėga pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu, aukštai keldamas žingsnius.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Įvardija kelis maisto produktus, kuriuos val gyti sveika, ir kelis, kuriuos reikėtų riboti.
Meninė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Improvizuoja skanduodamas, plodamas, trepsėdamas, kuria ritminius, melodinius motyvus žodžiams; • Kuria dialogą tarp veikėjų, išraiškingai intonuoja; • Kūrybos procesą palydi pasakojimu, komentavimu, gestikuliacija, mimika.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dainuoja išraiškingai, mimika, kūno judesiais imituodamas tekstą; • Susikuria ištiesą žaidimo aplinką, panaudodamas daiktus, drabužius, reikmenis.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pritaria suaugusiojo grojimui, stengiasi kartu pradėti ar baigti kūrinėlį; • Šoka ratelius; • Žaisdamas muzikinius žaidimus ir ratelius, perteikia veikėjo mintis, emocijas.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Reiškia savo nuomonę, kodėl gražu. Domisi kitų kūrybinėmis idėjomis, sumanymais, geranoriškai juos komentuoja; • Kurdamas bendrus darbus bando derinti savo sumanymus, veiksmus su kitais.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
<p>„Mano žaislas – du meškiukai ir lėlytė, kamuolys ir mašinytė“</p> <p>„Aš – darželio šeimininkas“</p> <p>„Ir mažoj širdelėj daug gerumo telpa“</p> <p>„Aš ir mano šeima“</p> <p>„Būk atsargus gatvėje“</p> <p>„Sveiki, atvykę į grupę „</p> <p>„Kas rytelį į darželį“</p> <p>„Čia esu „AŠ““</p> <p>„Mano grupė“</p> <p>„Draugaukim“</p>	<p>„Žaidžiu, konstruoju, žaislus tausojau“</p> <p>„Draugą nelaimėje pažinsi“</p> <p>„Prie stalo“</p> <p>„Pasakyk pasauliui labas“</p> <p>„Atpažink jausmus“</p> <p>„Mano grupėje yra“</p> <p>„Papasakosiu apie save“</p>	<p>Stebėti žaidžiančius vaikus, jų elgesį, taisykles lauke, pasakoti, ką mato.</p> <p>Stebėti darželio teritorijoje dirbančius žmones.</p>

TEMATIKA - „RUDENS MOZAIKA“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nuotaikų veideliais pažymi savo nuotaiką; • Žaisdamas stengiasi laikytis žaidimo taisyklių.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žodžiais išreiškia savo jausmus; • Moka savarankiškai nusiraminti.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žino keletą išeičių sudėtingose situacijose; • Laikosi susitarimų.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pastebi ir priima kitų draugiškumo, palankumo ženklus, gerbia kitus vaikus.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta gamtoje ar paveikslėliuose dažniausiai sutinkamus gyvūnus, medžius, gėles, daržoves, grybus, pasako jų pavadinimus; • Pradeda vartoti kelintinius skaitvardžius; • Žino metų laikus ir jiems būdingus požymius.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Skiria daržoves, vaisius, uogas, nusako, kaip naudoti maistui; • Sugeba atsakyti į klausimus: „Kiek iš viso?“, „Kiek daugiau?“; • Vartoja žodžius: ilgesnis – trumpesnis, siauresnis – platesnis ir pan.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Skirsto gyvūnus ir augalus pagal aiškiai matomus išorinius požymius; • Rodo pagarbą gyvėjai ir negyvėjai aplinkai; • Atranda, kad į skirtingos formos daiktus galima sutalpinti tą patį skystų ar birių medžiagų.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Suaugusiųjų padedamas pastebi požymius, kurie rodo augalų bei gyvūnų prisitaikymą gyventi sausumoje ar vandenyje; • Pradeda suprasti ir vartoti žodžius: sudėti, pridėti, atimti, kiek bus, kiek liks ir pan.
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos žodžių; • Atkartoja trumpas pasakas ar apsakymus; • Atkreipia dėmesį į raides.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Vartoja daugumą kalbos dalių; • Seka girdėtas ir savo sukurtas pasakas, kuria įvairias istorijas; • Sugalvoja pavadinimus paveikslėliams, knygelėms.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta pajuokavimus, frazeologizmus ir pan.; • Klausinėja apie tai, kas išgiršta, matyta; • Įvairiais simboliais bando perteikti informaciją.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Išklauso ir supranta 3–4 dalių verbalinę instrukciją. Suvokia pokalbio, pasakojimo, skaitomo kūrinio eigą;

	<ul style="list-style-type: none"> • Teisingai įvardija puslapį, sakinį, žodį, raidę. Bando perskaityti trumpus, jam reikšmingus žodžius.
Fizinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Tiksliau atlieka judesius plaštaka ir pirštais; • Glamžo popierių ir formuoja įvairaus dydžio gumuliukus.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Užlipa ant bet kokio paaukštavimo ir nušoka ant žemės; • Tiksliau atlieka įvairias vėrimo užduotis.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Šokinėja ant vienos kojos judėdamas pirmyn; • Savarankiškai įveria siūlą, neria vąšeliu.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių; • Pieštuką ir žirkles laiko taisyklingai, kerpa gana tiksliai. Tiksliai kopijuoja formas, raides.
Meninė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Eina ratelius, žaidžia muzikinius žaidimus, atlikdami imitacinius judesius; • Kuria dialogą tarp veikėjų, išraiškingai intonuoja; • Lipdo nesudėtingas formas, turi mėgstamas spalvas; • Skirtingai reaguoja klausydamas skirtingo pobūdžio meno kūrinius.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dainuodamas išbando balso skambesį, išmėgina jį įvairioje aplinkoje; • Susikuria ištisą žaidimo aplinką, panaudodamas daiktus, reikmenis; • Konstruoja erdvines figūras iš popieriaus, papjė mašė, gamtinių medžiagų; • Grožisi gamtos spalvomis, formomis, garsais.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Improvizuoja savo ir kitų kurtas dainas, ritmus; • Kūrybingai naudoja daiktus, teatro reikmenis, drabužius; • Skirtingiems sumanymams įgyvendinti dažniausiai tikslingai pasirenka dailės priemonės ir technikas; • Gėrиси ir grožisi savo menine kūryba.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Reiškia savo nuomonę, kodėl gražu. Domisi kitų kūrybinėmis idėjomis, sumanymais, geranoriškai juos komentuoja; • Kurdamas bendrus darbus bando derinti savo sumanymus, veiksmus su kitais.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKTINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Lapų skaičiuotė“ „Kiek darbelių – kiek darbų“ „Vandens lašelio pasakojimas“ „Miško takeliu“ „Kaštonų diena“ „Garsų pasaulis“ „Užburtas rudenėlis“ „Lietaus batukai“	„Mano rankelės viską gali“ „Rudens spalvų paletė“ „Rudens dirbtuvėje“ „Margaspalvis rudens kilimas“ „Aš išmoksiu rengtis pats“	Apžiūrėti rudenines gėles. Stebėti rudeninius augalus, medžių lapų spalvas. Atrasti vaizdinius debesyse. Ieškoti vaivorykštės spalvų supančioje aplinkoje.

TEMATIKA - „MOČIUTĖS VAISIŲ IR DARŽOVIŲ KREPŠELIS“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žaisdamas stengiasi laikytis žaidimo taisyklių; • Žaisdamas mėgdžioja kitus vaikus, supranta jų norus; • Tariai dėl vaidmenų, siužeto, žaislų.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Geranoriškai veikia kartu su kitais vaikais; • Priima su veikla susijusius suaugusiojo pasiūlymus; • Atpažįsta bei pavadina savo jausmus.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Stengiasi susilaikyti nuo netinkamo elgesio jį provokuojančiose situacijose; • Pradeda kalbėtis apie tai, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi liūdnas.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Numato kaip jaustųsi pats ir kiti įvairiose situacijose.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako metų laikų pavadinimus, jiems būdingus požymius; • Atpažįsta ir atrenka kvadratinės, trikampės, apskritos formos daiktus; • Padalina daiktus po lygiai (po 2, po 3).
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Skaičiuoja bent iki 5; • Skiria daržoves, vaisus, uogas, nusako, kaip juos naudoti maistui; • Supranta, ką reiškia sudėlioti nuo mažiausio iki didžiausio ir atvirkščiai.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Apibūdina daiktų vietą ir padėti kitų daiktų atžvilgiu (prieš, po, už, viduje...); • Pasako savo tėvų profesijas, šalies ir sostinės pavadinimus; • Papasakoja apie naminių gyvūnų nauda žmonėms ir augalų naudojimą maistui; • Skiria kelintinius skaitvardžius.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradeda suprasti ir vartoti žodžius: sudėti, atimti, pridėti, kiek bus; • Nusako miško, pievos, augmenijos, gyvūnijos būdingiausias bruožus; • Paaškina, kad nežinomų uogų, grybų negalima ragauti, nes jie gali būti nuodingi.
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalba ir pasakoja apie tai, ką matė, mato, jaučia, girdi, vartodamas elementarius terminus; • Skaito knygelį paveikslėlius, įvardija ką mato; • Deklamuoja trumpus eilėraščius, atkartoja trumpas pasakas.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kuria įvairias istorijas, pasakas; • Laisvai kalba sudėtiniais sakiniais; • Kopijuoja raides, paprastus žodžius.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žino keliolika abėcėlės raidžių; • Išgirsta pirmą, paskutinį ir žodžio viduryje esančius garsus; • Gali perskaityti užrašus, kuriuos mato gatvėse (parduotuvės).
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasakoja kelių įvykių istorijas, pasakojimą palydi pantomimika;

	<ul style="list-style-type: none"> • Supranta, kad kūrinys, turi pradžią, vidurį, pabaigą; • Imituodamas skaitymą, kuria pasakojimus, pagal savo patirtį.
Fizinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako, kodėl reikia plauti vaisius, uogas, daržoves; • Dažniausiai savarankiškai naudojami tualetu, susitvarko pasinaudojęs juo.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Domisi koks maistas sveikas ir visavertis; • Pieštuką ir žirkles laiko beveik taisyklingai.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Šokinėja ant vienos kojos, judėdamas pirmyn; • Savarankiškai serviuoja ir tvarko stalą; • Pasako, jog maistas reikalingas, jog augtume, būtume sveiki.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai laikosi saugaus elgesio taisyklių; • Stengiasi vaikščioti, sėdėti taisyklingai.
Meninė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dainavimą palydi ritmiškais judesiais; • Kuria dialogą tarp veikėjų, išraiškingai intonuoja.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Vaidindamas stalo, lėlių teatre, vaizduoja realistinį ir fantastinį siužetą, išplėtoja veiksmą dialogu; • Eksperimentuoja tapybos, grafikos, mišriomis dailės priemonėmis, kuria koliažus.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kurdamas, tikslingai naudoja teatro reikmenis, drabužius, aplinką; • Kuria ritmus, melodijas dainoms, improvizuoja muzikos instrumentais; • Pritaria suaugusiojo grojimui.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Numato galimą sumanymo realizavimo seką bei rezultatą; • Kuria natūralių judesių trumpą šokį.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKTINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Noriu augti sveikas“ „Esu nepaprastas ir įdomus“ „Darbas sode ir darže“ „Eisime grybauti, baravykų rauti“ „Švara ir sveikata“ „Paragauk ir paskanauk“	„Smaližauju ir ragauju“ „Mus ne syki, esi skynęs, roves ir ragavęs“	Stebėti pirmuosius rudens požymius. Nueiti į artimiausią turgelį ir apžiūrėti pardavinėjamas vaisius ir daržoves. Stebėti išskrendančius paukščius. Stebėti, kaip daržovės dažo vandenį.

TEMATIKA - „KALBU - PASAULĮ ATRANDU“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo gana tvarkingai; • Pradedą suprasti, kad jo ir kitų emocijos gali skirtis.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Serviuoja ir tvarko stalą, vadovaujamas suaugusiojo; • Drąsiai bendrauja su mažiau pažįstamais ar nepažįstamais žmonėmis grupėje.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Apibūdina savo jausmus, pakomentuoja juos sukėlusias situacijas bei priežastis; • Rodo iniciatyvą bendrauti ir bendradarbiauti su kitais vaikais.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta ir įvardija ne tik savo jausmus, bet ir nuotaikas bei jų priežastis; • Patys pasiūlo suaugusiems įdomią veiklą, išsako savo nuomonę, siekia susitarimų, prašo pagalbų.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pažįsta gyvenamosios vietovės objektus ir pasako metų laikų pavadinimus ir būdingus jiems požymius; • Palygina dvi daiktų grupes pagal daiktų kiekį grupėje.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Skaičiuoja bent iki 5; • Grupuoja, komponuoja daiktus, atsižvelgdamas į jų spalvą, formą arba dydį.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Skaičiuoja bent iki 10; • Supranta ir vartoja žodžius: daugiau (mažiau) vienu, po lygiai, pusiau, į 4 dalis; • Pasako tėvų profesijas, įvardija savo giminaičius, žino savo namų adresą.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradedą suprasti ir vartoti žodžius: sudėti, pridėti, atimti, kiek bus, kiek liks; • Noriai tyrinėja medžiagų savybes, daiktų sandarą ir apie tai samprotauja.
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalba pats sau, kalba kitam, klausinėja, užkalbina, prašo, pašaukia; • Taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos žodžių garsų; • Padedant atpažįsta žodyje kelis atskirus garsus; • Raidėmis ir simboliais pradeda manipuliuoti įvairioje veikloje.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Natūraliai kitiems kalba apie tai, ką žino, veikia, ko nori, tikisi, nesupratus paaiškina, pakartoja. Kalbėdamas žiūri į akis; • Laisvai kalba sudėtiniais sakiniais, žodžius į sakinius jungia laikydamasis paprastų kalbos taisyklių; • Išgirsta pirmą ir paskutinį garsą trumpuose žodžiuose; • Deklamuoja skaitomų pasakų eiliuotus intarpus.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalba natūraliai, atsižvelgdamas į bendravimo situaciją, išsakydamas savo patirtį, norus, svajones, svarstymus; • Supranta knygelės, pasakojimo, pokalbio turinį, įvykių eigą; • Kalba taisyklingais sudėtiniais sakiniais, vartoja pagrindines kalbos dalis; • Spausdintomis raidėmis rašo savo vardą, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius.

	<p>7-asis žingsnelis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepertraukdamas klausosi draugų ir suaugusiųjų kalbos, pasakojimų; • Klausosi ir supranta perkeltines kalbėjimo prasmes: dviprasmybes, humorą; • Supranta, kad kūrinys turi pradžią, pabaigą, vidurį, kad jame veikia skirtingi veikėjai, kad yra tam tikra veiksmo vieta; • Piešiniuose, įvairiuose laiškeliuose, rašo atskiras raides, savo vardą.
Fizinė	<p>4-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mina ir vairuoja triratuką; • Tiksliau atlieka judesius plaštaka ir pirštais (ima, atgnybia) bei ranka.
	<p>5-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valgo tvarkingai, dažniausiai taisyklingai naudojasi stalo įrankiais; • Pieštuką ir žirkles laiko beveik taisyklingai.
	<p>6-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Įvardija vieną kitą maisto produktą, kurį valgyti sveika, vieną kitą – kurio vartojimą reikėtų riboti; • Rankos ir pirštų judesius atlieka vikriau, greičiau, tiksliau, kruopščiau.
	<p>7-asis žingsnelis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jaučia, kada alkanas, kada pasisotino, geria pakankamai vandens; • Pieštuką ir žirkles laiko taisyklingai. Tiksliai kopijuoja formas, raides.
Meninė	<p>4-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kartu su kitais dainuoja trumpas, aiškaus ritmo, siauro diapazono dainas; • Eksperimentuoja dailės medžiagomis ir priemonėmis, atrasdamas spalvų, linijų, formų, faktūrų įvairovę, turi mėgstamas spalvas.
	<p>5-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ritminiais, melodiniais, gamtos, savo gamybos vaikiškais muzikos instrumentais pritaria dainoms, šokiams, tyrinėja jų skambėjimo tembrus; • Kuria sudėtingesnius koliažus.
	<p>6-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dainuoja sudėtingesnio ritmo, melodijos, platesnio diapazono vienbalses dainas, jas gana tiksliai intonuoja; • Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis.
	<p>7-asis žingsnelis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Įvardija kai kuriuos klausytų kūrinių autorius ir atpažįsta liaudiškos muzikos kūrinius; • Kūrybiškai panaudoja tradicines ir netradicines medžiagas, priemones.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKGINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
<p>„Miško takeliu“ „Gyvūneliai pataliukais, klojas lapų pataliukais“ „Darbas darbą veja“ „Kodėl dega vėlinių žvakelės?“ „Keičiasi laikas – mainos rūbas“ „Mano gimtinė – graži Lietuva“ „Gandro lizde“ „Mano knygelės“ „Pastebėk ir pavadink“</p>	<p>„Svečiuose pasaka“ „Senelio kieme“ „Tarp žvakelių ir žvaigždelių“ „Gerumo sėklele, sušildyk širdelę“ „Kas aš esu?“ „Pasakų karalystėje“ „Susipažinkime, raidele“</p>	<p>Stebėti žmonių aprangos pasikeitimą, aptarti pokyčius Ieškoti kaštonų, gilių, įvardyti medžių pavadinimus Apžiūrėti ir aptarti turgelyje esančias daržoves, vaisius.</p>

4.4.2. Ž I E M A

TEMATIKA - „MIELA VIEŠNIA - BALTOJI ŽIEMA“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pavadina pagrindines emocijas. Atpažįsta kitų emocijas; • Nuolat primenant ir sekdamas suaugusiojo bei kitų vaikų pavyzdžiu laikosi grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradeda kalbėtis apie jausmus su kitais – pasako ar paklausia, kodėl pyksta; • Tikrina suaugusiojo išsakytas leistino elgesio ribas – atsiklausia, derasi.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Apibūdina savo jausmus, pakomentuoja juos sukėlusias situacijas bei priežastis; • Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir savarankiškai jų laikosi.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Geranoriškai ir pagarbiai bendrauja ir bendradarbiauja su suaugusiais; • Supranta savo žodžių ir veiksmy pasekmes sau ir kitiems.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako miesto, gatvės, kurioje gyvena, pavadinimus, savo vardą ir pavardę; • Pasako metų laikų pavadinimus ir būdingus jiems požymius; • Pradeda skaičiuoti daiktus.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako savo gatvės pavadinimą; • Atpažįsta ir įvardija ne tik naminius, bet ir kai kuriuos laukinius gyvūnus; • Skiria daržoves, vaisius, uogas, nusako, kaip juos naudoti maistui; • Dėliodamas kelis daiktus, sugeba atsakyti į klausimus: Kiek iš viso? Kiek daugiau? Kiek mažiau?
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako tėvų profesijas, įvardija savo giminaičius, žino savo namų adresą; • Pastebi aiškiai matomus skirtumus ir panašumus tarp gyvūnų ir tarp augalų; • Moka prižiūrėti kambarinius augalus, daržoves, stebi jų augimą; • Susieja daiktų kiekį su atitinkamu daiktų skaičių žyminčiu simboliu.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nusako miško, pievos, vandens telkinio augmenijos ir gyvūnijos bruožus; • Paaškina, kaip reikia prižiūrėti kambarinius, daržo augalus, naminius gyvūnus; • Tvarkingai ir saugiai elgiasi gamtoje noriai dalyvauja tvarkant aplinką; • Pradeda suprasti ryšius tarp skaičių. Vartoja žodžius: sudėti, pridėti, atimti.
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradeda išklaudyti, suprasti ir reaguoti į tai, ką jam sako, aiškina suaugusysis ar vaikas. Stengiasi suprasti kitų vaikų norus, pasiūlymus; • Keiverzonėse ir piešiniuose pasirodo realių raidžių elementai ir raidės.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Natūraliai kitiems kalba apie tai, ką žino, ką veikia, ko nori, tikisi, nesupratus paaškina, pakartoja. Kalbėdamas žiūri į akis;

	<ul style="list-style-type: none"> • Domisi abėcėlės raidėmis. Pastebi žodžius, prasidedančius ta pačia raide. Kopijuoja raides, paprastus žodžius.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalba natūraliai, atsižvelgdamas į bendravimo situaciją, išsakydamas savo patirtį, norus, svarstymus, kalba apie problemų sprendimą, vartoja mandagumo; • Spausdintomis raidėmis rašo savo vardą, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nepertraukdamas klausosi draugų ir suaugusiųjų kalbos, pasakojimų, samprotavimų, komentarų, instrukcijų bendraujant, planuojant veiklą; • Atpažįsta ir pavadina keletą įvairiu šriftu parašytų raidžių. Atpažįsta ir pavadina kelis skiriamuosius ženklus (klaustuką, šauktuką, tašką).
Fizinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo gana tvarkingai. Dažniausiai savarankiškai naudojami tualetu; • Pieštuką laiko tarp nykščio ir kitų pirštų, tiksliau atlieka judesius plaštaka ir pirštais (ima, atgnybia, suspaudžia dviem pirštais, kočioja tarp delnų) bei ranka.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo tvarkingai, dažniausiai taisyklingai naudojami stalo įrankiais; • Pieštuką ir žirkles laiko taisyklingai. Tiksliai atlieka judesius pirštais ir ranka.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo tvarkingai. Įvardija vieną kitą maisto produktą, kurį valgyti sveika; • Rankos ir pirštų judesius atlieka vikriau, greičiau, tiksliau, kruopščiau.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Tvarkingai valgo, jaučia, kada alkanas, kada pasisotino, geria pakankamai vandens; • Pieštuką ir žirkles laiko taisyklingai, kerpa gana tiksliai, sulenkia popieriaus lapą per pusę, į keturias dalis.
Meninė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kartu su kitais dainuoja trumpas, aiškaus ritmo, liaudies dainas; • Kuria koliažus, konstruoja, lipdo nesudėtingas formas.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dainuoja vienbalses, dialoginio pobūdžio dainas, jaučia ritmą; • Savo emocijas, patirtį, įspūdžius išreiškia kitiems atpažįstamais vaizdais.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dainuoja trumpas daineles kanonu, įsiklausydamas į savo ir draugų dainavimą; • Vaizdus papildoma grafiniais ženklais (raidėmis, skaičiais, žodžiais ir kt.).
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Tyrinėja balso skambėjimo ypatumus dainuodami su žodžiais ir be jų; • Drąsiai įgyvendina savo kūrybinius sumanymus.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKTINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Per sniegą“ „Žiemužė – snaižėm sninga“ „Atkeliavo žiema“ „Šalta žiemužė žvėrelius skriaudžia“ „Kalėdos. Ateik, Kalėdų seneli“ „Žiema, žiema, bėk iš kiemo“ „Šarmota tėviškėlė“ „Gyvūneliai metų karuselėje“	„Aš pabersiu trupinėlių“ „Mažą lesyklėlę padariau“ „Noriu tyrinėti, žinoti“	Tyrinėti sniego savybes, varveklus. Tyrinėti parašytus skaitmenis ant namo. Atrasti pėdsakus sniege. Stebėti lauko termometrą, oro kaitą.

TEMATIKA - „AŠ SAUGUS“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nuolat primenant laikosi grupėje numatytos tvarkos, taisyklių ir susitarimų; • Bando nutylėti savo prasižengimus; • Nepasisekus prašo suaugusiojo pagalbos.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pats primena kitiems tinkamo elgesio taisykles; • Savęs vertinimas nepastovus, siekia kitų dėmesio; • Mokosi iš nepavykusių veiksmų, poelgių.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio jį provokuojančiose situacijose; • Stebi ir atpažįsta kitų palankumo ir nepalankumo jam ženklus; • Ieško tinkamų sprendimų, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasitiki pedagogais, artimaisiais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi; • Supranta, kas yra gerai, kas blogai, stengiasi elgtis pagal savą gero elgesio supratimą.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pažįsta gyvenamosios vietovės objektus; • Pradeda skirti dėmesį ir kairę savo puses.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Moka papasakoti apie savo gimtąjį miestą ar gyvenvietę; • Skiria sąvokas šiandien, vakar, rytoj.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradeda jausti prierašumą prie artimiausios gamtinės aplinkos; • Žino savaitės trukmę, jos dienų seką.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Suaugusiųjų padedamas pastebi požymius, kurie rodo augalų bei gyvūnų prisitaikymą gyventi sausumoje ar vandenyje; • Pradeda suprasti, kada vartojami priešingos reikšmės žodžiai: mažas ir didelis, lengvas ir sunkus.
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Bando susikalbėti su kitakalbiu; • Kviečiant, sudominant įsitraukia į suaugusiojo pasiūlytą veiklą jam.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalbėdamas žiūri į akis; • Laisvai kalba sudėtiniais sakiniais; • Suaugusiojo pasiūlytą veiklą atlieka susitelkęs, išradingai, savaip.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalba natūraliai, atsižvelgdamas į bendravimo situaciją; • Supranta rašymo tikslus; • Nepasisekus pirmiau pagalbos prašo bendraamžių, o tik vėliau kreipiasi į suaugusįjį.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Paaiškina konflikto, nesutarimo esmę, svarsto, tariasi;

	<ul style="list-style-type: none"> • Nusako žaidimo, veiklos taisykles; • Gerbia ir tausoja knygas, kitus spaudinius.
Fizinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Eina ant pirštų galų, siaura linija, gimnastikos suoleliu; • Pasako, kad negalima imti degtukų, vaistų, aštrių ir kitų pavojingų daiktų.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žaisdamas, ką nors veikdamas stengiasi saugoti save ir kitus; • Laipioja kopėtėlėmis, bokšteliais.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Išvermingas, bėga ilgesnius atstumus; • Savarankiškai ar priminus laikosi susitarimų saugaus elgesio taisyklių.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žino, kaip saugiai elgtis gatvėje, kelyje, prie vandens telkinių, ant ledo, gaisro metu, su elektros prietaisais, vaistais.
Meninė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Džiugiai eina į salėje vykstančią muzikinę valandėlę, noriai dainuoja, šoka; • Jautriai reaguoja į kitų vertinimus.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Džiaugiasi piešimo procesu; • Veido išraiška, judesiais, žodžiais parodo, kas patinka ar nepatinka.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kuria pagal išankstinį sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti; • Palankiai vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasako vieną kitą argumentą, kodėl patiko.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Numato galimą sumanymo realizavimo seką bei rezultatą; • Pastebi, kas gražu, ir stengiasi tai panaudoti savo meninėje raiškoje.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Noriu būt saugus ir sveikas“ „Aš saugus, kai žinau. Kodėl man draudžiama?“ „Ugnis – draugas ar priešas“ „Kur slepiasi pavojai?“ „Aš gyvenu jausmų pasaulyje“ „Daiktai aplink mane“ „Sustok, pagalvok, daryk“	„Sportuoti reikia žiemą“ „Slogai – ne“ „Sveiki dantukai“ „Prekybos centre“ „Mokausi būti saugus“ „Kelio ženklai“ „Saugiai pereik gatvę“ „Šviesoforas mano draugas“ „Aš saugus, kai žinau“	Stebėti kačiukus, šuniukus, kalbėtis apie globos svarbą. Nueiti į bažnyčią, stebėti, analizuoti aplinką, žmones, jų elgesį.

TEMATIKA - „AŠ KŪRĖJAS“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta kitų emocijas pagal veido išraišką, elgesį, veiksmus; • Paklaustas pasako galimas savo ar kito asmens netinkamo elgesio pasekmes; • Stebi savo veiksmų pasekmes, supranta, kada pavyko įveikti sunkumus.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Vis dažniau jausmus išreiškia mimika ir žodžiais, o ne veiksmais; • Jaučiasi esąs šeimos, vaikų grupės narys, kalba apie šeimą, draugus; • Savęs vertinimas nepastovus.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Save ir savo gebėjimus vertina teigiamai; • Tikrina suaugusiojo išsakytas leistino elgesio ribas–atsiklausia, derasi, pasako, kaip pasielgė kitas; • Nusiteikęs geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su suaugusiaisiais.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nusiteikęs susipažinti, susidraugauti, geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais; • Mokosi saugoti savo privatumą, siekia kitų palankumo, yra tolerantiškas.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pažįsta gyvenamosios vietovės objektus (namai, keliai, parduotuvės ir pan.); • Pradedą vartoti kelintinius skaitvardžius (pirmas, antras...); • Pats pasirenka žaidimui reikalingus daiktus ir medžiagas.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atranda buities prietaisų, skaitmeninių technologijų panaudojimo galimybes, noriai mokosi jais naudotis; • Pradedą suvokti praeitį, dabartį, ateitį. Skiria sąvokas šiandien, vakar, rytą; • Gebą suvokti ryšį tarp to, kaip daiktas padarytas ir jo paskirties.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Domisi, kokie daiktai buvo naudojami seniau, kaip jie pasikeitė. Papasakoja apie tradicines šventes; • Atpažįsta, atkuria, pratęsia, sukuria skirtingų garsų, dydžių, formų, spalvų sekas su 2-3 pasikartojančiais elementais.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Noriai tyrinėja medžiagų savybes, daiktų sandarą ir apie tai samprotauja; • Tvarkingai ir saugiai elgiasi gamtoje, išvykose, noriai dalyvauja tvarkant ir puošiant aplinką.
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Stengiasi suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus; • Raidėmis ir simboliais pradeda manipuliuoti įvairioje veikloje.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Natūraliai kitiems kalba apie tai, ką žino, veikia, ko nori, nesupratus paaiškina, pakartoja; • Sugalvoja pavadinimus paveikslėliams, knygelėms. Įvardija specifinius skaitomo teksto veikėjų bruožus; • Kopijuoja raides, paprastus žodžius.
	6-asis žingsnis:

	<ul style="list-style-type: none"> • Skiria gimtosios kalbos žodžius nuo išgirstų kitos kalbos žodžių; • Supranta, kad garsas siejamas su raide, o raidės sudaro žodį.
	<p>7-asis žingsnelis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kalbasi apie spaudinių iliustracijas, fotoalbumų nuotraukas, skelbimus, simbolius gatvėse, parduotuvėse ir kt., apibūdina, aiškina; • Imituodamas skaitymą, kuria savo pasakojimą, susijusį su patirtimi, fantazuoja.
Fizinė	<p>4-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pasako, kad negalima imti degtukų, vaistų, aštrių ir kitų pavojingų daiktų; • Pieštuką laiko tarp nykščio ir kitų pirštų, tiksliau atlieka judesius plaštaka ir pirštais.
	<p>5-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus; • Tiksliai atlieka sudėtingesnius judesius pirštais ir ranka.
	<p>6-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priminus stengiasi vaikščioti, stovėti, sėdėti taisyklingai; • Su kamuoliu atlieka sporto žaidimų elementus, žaidžia komandomis, derindami veiksmus.
	<p>7-asis žingsnelis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žino, kaip saugiai elgtis su nepažįstamais žmonėmis ir gyvūnais; • Kerpa gana tiksliai, sulenkia popieriaus lapą per pusę, į keturias dalis.
Meninė	<p>4-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Šoka spontaniškai kurdamas trijų-keturių natūralių judesių seką; • Kuria koliažus, spauduoja įvairiomis priemonėmis, lipdo nesudėtingas formas; • Pasitelkia vaizduotę ką nors veikdamas: žaisdamas, pasakodamas.
	<p>5-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dainuodamas išbando balso skambesį, išmėgina jį įvairioje aplinkoje; • Susikuria ištisą žaidimo aplinką, panaudodamas daiktus, drabužius, reikmenis; • Kuria pagal išankstinį sumanymą, kuris procese gali kisti; • Išradingai, savitai naudoja neįprastas medžiagas, priemones.
	<p>6-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Improvizuodamas balsu, muzikos instrumentu kuria melodiją trumpam tekstui; • Tikslingai naudoja daiktus, teatro reikmenis, drabužius, aplinką; • Kelia probleminius klausimus, diskutuoja.
	<p>7-asis žingsnelis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Groja ritmiškai, aiškiai, taisyklingai sėdi, laiko instrumentą (būgnelį, trikampį, molio švilpynę ir kt.) ir pritaria dainoms, šokiams; • Išryškindamas detales pasakoja apie patirtus išgyvenimus, matytus objektus.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKTINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Ledo tiltai“ „Senių besmegenių šalyje“ „Popierinės gėlės ir ne tik“ „Matau, liečiu, naudoju ir žaidžiu“ „Sniego pilių karalystėje“ „Menų savaitė“ „Visur balta“ „Ledo tiltai“ „Šalčio išdaigos“	„Kepsiu, kepsiu pyragėlių“ „Stebuklinga arbatėlė“ „Sukurkime patys“ „Kuriu iš popieriaus“ „Kuriu iš smėlio“ „Kuriu iš plastilino“	Stebėti šalnos išpuoštus langus. Eksperimentavimas su sniegu. Stebėti apsnigtus medžius, džiaugtis jų grožiu.

TEMATIKA - „KIEK MANYJE PASLAPČIU“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradeda suprasti, kad jo ir kitų emocijos gali skirtis; • Žaisdamas stengiasi laikytis žaidimo taisyklių.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Jaučiasi esąs šeimos, vaikų grupės narys, kalba apie šeimą, draugus; • Sėkmingai įsitraukia į vaikų grupę ir nuolat kartu žaidžia.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį. • Supranta susitarimų, taisyklių prasmę ir savarankiškai jų laikosi.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta kitų emocijas ar jausmus, bando į juos atsiliiepti, keisti savo elgesį; • Pasitiki savimi ir savo gebėjimais.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako metų laikų pavadinimus ir būdingus jiems požymius; • Pradeda vartoti kelintinius skaitvardžius (pirmas, antras...).
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradeda suvokti praeitį, dabartį, ateitį. Skiria sąvokas šiandien, vakar, rytoj; • Pasakoja apie savo šeimą, jos buitį, tradicijas.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako tėvų profesijas, įvardija savo giminaičius, žino savo namų adresą; • Susieja daiktų kiekį su skaičių žyminčiu simboliu. Skaičiuoja bent iki 10.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradeda suprasti ryšius tarp skaičių (pvz., kad šeši susideda iš dviejų trejetų arba iš trijų dvejetų porų); • Skiria ir pavadina plokštumos figūras ir erdvės figūras (kubą, rutulį).
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalba pats sau, kalba kitam, klausinėja, užkalbina, prašo, pašaukia; • Taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos žodžių garsų; • Deklamuoja trumpus eilėraščius, atkartoja trumpas pasakas ar apsakymus.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Seka girdėtas ir savo sukurtas pasakas, kuria įvairias istorijas, eilėraštukus; • Domisi abėcėlės raidėmis. Pastebi žodžius, prasidedančius ta pačia raide.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalba taisyklingais sudėtiniais sakiniais, vartoja pagrindines kalbos dalis; • Kalba natūraliai, atsižvelgdamas į bendravimo situaciją, išsakydamas savo patirtį, norus, svajones, svarstymus, vartoja mandagumo žodžius; • Piešiniuose užrašo atskirų objektų pavadinimus.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Išklauso ir supranta 3-4 dalių verbalinę instrukciją; • Rašo nepaisydamas žodžių darybos ir jų dėstymo eilutėje ar puslapyje taisyklių; • Taisyklingai vartoja įvairias konstatuojamųjų ir klausiamųjų sakinių formas.
Fizinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Šiek tiek padedamas plaunasi rankas, prausiasi, nusišluosto rankas ir veidą; • Gali sutvarkyti dalį žaislų, su kuriais žaidė;

	<ul style="list-style-type: none"> • Pasako, kad negalima imti degtukų, vaistų, aštrių ir kitų pavojingų daiktų; • Judesius tiksliau atlieka kaire arba dešine ranka, koja.
	<p>5-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valgo tvarkingai, dažniausiai taisyklingai naudojasi stalo įrankiais; • Domisi, koks maistas sveikas ir visavertis; • Serviuoja ir tvarko stalą, vadovaujamas suaugusiojo; • Savarankiškai apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batų; • Meta kamuolį iš įvairių padėčių, į taikinį, tiksliau gauda, mušinėja.
	<p>6-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suaugusiųjų padedamas pasirenka drabužius ir avalynę pagal orus; • Savarankiškai ar priminus laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių; • Žino, kaip saugiai elgtis gatvėje, kur kreiptis iškilus pavojui, pasiklydus; • Su kamuoliu atlieka sporto žaidimų elementus, žaidžia komandomis.
	<p>7-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių; • Žino, kaip saugiai elgtis gatvėje, kelyje, prie vandens telkinių, ant ledo, gaisro metu, su elektros prietaisais, vaistais; • Išlaiko saugų atstumą eidamas, bėgdamas šalia draugo, būryje; • Bėga derindamas du ar daugiau judesių (bėga ir varosi, spiria kamuolį ir pan.).
Meninė	<p>4-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žaisdamas atkuria matytų situacijų fragmentus, panaudoja tikrus daiktus, reikmenis, drabužius; • Dainavimą palydi ritmiškais judesiais. Tyrinėja savo balso galimybes.
	<p>5-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaidindamas stalo, lėlių teatre, vaizduoja realistinį ir fantastinį siužetą, išplėtoja vyksmą dialogu, monologu, keisdamas balso intonacijas; • Savo emocijas, patirtį, įspūdžius išreiškia kitiems atpažįstamais vaizdais. Išryškina vaizduojamų objektų bruožus, reikšmingas detales.
	<p>6-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Šoka sudėtingesnius ratelius (tiltelių, grandinėlių), paprastųjų ir bėgamųjų žingsnių judesių šokius; • Vaizdus papildo grafiniais ženklais (raidėmis, skaičiais, žodžiais ir kt.).
	<p>7-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuria trumpą šokį, reaguodamas į muziką, perteikdamas siužetą ar nuotaiką; • Drąsiai įgyvendina savo kūrybinius sumanymus.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Būsiu stiprus, kaip tėtis“ „Sveikas ir ligonis. Kodėl žmonės serga“ „Viskas sukasi aplink mane“ „Aš – berniukas, aš – mergaitė“ „Mano lėlių kambariai. Mano mašinių garažai“ „Aš ir svetimi žmonės“ „Esu nepaprastas ir įdomus“	„Ir mažoj širdelėj daug gerumo telpa“ „Auginsiu „Gerumo medį““ Prie puodelio arbatos „Esu vienintelis toks“ „Mano kūnas“ „Mano mėgstama veikla“	Stebėti eismą gatvėje, šviesoforą, kelio ženklus, prisiminti saugaus elgesio taisykles ant ledo

TEMATIKA - „NUOTYKIAI KNYGŲ PASAULYJE“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradeda valdyti savo emocijų raiškos intensyvumą priklausomai nuo situacijos; • Tariausi dėl vaidmenų, siužeto, žaislų. Padedamas suaugusiojo, palaukia savo eilės, dalijasi žaislais, priima kompromisinį pasiūlymą.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradeda kalbėtis apie jausmus su kitais – pasako ar paklausia, kodėl pyksta, kodėl verkia; • Primena kitiems tinkamo elgesio taisyklės ir bando jų laikytis be priežiūros.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradeda kalbėtis apie tai, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs; • Taikiai diskutuoja, tariasi su kitais vaikais dėl žaidimų sumanymų ir veiklos.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta, kad skirtingose vietose yra kitokia tvarka, kitos taisyklės, linkęs jas suprasti ir jų laikytis; • Nusiteikęs susidraugauti, geranoriškai bendrauti su bendraamžiais.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako miesto, gatvės, kurioje gyvena, pavadinimus, savo vardą ir pavardę; • Supranta, kad prie daiktų pridėdant po vieną jų skaičius grupėje didėja, o paimant po vieną - mažėja.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta ir įvardija ne tik naminius, bet ir kai kuriuos laukinius gyvūnus; • Supranta, ką reiškia sudėlioti nuo mažiausio iki didžiausio, ir atvirkščiai.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pastebi aiškiai matomus skirtumus ir panašumus tarp gyvūnų ir augalų; • Susieja daiktų kiekį su atitinkamu daiktų skaičių žyminčiu simboliu.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta kelis miško ir vandens augalus bei gyvūnus, valgomuosius grybus; • Pradeda suprasti ir vartoti žodžius: sudėti, pridėti, atimti, kiek bus, kiek liks ir pan. Išdėlioja daiktus į eilę pagal tą patį požymį.
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalba, pasakoja apie tai, ką mato ir matė, girdi ir girdėjo, ką sužinojo, suprato, vartodamas elementarius terminus, girdėtus naujus žodžius; • Taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos žodžių garsų. • Atkreipia dėmesį į raides, simbolius aplinkoje, pradeda jais manipuliuoti įvairioje veikloje; • Keiverzonėse ir piešiniuose pasirodo realių raidžių elementai ir raidės.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Natūraliai kitiems kalba apie tai, ką žino, ką veikia, ko nori, tikisi, nesupratus paaiškina, pakartoja. Kalbėdamas žiūri į akis; • Laisvai kalba sudėtiniais sakiniais, žodžius į sakinius jungia laikydamasis perprastų kalbos taisyklių. Vartoja daugumą kalbos dalių; • Seka girdėtas ir savo sukurtas pasakas, kuria įvairias istorijas, eilėraštkus, inscenizuoja; • Domisi abėcėlės raidėmis. Pastebi žodžius, prasidedančius ta pačia raide. Kopijuoja raides, paprastus žodžius.

	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalba natūraliai, atsižvelgdamas į bendravimo situaciją, išsakydamas savo patirtį, norus, svarstymus, kalba apie problemų sprendimą, vartoja mandagumo; • Kalba taisyklingais sudėtingais sakiniais, vartoja pagrindines kalbos dalis; • Pažįsta parašytą žodį, kaip atskirų raidžių junginį. Gali perskaityti užrašus; • Spausdintomis raidėmis rašo savo vardą, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nepertraukdamas klausosi draugų ir suaugusiųjų kalbos, pasakojimų, samprotavimų, komentarų, instrukcijų bendraujant, planuojant veiklą; • Taisyklingai vartoja įvairias konstatuojamųjų ir klausiamųjų sakinių formas. • Imituodamas skaitymą, pagal knygos iliustracijas kuria pasakojimą; • Piešiniuose, po darbeliais, įvairiuose laiškeliuose, pranešimuose ar kvietimuose rašo atskiras raides, savo vardą, elementarius žodelius.
Fizinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo gan tvarkingai. Padeda suaugusiajam serviruoti ir sutvarkyti stalą; • Tiksliau atlieka judesius plaštaka ir pirštais bei ranka.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo tvarkingai, dažniausiai taisyklingai naudojasi stalo įrankiais; • Pieštuką ir žirkles laiko beveik taisyklingai. Tiksliai atlieka judesius pirštais.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus; • Tiksliau valdo pieštuką bei žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dažniausiai savarankiškai ar priminus plaunasi rankas, prausiasi, šukuojasi; • Tiksliai kopijuoja formas, raides.
Meninė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kartu su kitais dainuoja trumpas, aiškaus ritmo, liaudies dainas; • Kuria koliažus, spauduoja įvairiomis priemonėmis, konstruoja, lipdo.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dainuodamas išbando balso skambesį, išmėgina jį įvairioje aplinkoje; • Eksperimentuoja įvairiomis dailės priemonėmis, kuria koliažus.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dainuoja sudėtingesnio ritmo, platesnio diapazono vienbalses dainas; • Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Tyrinėja balso skambėjimo ypatumus dainuodami su žodžiais ir be jų; • Kūrybiškai panaudoja tradicines ir netradicines medžiagas, priemones.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKTINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Svečiuose pasaka“. „Šimtai kalbų“. „Laikrodėlį, neskubėk“. „Burtų lazdele palietus“. „Pakeliaukim po pasaulį“. „Aš ir mano mylima pasaka“. „Šilti jausmai, baltais žodeliais sninga“. 	„Kaip knygelė gimsta“. „Pasakų skrynelę pravėrus“. 	Aplankyti biblioteką, knygyną. Piešti sniege mėgstamą pasakų personažą.

4.4.3. P A V A S A R I S

TEMATIKA - „VAIKAI IEŠKO PAVASARIO“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo gana tvarkingai; • Gali sutvarkyti dalį žaislų, su kuriais žaidė; • Pradedą suprasti, kad jo ir kitų emocijos gali skirtis.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Serviruoja ir tvarko stalą, vadovaujamas suaugusiojo; • Drąsiai bendrauja su mažiau pažįstamais ar nepažįstamais žmonėmis grupėje; • Sėkmingai įsitraukia į vaikų grupę ir nuolat kartu žaidžia.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Savarankiškai ar priminus laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių; • Atpažįsta ir įvardija ne tik savo jausmus, bet ir nuotaikas bei jų priežastis.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Save apibūdina, nusakydamas fizines ir elgesio savybes, priklausymą šeimai, grupei, gali pasakyti savo tautybę; • Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai; • Bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pažįsta gyvenamosios vietovės objektus ir pasako metų laikų pavadinimus ir būdingus jiems požymius; • Pasirenka žaidimui ar veiklai daiktus ir medžiagas, paaiškina, kodėl pasirinko; • Pradedą vartoti kelintinius skaitvardžius (pirmas, antras...). • Paros dalis sieja su savo gyvenimo ritmu. Žino metų laikus.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Skiria daržoves, vaisius, uogas, nusako, kaip juos naudoti maistui; • Atranda buitines prietaisų, skaitmeninių technologijų panaudojimo galimybes; • Pradedą suvokti praeitį, dabartį, ateitį. Skiria sąvokas šiandien, vakar, rytą.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius; • Su suaugusiais ar kitais vaikais aptaria nesudėtingų stebėjimų, bandymų planus.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, naudoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas.
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Padedant atpažįsta žodyje kelis atskirus garsus; • Raidėmis ir simboliais pradeda manipuliuoti įvairioje veikloje.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta sudėtingesnio turinio tekstus. Supranta, kad į jį kreipiamasi ar kalbama ne gimtąja kalba; • Kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius.

	<p>6 - asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Supranta, kad kūrinys turi pradžią, pabaigą, vidurį, kad jame veikia skirtingi veikėjai, kad yra tam tikra veiksmo vieta; • Atpažįsta ir pavadina kelis skiriamuosius ženklus.
	<p>7-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piešiniuose, po darbėliais, įvairiuose laiškeliuose, pranešimuose ar kvietimuose rašo atskiras raides, savo vardą, elementarius žodelius.
Fizinė	<p>4-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pieštuką laiko tarp nykščio ir kitų pirštų, tiksliau atlieka judesius plaštaka ir pirštais.
	<p>5-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pieštuką ir žirkles laiko beveik taisyklingai. Tiksliai atlieka sudėtingesnius judesius pirštais ir ranka.
	<p>6 - asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiksliau valdo pieštuką bei žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas; • Su kamuoliu atlieka sporto žaidimų elementus, žaidžia komandomis, derindami veiksmus.
	<p>7-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiksliai kopijuoja formas, raides; • Meta ir kartais pataiko kamuolį į krepšį, vartus, taikinį.
Meninė	<p>4-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kartu su kitais dainuoja trumpas, aiškaus ritmo, siauro diapazono, laipsniškos melodinės slinkties autorines ir liaudies dainas. • Žaidžia vaizduojamuosius, šokamuosius žaidimus.
	<p>5-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ritminiais, melodiniais, gamtos, savo gamybos vaikiškais muzikos instrumentais pritaria dainoms, šokiams, tyrinėja jų skambėjimo tembrus; • Šoka improvizuotai kurdamas penkių šešių natūralių judesių seką.
	<p>6 -asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klausosi įvairaus stiliaus, žanrų muzikos kūrinių ir spalvomis ar piešiniu spontaniškai perteikia kilusius įspūdžius; • Tiksliai naudoja daiktus, teatro reikmenis, drabužius, aplinką.
	<p>7-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naudoja charakteringas balso intonacijas, judesius, aprangos detales, prireikus - menamus ar tikrus reikmenis, dekoracijas.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKGINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
<p>„Augalai ir gyvūnai pavasarį“ „Pavasari, paskubėk“ „Kelias iš miego mažas vabalėlis“ „Pavasario žiedai“ „Sėklų karalystėje“ „Skaičiuok ratukas“ „Saulė budina žemelę“ „Varnėnų inkile“ „Sugrįžtantys paukščiai“ „Žolynėlių paslaptys“ „Kas ten krebžda?“</p>	<p>„Aš auginu“ „Kodėl susprogo pumpurėliai“ „Blynų šventėje“ „Pirmos paukščių giesmės“ „Margučių raštai ir spalvos“ „Sodinu ir auginu“ „Aplinkui nušvinta švara“</p>	<p>Stebėti pradedančią dygti žolę Stebėti bundančius vabalėlius Skaičiuoti inkilus, stebėti ar juose kas gyvena, Stebėti šviesos ir šilumos poveikį gamtai</p>

TEMATIKA - „AŠ IR KITI“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nepasisekus prašo kitų pagalbos; • Atpažįsta kitų emocijas pagal veido mimiką, elgesį, veiksmus; • Supranta, kad turi nuo kitų atskirą norų, jausmų pasaulį; • Dažniausiai stengiasi laikytis suaugusiojo nustatytos tvarkos, tikisi pagyrimu.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Aktyviai bando įveikti sutiktus sunkumus; • Pats pasirenka ir kryptingai plėtoja savo veiklą; • Pradedą kalbėtis apie jausmus, ieško priežasčių (kodėl?); • Jaučiasi esąs šeimos, grupės narys, kalba apie šeimą, draugus.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Tariausi su kitais ir atsižvelgia į jų nuomonę; • Savarankiškai bando įveikti kliūtis savo veiklose, kreipiasi pagalbos; • Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą; • Ima suvokti save, kaip galintį daryti įtaką kitam.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Sunkumus priima natūraliai, nusiteikęs juos įveikti; • Nusiteikęs prisidėti, siūlyti naują veiklą, ją užbaigti, užmegzti naują kontaktą; • Numato kaip jaustųsi pats ir kitas įvairiose situacijose.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako, parodo, ką nori išmokti; • Pastebi pasikeitimus artimiausioje aplinkoje.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Drąsiai spėja, bando, klysta ir taiso klaidas, klauso, ką sako kiti; • Gali papasakoti apie savo gimtąjį miestą, pasako gatvės pavadinimą; • Skiria ir žodžiais išreiškia erdvinius daikto santykius su savimi: priešais .mane, už manęs, šalia manęs.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako ką jau išmoko, ką dar mokosi, paaiškina, kaip mokėsi; • Stebėdamas fotografijas, aiškinasi kuo yra panašūs ir skirtingi; • Pasako tėvų profesijas, žino savo namų adresą.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Samprotauja apie pastebėtas aplinkos objektų savybes, požymius, žmonių gyvenimo būdo bruožus; • Domisi savo giminės istorija; • Bando prisiimti atsakomybę už bendrą darbą, stengiasi prisidėti.
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalba, pasakoja, apie tai , ką matė, girdėjo, ką sužinojo, vartodamas elementarius terminus, naujus žodžius; • Įvardija įvairių objektų ir veikėjų bruožus, veiksmus.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Deklamuoja skaitomų pasakų eiliuotus intarpus; • Sugalvoja pavadinimus paveikslėliams, knygelėms.
	6-asis žingsnis:

	<ul style="list-style-type: none"> • Grasiai svarsto savo planuojamos veiklos eigą, praneša tai draugui; • Komentuoja, atpasakoja pasakas, apsakymus; • Kuria ir gamina rankų darbo knygeles, su nukopijuotais žodžiais, raidėmis.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Nepertraukdamas klausosi draugo ir suaugusiojo kalbos, instrukcijų, samprotavimų; • Pagal taisykles kalbasi telefonu; • Rašo atskiras raides, savo vardą.
Fizinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Priminus, kosėdamas, čiaudėdamas užsidengia nosį, burną; • Judesius tiksliai atlieka kaire arba dešine ranka, koja.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žaisdamas, ką nors veikdamas stengiasi saugoti save ir kitus; • Greitas, vikrus, bėgioja vingiais, greitėdamas ir lėtėdamas.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žino, kaip elgtis gatvėje, kur kreiptis, iškilus pavojui, pasiklydus; • Tiksliau valdo pieštuką ir žirkles.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Žino, kaip saugiai elgtis su nepažįstamais žmonėmis ir gyvūnais; • Tiksliai kopijuoja formas, raides.
Meninė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasitelkia vaizduotę ką nors veikdamas: žaisdamas, judėdamas; • Kuria dialogą tarp veikėjų, išraiškingai intonuoja; • Kuria spontaniškai, kartais pagal išankstinį sumanymą.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Džiaugiasi savitu veikimo procesu ir rezultatu; • Susikuria ištisą žaidimo aplinką, panaudodamas daiktus, drabužius.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Ieško atsakymų, naujų idėjų, netikėtų sprendimų; • Įvardija kūrinio nuotaiką, tempą, dinamiką, skiria kai kuriuos instrumentus.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasineria į kūrybos procesą, įsivaizduoja, remiasi vidine nuojauta; • Klauso liaudiškos muzikos kūrinį, tyrinėja melodijas, jų dermę.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Šeimoje jauku, saugu ir gera“ „Savo mamytę aš myliu labai“ „Draugų būryje“ „Mano augintinis“ „Aš ir tai, kas mane supa“ „Aš ne vienas tarp žmonių“ „Mano mieli namučiai“ „Šeima – tai buvimas kartu“ „Mano tėtis“	„Žemė – žmonių planeta“ „Taupyk, tvarkyk, turėsi“ „Žaidimų aikštelėje“ „Aš pats“ „Mano geriausias draugas“ „Paimu, pažaidžiu ir padedu“ „Moku padėkoti ir atsiprašyti“	Stebėti žmonių nuotaikas, aprangą. Stebėti, kaip tvarkoma darželio teritorija, aplinka, padėti ją prižiūrėti Lankytis „Beržynėlyje, stebint kitų vaikų bendravimą, susirandant naujų draugų.

TEMATIKA - „MAŽASIS TYRINĖTOJAS“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Gali žiūrėdamas į veidrodį nutaisyti linksmą, liūdną, piktą veido išraišką; • Suaugusiajam pasakoja ką veikė per išėigines; • Įsitraukia į auklėtojos pasiūlytą veiklą, bet ją interpretuoja savaip.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Siekia norimo žaislo, siūlydamas savo žaislą kitam; • Noriai pasakoja apie savo šeimą, draugus; • Susijaudinęs atsisako deklamuoti eilėrašį per šventę.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Džiaugsmingai ruošiasi šventei; • Gali pasakyti savo tautybę; • Žino, kur galima kreiptis pasimetus, nutikus nelaimėi.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta ir įvardija ne tik savo jausmus, bet ir nuotaikas bei jų priežastis; • Supranta, kad skirtingose vietose (darželyje, mokykloje ir kt.) yra kitokia tvarka, kitos taisyklės; • Mokosi saugoti savo privatumą, siekia kitų palankumo.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Skiria įvairius gamtos reiškinius (rūkas, pūga, šlapdriba ir kt.); • Žino metų laikus ir jiems būdingus požymius.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Domisi dangaus kūnais, reiškiniais, kurių negali pamatyti; • Supranta, ką reiškia sudėlioti nuo mažiausio iki didžiausio ir atvirkščiai; • Skiria sąvokas šiandien, vakar, rytoj.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradedą suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius; • Matuodamas atstumą, ilgį, tūrį, masę, naudojami vienu ar keliais sąlyginiais matais.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Domisi aktualiais visuomeninio gyvenimo įvykiais; • Žaisdamas naudojami vis didesne erdve.
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Padedant atpažįsta žodyje kelis atskirus garsus; • Ieško aplinkoje žodžių, kuriuose yra jo vardo raidės.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Išgirsta pirmą ir paskutinį garsą įvairiose žodžiuose; • Iliustruoja pasakas.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Vartoja mandagumo bei vaizdinius žodžius (sinonimus, antonimus ir kt.); • Planšetiniu kompiuteriu rašo raides, žodžius.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Paaškina konflikto, nesutarimo esmę, svarsto, tariasi; • Deklamuoja modernius eilėraščius; • Imituodamas skaitymą, kuria savo pasakojimą, susijusį su patirtimi, fantazuoja.

Fizinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Priminus šukuojasi plaukus, plaunasi rankas; • Sudėlioja 8-10 kubų bokštą; • Atsigulęs ant nugaros „mina dviratį“.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Suaugusiojo padedamas, klojasi lovą; • Sprigtu svaido rutuliukus, sega skalbinių segtukais.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kala vinis į lentą, siuva, siuvinėja; • Žaidžia komandinius žaidimus.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Stengiasi valgyti įvairų maistą; • Tiksliai kopijuoja formas ir raides.
Meninė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Improvizuoja skanduodamas, plodamas, trepsėdamas; • Žaisdamas atsipalaiduoja; • Kuria koliažus, lipdo nesudėtingas figūras.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kuria savo muzikos instrumentus; • Piešia išryškindamas reikšmingas detales; • Objektus vaizduoja ne tokius, kokius mato, o tokius, ką apie juos žino.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Įvardija kūrinio nuotaiką; • Žaidžia muzikinius dialogus; • Žaisdamas muzikinius žaidimus ir ratelius, perteikia veikėjo mintis, emocijas.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Drąsiai įgyvendina savo kūrybinius sumanymus; • Domisi kitų kūrybinėmis idėjomis, sumanymais, geranoriškai juos komentuoja.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Linksmieji eksperimentai“ „Paslaptingas vabalų pasaulis“ „Vabalėliai ir paukšteliai turi savo namelius“ „Skruzdėlynas“ „Basomis per žemę“ „Ieškau naujų draugų“	„Kepsim smėlio pyragus“ „Vaistažolės“ „Gyvybės pradžia – mažoje sekliukėje“ „Aš tyrinėju gėles“ „Aš jaunasis tyrinėtojas“ „Aš tyrinėju vabalus“ „Aš tyrinėju žaisdamas“	Stebėti musę. Tyrinėti lietu, balas. Išsiaiškinti pievos gėlių įvairovę, jų pavadinimus. Tyrinėti vandens ir smėlio savybes.

TEMATIKA - „AUGU SVEIKAS“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta kitų emocijas pagal veido išraišką, elgesį, veiksmus; • Dažniausiai stengiasi laikytis suaugusiųjų nustatytos tvarkos.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Retkarčiais primenamas laikosi numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių ; • Gali turėti draugą arba kelis kuri laiką nesikeičiančius žaidimų partnerius.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi; • Dalijasi žaislais ir kovoja už kitų teisę žaisti paeiliui. Siekdamas rasti kompromisą, įsitraukia į derybų procesą.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta, kad skirtingose vietose yra kitokia tvarka, kitos taisyklės, linkęs jas suprasti ir jų laikytis; • Pastebi ir priima kitų draugiškumo, palankumo ženklus, gerbia kitu.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta gamtoje ar paveikluose dažniausiai sutinkamus gyvūnus, medžius, gėles, daržoves, grybus, pasako jų pavadinimus; • Pradedą skaičiuoti daiktus, palygina dvi daiktų grupes pagal daiktų kiekį.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Skiria daržoves, vaisius, uogas, nusako, kaip juos naudoti maistui; • Supranta, kad daiktų skaičius nepriklauso nuo daiktų formos, dydžio ir kitų savybių bei jų padėties erdvėje. Skaičiuoja bent iki 5.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Samprotauja apie tai, kur gyvena, kuo minta naminiai ir laukiniai gyvūnai; Pastebi aiškiai matomus skirtumus ir panašumus tarp gyvūnų ir tarp augalų; • Klasifikuoja daiktus pagal dydį, formą arba spalvą. Skaičiuoja bent iki 10.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nurodo kelis gyvūnus, kurie minta tik augalais, ir kelis, kurie minta kitais gyvūnais ir vadinami plėšrūnais;
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalba pats sau, kalba kitam, klausinėja, užkalbina, prašo, pašaukia, kartais laikydamasis elementarių kalbinio etiketo normų; • Keiverzonėse ir piešiniuose pasirodo realių raidžių elementai ir raidės.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Laisvai kalba sudėtiniais sakiniais, žodžius į sakinius jungia laikydamasis paprastų kalbos taisyklių; • Bando rašyti raides, pradėdamas savo vardo raidėmis.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasakoja, kalba apie aplinką, gamtos reiškinius, techniką, įvardydamas įvairias detales, savybes, būsenas, vartodamas naujai išgirstus sudėtingesnės sandaros žodžius; • Žino keliolika abėcėlės raidžių. Supranta, kad garsas siejamas su raide.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Išklauso ir supranta 3–4 dalių verbalinę instrukciją;

	<ul style="list-style-type: none"> • Teisingai įvardija puslapį, sakinį, žodį, raidę. Bando perskaityti trumpus, jam reikšmingus žodžius.
Fizinė	<p>4-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valgo gana tvarkingai. Dažniausiai savarankiškai naudojami tualetu; • Gali sutvarkyti dalį žaislų, su kuriais žaidė; • Primenamas po valgio skalauja burną; • Judesius tiksliau atlieka kaire arba dešine ranka, koja; • Pieštuką laiko tarp nykščio ir kitų pirštų, tiksliau atlieka judesius plaštaka ir pirštais
	<p>5-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valgo tvarkingai, dažniausiai taisyklingai naudojami stalo įrankiais; • Serviruoja ir tvarko stalą, vadovaujamas suaugusiojo; • Priminus tvarkosi žaislus ir veiklos vietą; • Pieštuką ir žirkles laiko beveik taisyklingai. Tiksliai atlieka judesius pirštais.
	<p>6-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valgo tvarkingai. Įvardija vieną kitą maisto produktą, kurį valgyti sveika; • Savarankiškai serviruoja ir tvarko stalą; • Dažniausiai savarankiškai tvarkosi žaislus ir veiklos vietą; • Tiksliau valdo pieštuką bei žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas.
	<p>7-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tvarkingai valgo, jaučia, kada alkanas, kada pasisotino, geria pakankamai vandens; • Pieštuką ir žirkles laiko taisyklingai, kerpa gana tiksliai. Tiksliai kopijuoja formas, raides.
Meninė	<p>4-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keliais žodžiais ar sakiniiais pasako savo įspūdžius apie klausytą muziką, dainelę, eilėraštį, pasaką, matytą šokį, vaidinimą ir pan.
	<p>5-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dainuoja vienbalses, dialoginio pobūdžio dainas, jaučia ritmą; • Eksperimentuoja tapybos, grafikos, mišriomis dailės priemonėmis ir medžiagomis, kuria sudėtingesnius koliažus.
	<p>6-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pasako savo nuomonę apie muzikos kūrinėlį, dainelę, šokį, vaidinimą ir pan.; • Eksperimentuoja tapybos, grafikos, mišriomis dailės priemonėmis ir medžiagomis, kuria sudėtingesnius koliažus.
	<p>7-asis žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reiškia savo nuomonę, kodėl gražu. Domisi kitų kūrybinėmis idėjomis, sumanymais, geranoriškai juos komentuoja; • Kurdamas bendrus darbus bando derinti savo sumanymus, veiksmus su kitais.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKVINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
<p>„Aš ir laikas. Mano diena“. „Aš tvirtas, sveikas ir saugus“. „Švaros mėnuo. Darom.“ „Mokomės būti saugūs“. „Imk muiliuką į rankas – tau muiliukas neįkas“. „Mažieji sveikuoliai“. „Už švarią žemę“.</p>	<p>„Švarus žmogus – sveikas žmogus“. „Šviesoforas mano draugas“. „Į pagalbą gamtai „Darom““. „Norim vitaminų!“.</p>	<p>Stebėti rengiamas estafetes, mankšteles. Išmatuoti savo pėdų dydį antspauduose ant darželio takelio. Išbandyti paspirtuką, dviratuką, šokdynę.</p>

TEMATIKA - „KAS SKAITO, RAŠO - TAS DUONOS NEPRAŠO“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Įvardina, kaip jaučiasi jis ir kiti; • Bando tartis dėl norimo žaislo; • Paklaustas suaugusiojo pasako savo nuomonę.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradedą kalbėtis apie jausmus su kitais; • Pats bando sudrausminti išdykaujančius bendraamžius; • Tikrina suaugusiojo išsakytas leistino elgesio ribas.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Erzinamas susivaldo ir ieško pagalbos pas suaugusįjį; • Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus; • Paprašytas paaiškina, kodėl negalima bendrauti su nepažįstamais žmonėmis.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Patys pasiūlo suaugusiesiems įdomią bendrą veiklą, išsako savo nuomonę, siekia susitarimų, prašo pagalbos; • Supranta savo augimą, pasako, kaip atrodo, kuo domisi, ką veikia.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žiūri filmus apie gamtą, gyvūnus, domisi enciklopedijomis, paveikslėliais, • Paros dalis sieja su savo gyvenimo ritmu.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • išvykose rodo susidomėjimą, stengiasi nepamiršti atlikti mažas užduotis, aktyviai dalyvauja, aptariant; • išklausęs pasakos, kurioje du-trys veikėjai paeiliui kę nors atlieka, geba atsakyti į tokius klausimus, kaip: „Kę atsakę trečiasis veikėjas?“. „Kas atėjo pirmas?“.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kalba apie tai, kur gyvena laukiniai ir naminiai gyvūnai; • Apibūdina daiktų vietę ir padėtį kitų daiktų ar vienas kito atžvilgiu.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nusako, kaip skiriasi orai kitose pasaulio šalyse; • Samprotauja, kuo planetos skiriasi nuo žvaigždžių; • Pradedą suprasti, kada vartojami priešingos reikšmės žodžiai: mažas ir didelis, lengvas ir sunkus, šilta ir šalta ir kt.
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Stengiasi suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus; • Raidėmis ir simboliais pradeda manipuliuoti įvairioje veikloje.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasakoja, kalbasi apie matytus animacinius filmus, televizijos laidas; • Pastebi žodžius prasidedančius ta pačia raide.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta pasakojimo, knygelės turinį, įvykių eigę; • Bando susikalbėti su kitakalbiu vaiku.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Taisyklingai vartoja įvairias konstatuojamųjų ir klausiamųjų sakinių formas; • Suvokia pokalbio, pasakojimo, skaitomo kūrinio eigę; • Teisingai įvardija puslapį, sakinį, žodį, raidę.

Fizinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Sudėlioja žaislus į jiems skirtas vietas; • Žaisdamas juda įvairiais būdais.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Serviruoja ir tvarko stalą; • Eina „tip-top“ žingsneliais.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dažniausiai savarankiškai tvarkosi žaislus; • Juda greta kito vaiko poroje.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žino, kaip saugiai elgtis su nepažįstamais žmonėmis ir gyvūnais; • Bėga derindamas du ar daugiau judesių.
Meninė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Dainuoja garsiai, tyliai, aukštai, žemai, greičiau, lėčiau ir klausosi savo balso skambėjimo; • Žaidžia vaizduojamuosius šokamuosius žaidimus; • Kūrybos procesą palydi pasakojimu, komentavimu, gestikuliacija.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Stengiasi tiksliau intonuoti, artikuliuoti, taisyklingiau kvėpuoti; • Parenka judesius šokio pradžiai ir pabaigai; • Muzikiniuose rateliuose kuria ar savaip perteikia 3-4 veiksmų seką, vaizduojančią augimą, darbus, veikėjų judėjimą. • Savarankiškai atpasakoja matyto šokio siužetą.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Klausosi įvairių stilių muzikos kūrinių. Tyrinėja, kuo jie skiriasi, panašūs. • Šokdamas keičia judesių atlikimo greitį atsižvelgdamas į muzikos tempą, nuotaiką, • Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės priemonėmis, • Gana ilgai sutelkia dėmesį ir seka jį sudominusį vaidinimą ar filmą, • Kritiškai vertina savo ir kitų vaikų išvaizdą.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Nebijo daryti kitaip, būti kitoks, drąsiai, savitai eksperimentuoja; • Pasako, kurių kūrinių malonu klausyti ir žiūrėti; • Kurdamas bendrus darbus bando derinti savo sumanymus ir veiksmus su kitais.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Mus kalbina knygos lapeliai“ „Daiktai aplink mane“ „Atrask mus“ „Per mokslo kalnus“ „Kalba vaikai“ „Mėnulis-tėvelis, saulė – motinėlė“	„Švelnios mamytės rankelės“ „Ką pasėsi, tą ir pjausi“ „Mano teisės ir pareigos“ „Aš galiu“ „Aš darbininkas“	Ieškoti pirmųjų pavasario požymių gamtoje. Išsirinkti savo medį, apkabinti jį, prisiglausti, pasikalbėti su juo.

4.4.4. V A S A R A

TEMATIKA - „PILNA KRAITELĖ MANO DARBELIŲ“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Valgo gana tvarkingai; • Gali sutvarkyti dalį žaislų, su kuriais žaidė; • Pradeda suprasti, kad jo ir kitų emocijos gali skirtis.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Serviruoja ir tvarko stalą, vadovaujamas suaugusiojo; • Pats primena kitiems tinkamo elgesio taisyklės ir bando jų laikytis be priežiūros; • Sėkmingai įsitraukia į vaikų grupę ir nuolat kartu žaidžia.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Save apibūdina, nusakydamas fizines ir elgesio savybes, priklausymą šeimai, grupei, gali pasakyti savo tautybę.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta gamtoje ar paveiksluose dažniausiai sutinkamus gyvūnus, medžius, gėles, daržoves, grybus, pasako jų pavadinimus. • Pradeda vartoti kelintinius skaitvardžius (pirmas, antras...).
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Skiria daržoves, vaisius, uogas, nusako, kaip juos naudoti maistui; • Domisi medžiagomis, iš kurių padaryti daiktai, ir jų savybėmis; • Dėliodamas kelis daiktus, sugeba atsakyti į klausimus: Kiek iš viso?
	6 - asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius; • Apibūdina save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.
	7-asis žingsnis“ <ul style="list-style-type: none"> • Domisi gamtinės aplinkos tyrinėjimais (stebėjimais, bandymais).
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Klausosi aplinkinių pokalbių, sekamų, pasakojamų, skaitomų, deklamuojamų kūrinių literatūrine kalba, tarmiškai; • Raidėmis ir simboliais pradeda manipuliuoti įvairioje veikloje.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta sudėtingesnio turinio tekstus. • Kopijuoja raides, paprastus žodžius. „Iliustruoja“ pasakas, pasakojimus, istorijas, filmukus, iliustracijose parašydamas nukopijuotas raides, žodžius.
	6 - asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta, kad kūrinys turi pradžią, pabaigą, vidurį, kad jame veikia skirtingi veikėjai, kad yra tam tikra veiksmo vieta; • Domisi knygomis, įvairiais rašytiniais tekstais, supranta nesudėtingą jų siužetą,

	klausinėja.
Fizinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pieštuką laiko tarp nykščio ir kitų pirštų, tiksliau atlieka judesius plaštaka ir pirštais (ima, atgnybia, suspaudžia dviem pirštais, kočioja tarp delnų) bei ranka (mojuoja, plasnoja).
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pieštuką ir žirkles laiko beveik taisyklingai. Tiksliai atlieka sudėtingesnius judesius pirštais ir ranka.
	6 - asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Tiksliau valdo pieštuką bei žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas; • Su kamuoliu atlieka sporto žaidimų elementus, žaidžia komandomis, derindami veiksmus;
	7-asis žingsnis“ <ul style="list-style-type: none"> • Tiksliai kopijuoja formas, raides. Meta ir kartais pataiko kamuolį į krepšį, vartus, taikinį.
Meninė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kartu su kitais dainuoja trumpas, aiškaus ritmo, siauro diapazono, laipsniškos melodinės slinkties autorines ir liaudies dainas; • Dainavimą palydi ritmiškais judesiais; • Žaisdamas atkuria matytų situacijų fragmentus, panaudoja tikrus daiktus, reikmenis, drabužius.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Stengiasi tiksliau intonuoti, taisyklingiau artikuliuoti, stovėti, kvėpuoti; • Eksperimentuoja tapybos, grafikos, mišriomis dailės priemonėmis ir medžiagomis.
	6 - asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Šoka sudėtingesnius ratelius (tiltelių, grandinėlių), paprastųjų ir bėgamųjų žingsnių autorinius ir natūralių judesių šokius; • Naudoja charakteringas balso intonacijas, judesius, aprangos detales, prireikus - menamus ar tikrus reikmenis, dekoracijas; • Skirtingiems sumanymams įgyvendinti dažniausiai tikslingai pasirenka dailės priemones ir technikas.
	7 – asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Klausosi muzikos kūrinų, įvardija kai kuriuos kūrinų autorius ir atpažįsta liaudiškos muzikos kūrinius.; • Tyrinėja balso skambėjimo ypatumus dainuodami su žodžiais ir be jų, žaisdami įvairius žaidimus; • Išsako samprotavimus apie muzikos, vaidinimo, šokio, dailės, tautodailės kūrinių siužetą, įvykių kaitą, veikėjams būdingus bruožus, kilusius vaizdinius.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEKTINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Kiek daug aplinkui įdomių daiktų“ „Aš sukūriau mažytį pasaulį“ „Spalvos ir spalviukai“	„Spalvos ir spalviukai“ „Sukurkime patys“	Piešti vandeniu (kreidelėmis) ant šaligatvio ir stebėti, kaip jis džiūsta Stebėti savo ir kitų vaikų kurtus darbelius Stebėti muilo burbulų kelionę pučiant vėjui

TEMATIKA - „VASAROS DŽIAUGSMAI IR RŪPESČIAI“.

UPG	VAIKO PASIEKIMAI
Emocinė-socialinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Paklaustas pasako galimas savo ar kito asmens netinkamo elgesio pasekmes; • Mano, kad yra geras, todėl kiti jį mėgsta, palankiai vertina; • Žaisdamas stengiasi laikytis žaidimo taisyklių.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Geranoriškai veikia kartu su kitais, siūlydamas savo sumanymą ar priimdamas kitų sumanymą, fantazuodamas; • Pats primena kitiems tinkamo elgesio taisykles ir bando jų laikytis be suaugusiųjų priežiūros; • Vis geriau supranta ne tik kitų jausmus, bet ir situacijas, kuriose jie kyla (pakviečia žaisti nuliūdusį vaiką, kurio į žaidimą nepriėmė kiti).
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Taikiai diskutuoja, tariasi su kitais vaikais dėl žaidimų sumanymų ir veiklos; • Stebi ir atpažįsta kitų palankumo ir nepalankumo jam ženklus (pasakytus žodžius, kvietimą žaisti kartu ir kt.); • Apibūdina savo jausmus, pakomentuoja juos sukėlusias situacijas bei priežastis.
	7-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Supranta, kas yra gerai, kas blogai, stengiasi elgtis pagal gero elgesio supratimą; • Pastebi ir priima kitų draugiškumo, palankumo ženklus, gerbia kitus vaikus, išklauso jų nuomonę, iš jų mokosi.
Pažinimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žaisdamas tyrinėja, išbando daiktus bei medžiagas (pvz. plaukia ar skęsta, rieda ar sukasi ratu, tinka daiktai vienas prie kito, ar ne ir pan.).
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasakoja apie savo šeimą, jos buitį, tradicijas; • Pradeda jausti prierašumą prie artimiausios gamtinės aplinkos; • Dėliodamas kelis daiktus, sugeba atsakyti į klausimus: Kiek iš viso? Kiek daugiau? Kiek mažiau?
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Rodo pagarbą gyvajai ir negyvajai aplinkai ir besiformuojančią atsakomybę už jos išsaugojimą; • Lygina daiktus, medžiagas, gyvūnus ir augalus, atsižvelgdamas į savybes, juos tikslingai grupuoja ir klasifikuoja; • Paaiškina, kad gamtą ar socialinę aplinką tyrinėti reikia atsargiai, nežalojant, neniokojant, nurodo, ko reikia saugotis gamtoje.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Tvarkingai ir saugiai elgiasi gamtoje, išvykose, noriai dalyvauja tvarkant ir puošiant aplinką.
Kalbos ir komunikavimo	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pradeda išklaudyti, suprasti ir reaguoti į tai, ką jam sako, aiškina suaugusysis ar vaikas; • Kalba, pasakoja apie tai, ką jaučia ir jautė, veikia ir veikė; • Žaidžia garsais ir žodžiais, kuria naujus žodžius.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Seka girdėtas ir savo sukurtas pasakas, kuria įvairias istorijas, eilėraštkus,

	inscenizuoja; <ul style="list-style-type: none"> • Supranta, kad į jį kreipiamasi ar kalbama ne gimtąja kalba.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Planšetiniu kompiuteriu rašo raides, žodžius. Supranta rašymo tikslus; • Kalba taisyklingais sudėtingais sakiniais, vartoja pagrindines kalbos dalis.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Suvokia pokalbio, pasakojimo, skaitomo kūrinio eigą; • Paaiškina konflikto, nesutarimo esmę, svarsto, tariasi. Nusako žaidimo, veiklos taisykles.
Fizinė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Pasako, kad negalima imti degtukų, vaistų, aštrių ir kitų pavojingų daiktų.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žaisdamas, ką nors veikdamas stengiasi saugoti save ir kitus.
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Žino, kaip saugiai elgtis gatvėje, kur kreiptis iškilus pavojui, pasiklydus.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Įvardija kelis maisto produktus, kuriuos valgyti sveika, ir kelis, kuriuos reikėtų riboti.
Meninė	4-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Išvelgia naujas įprastų daiktų bei reiškinių savybes; • Kuria dialogą tarp veikėjų, išraiškingai intonuoja, Žaisdamas atsipalaiduoja.
	5-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Klausinėja, aiškindamasis jam naujus, nežinomus dalykus; • Objektus vaizduoja ne tokius, kokius mato, o tokius, ką apie juos žino
	6-asis žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> • Kelia probleminius klausimus, diskutuoja, svarsto, įsivaizduoja, fantazuoja; • Tyrinėja girdimos muzikos, triukšmo, tylos panašumus ir skirtumus.
	7-asis žingsnelis: <ul style="list-style-type: none"> • Išvelgia dar neišbandytas veiklos, saviraiškos galimybes; • Kelia probleminius klausimus, diskutuoja, svarsto; • Žaisdamas šokamuosius žaidimus, šokdamas ratelius, natūralių judesių autorinius šokius savitai reiškia nuotaikas.

REKOMENDUOJAMOS TEMOS, PROJEK TINĖ VEIKLA, STEBĖJIMAI

TEMOS	PROJEKTAI	STEBĖJIMAI
„Bėga saulutė pievų takeliais“ „Žaidimų dienelelės“ „Saulė – šviesa, šiluma, energija“ „Vasarėlė jau atėjo“ „Linksmos vaikystės dienelelės“ „Dundulis dunda“ „Vaikystės spindulėlis“ „Vaivorykštė“	„Kaip elgtis miške, kad būtume saugūs atostogaudami“ „Basomis akmenuotu takeliu“ „Vasaros taku“ „Vasara pilna gyvybės“ „Vaistažolės“ „Atostogausiu saugiai“	Stebėti drugelius. Stebėti gamtą po lietaus. Stebėti vaivorykštę. Klausytis ir pažinti paukščių giesmes.

5. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI, PAŽANGA IR JŲ VERTINIMAS

5. 1. Vaikų ugdymo(si) pasiekimų, pažangos vertinimo metodai ir dažnumas

Lopšelyje –darželyje „Žiogelis“ siekiant ugdymo(si) paslaugų kokybės nuolat atliekamas kokybinis ir kiekybinis vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimas. Sistemingas vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimas leidžia pedagogui, tėvams ir pačiam vaikui pažinti save, skatina veiklos motyvaciją, sudaro galimybę ugdytinių tėvams teikti objektyvią, savalaikę informaciją apie vaiko gebėjimus, galias, esamas problemas, o taip pat, padeda pedagogui tikslingai diferencijuoti bei personalizuoti ugdymą(si), nustatyti ugdymo(si) kokybę, planuoti veiklas, suteikti pagalbą vaikui pagal jo poreikius.

Norint nustatyti vaiko pasiekimų lygį bei numatyti ugdymo(si) kryptis ir uždavinius, vaiko pasiekimai pedagogų, pagalbos vaikui specialistų ir tėvų vertinami du kartus metuose - vaikui pradėjus lankyti įstaigą (spalis) ir baigiantis mokslo metams (gegužė). Šiais mėnesiais atliekamas dvejopas vaikų pasiekimų vertinimas: kokybinis (individualaus vaiko pasiekimai) ir kiekybinis (įstaigos, amžiaus tarpsnio ir grupės vaikų pasiekimai). Vaiko pažanga sistemingai pedagogų vertinama 2 kartus metuose: gruodžio ir kovo mėnesiais. Vaikai nuo 4 metų savo pažangą patys vertina pagal įstaigos parengtą metodiką. Vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimas vykdomas vadovaujantis įstaigoje parengtu ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų standartu pagal Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą. Remiantis standartu rengiamas individualus vaiko pasiekimų aprašas, kuriame fiksuojami vaiko pasiekimai ir ugdymo(si) sunkumai. Didelių, vidutinių ugdymo(si) ir elgesio sunkumų turinčių vaikų pasiekimus ir pažangą nuolat stebi, fiksuoja grupių pedagogai ir konsultuojasi su Vaiko gerovės komisija. Vaikai, turintys kalbos sutrikimų, vertinami rugsėjo, sausio ir gegužės mėnesiais pagal kalbos vertinimo korteles. Vertinimą vykdo logopedas.

Plėtojant sveikatos ugdymo(si) ir stiprinimo kryptį, parengtas ir įgyvendinamas vaikų fizinių pasiekimų grupės vertinimo modelis. Į jį įtraukti judesio korekcijos mokytojas, plaukimo instruktorius, kineziterapeutas, kurie atsakingi už ikimokyklinio amžiaus vaikų fizinio aktyvumo ir koordinacinių funkcijų vertinimą.

Informacija apie vaikų pasiekimus renkama formaliais metodais (pokalbiai, vaikų pasiekimų vertinimo aplankai) ir neformaliais metodais (stebint, analizuojant, aptariant).

Vaiko individualūs pasiekimai, pažanga aptariami su tėvais individualių pokalbių metu mokslo metų pradžioje ir mokslo metams baigiantis. Informacija apie vaiko individualius pasiekimus neviešinama. Apibendrinti vaikų pasiekimų duomenys aptariami metodinės grupės pasitarimuose. Vaikų su kalbos ir komunikavimo sutrikimais ar kitais ugdymo(si) sunkumais

pasiekimai ir pažanga aptariami Vaiko gerovės komisijos posėdžiuose rugsėjo, sausio ir gegužės mėnesiais. Vertinimo rezultatai panaudojami planuojant ugdymo(si) procesą, teikiant pagalbą ir paramą vaikui, šeimai bei siekiant įgyvendinti įstaigos ugdymo(si) tikslus ir uždavinius, tobulinant pedagogo tyrėjo - analitiko kompetenciją.

5. 2. Pasiekimų ir pažangos fiksavimo formos

Kokybinių vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo informacija fiksuojama įstaigos parengtose ir patvirtintose formose bei kaupiama vaiko asmens byloje. Šiose formose pateikta informacija apie vaiko pasiekimus, pažangą, ugdymosi sunkumus, jų šalinimo galimybes atskirose ugdymo(si) srityse. Kiekybinis vaikų pasiekimų vertinimas taip pat vykdomas pagal įstaigos bendruomenės parengtas formas. Vaiko pažangą atspindintys darbai kaupiami grupėse individualiame sektuve, kuris atiduodamas ugdytinio tėvams vaikui baigus mokslo metus.

LITERATŪRA

1. Bakūnaitė J. Humanistinio vaikų ugdymo programa. Auginu gyvybės medį. Vilnius, 1998.
2. Gage N.L., Berliner D. C. Pedagoginė psichologija. Vilnius, 1992.
3. Geros mokyklos koncepcija. 2015
4. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Vilnius, 2015.
5. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Vilnius, 2015.
6. Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, 2012.
7. Monkevičienė O.(sud.). Ankstyvojo ugdymo vadovas. Vilnius, 2001.
8. Monkevičienė O. Naujojo ugdymo turinio bei kūrybinio jo įgyvendinimo būdų psichologinės-pedagoginės ištakos. Vėrinėlis. Knyga auklėtojais. I dalis., Vilnius, 1993.
9. Portage ankstyvojo ugdymo programa, 1994.
10. Universaliosios sveikatos ugdymo bei rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa. Vilnius, 2000.
11. Ušeckienė L. XX a.pedagogikos kryptys ir švietimo sistemos. Šiauliai, 2003
12. Vaiko gerovės koncepcija.
13. Vaiko teisių konvencija. Lietuvos nacionalinis UNICEF komitetas, 2000.
14. Vaikų darželio programa “Vėrinėlis”. Vilnius, 1993.
15. Valstybinė švietimo 2013-2022 metų strategija. 2013.
16. Vyšniauskienė V., Skridulienė J. OPA – PA. Priešmokyklinio ugdymo knyga. 1, 2, 3 dalis. Vilnius, 2014, 2015.

PRIEDAI

I priedas

JUDRIEJI ŽAIDIMAI LAUKE

ANKSTYVASIS AMŽIUS

„Saulutė – lietutis“

Vedantysis pasako „saulutė“, vaikai bėgioja aikštelėje. Kai pasakoma „lietutis“, visi subėgę prie vedančiojo pritupia. Vedantysis ištiesęs rankas į šalis, imituoja skėtį.

„Paukšteliai į lizdelius“

Aikštelėje kreida nupiešiami 2-3 dideli apskritimai. Tai bus paukščių lizdeliai. Vedantysis sako, kad lauke šviečia saulutė, o paukšteliai skrenda ieškoti maisto. Vaikai imituoja paukščių skridimą. Kai pasakoma „lietus!“, paukšteliai turi greitai skristi ir užimti vietas lizdeliuose.

„Pavyk sviedinį“

Vaikai sustoja į vieną liniją. Vedantysis išmeta sviedinius (jų yra tiek, kiek vaikų) į skirtingas puses, toliau nuo vaikų. Pasakius „pavyk sviedinį“ vaikai bėga paskui sviedinius ir surenka juos į krepšį.

„Katė ir paukštis“

Vienas vaikas katė, kiti – paukščiai. Katė gauda, paukščiai stengiasi, kad jų nepagautų. Galima keisti judėjimo būdą, šokinėti suglaustomis kojomis, eiti kaip ančiukai, ropoti keturiomis.

„Saulė ir lietus“

Vaikai pasirenka sau namelius: suoliuką, ant žemės nubrėžtus skritulius, lankus. Kiekvienas vaikas turi namelį. Po signalo „Saulė“ vaikai eina pasivaikščioti, vaikščiodami jie atlieka įvairius judesius (skina gėles, renka uogas, gauda drugelius). Po signalo „Lietus“ slepiasi nameliuose.

„Neužkliudyk“

Ant grindų išdėstoma daug smulkių daiktų: kaladėlių, kėglių, vėliavėlių ir kt. Vaikai stovi viename gale. Po signalo jie turi pereiti arba perbėgti į kitą galą, neužkliudydami daiktų. Daiktus reikia aplenksti, peržengti, peršokti.

„Milžinai ir nykštukai“

Gali žaisti visa grupė. Vaikai išrikiuojami į vieną eilę. Pasakius „Milžinai“ vaikai turi atsistoti, o tarus „Nykštukai“ atsitūpti. Vaikams neteisingai atlikus veiksmą tenka palikti žaidimą. Laimi vaikas ilgiausiai žaidęs ir nė sykį nesuklydęs.

„Katinas eina“

Visi vaikai laisvai laksto ir vaizduoja peles. Prie jų sėlina „katinas“. Sušukus „Katinas eina!“, visi sustingsta tokioje padėtyje, kokioje signalas juos užklupo. Kas sujuda, katinas turi teisę juos sugauti. Sugautas virsta katinu.

„Lėktuvai“

Vaikai atsistoja vorele vienas už kito nugaros, ištiesia rankas į šalis, eina kartodami ketureilį: „Rido rito, rido rito. Kas pralenks lėktuvą šitą?“ Vaikai eina, vingiuoja tarp medžių, krūmų, stengiasi sparnais nekliudyti jų, neužlipti draugui ant kulnų. Sušvilpus vaikai išsiskirsto ir „skraido“ kas sau. Vėl sušvilpus sustoja vorele, vėl eina tarp medžių kartodami ketureilį.

IKIMOKYKLINIS AMŽIUS

„Bite, bite duok medaus“

Variantas 1. Žaidėjai bėgioja aikštelėje. Vienas žaidėjas – bitė – paskiriamas gaudytoju. Jis stengiasi „įgelti“ vaikams (paliešti ranka). Žaidėjai bėgiodami erzina „bitę“: „Bite, bite, duok medaus“. Jei „bitė“ įgelia, žaidėjai pasikeičia vaidmenimis. Laimi tie, kurie liko nesugauti.

Variantas 2. Paliestas žaidėjas turi pritūpti. Jį gali išvaduoti kiti žaidėjai, paliesdami ranka.

„Iš miesto į miestą“

Apibrėžiami žaidimo aikštelės kampai. Tai miestai. Visi žaidėjai paskirstomi į keturias komandas, kurios užima vietas pažymėtuose miestuose. Aikštelės viduryje stovi du gaudytojai. Po signalo žaidėjai nurodyta kryptimi bėga iš vieno miesto į kitą, saugodamiesi, kad jų nepaliestų gaudytojai. Perbėgus iš vieno miesto į kitą, gaudytojai suskaičiuoja sugautus žaidėjus. Žaidimas kartojamas. Skiriami nauji gaudytojai. Laimi žaidėjai, geriausiai atlikę gaudytojų užduotį ir nesugauti.

„Žemė, vanduo, oras“

Žaidėjai sudaro bendrą ratą. Išrenkamas vienas žaidėjas, kuris atsistoja su kamuoliu į rato vidurį. Jis garsiai pasakęs vieną iš šių žodžių – „žemė“, „vanduo“ ar „oras“ meta kamuolį draugui. Žaidėjas sugaudamas kamuolį turi ištarti tinkamą žodį. (Jei žemė – tai gyvūnas, jei vanduo – tai žuvis, jei oras – tai paukštis.). Suklydęs žaidėjas eina į ratelio vidurį ir žaidimas kartojamas.

„Einam pasivaikščioti“

Vaikai stovi arba sėdi aikštelės pakraštyje. Vedantysis prieina prie vaiko ir kviečia kartu pasivaikščioti. Vaikas atsistoja ir eina paskui vedantįjį. Prieinama prie kito vaiko ir jis taip pat pakviečiamas. Tas atsistoja paskui pirmąjį ir t.t. Po žodžių „namo, namo“ visi bėga į savo vietas.

„Mano linksmas sviedinys“

Vaikai stovi aikštelės pakraštyje. Vedantysis viduryje atlieka pratimus su sviediniu, parodydamas, kaip lengvai jis atšoka, šokinėja atmušus ranka. Po to vedantysis siūlo patiems šokinėti kaip „sviedinukai“. Vedantysis deklamuoja „Mano linksmas kamuoly, kurgi taip toli riedi?“. Baigęs eilėrašį sako „Dabar pavysiu“. Vaikai nustoja šokinėti ir bėga nuo vedančiojo.

„Sveikas gyvas“

Visi sustoja ratu, vienas vaikščioja aplinkui ir suduoda kuriam nors rate stovinčiam į nugarą sakydamas „sveikas gyvas“ ir bėga aplink ratą. Pakviestasis bėga priešingon pusėn, susitikę paduoda vienas kitam ranką ir sako „kaip sekasi?“ Paklausia ir bėga toliau, kuris pirmas atbėga į tuščią vietą, tas atsistoja, o kitas bėga aplink ratą ir kviečia kitą.

„Atsikratyk kamuolio“

Vaikai suskirstomi į dvi komandas. Viena komanda atsistoja vienoje aikštelės pusėje, kita – kitoje. Kiekvienai komandai duodama po 6 kamuoliukus. Davus ženklą, abi komandos stengiasi permesti kamuolius į priešininko pusę. Po minutės žaidimas sustabdomas ir žiūrima, kurioje pusėje mažiau kamuoliukų. Toji komanda gauna tašką. Žaidimas kartojamas.

„Gaudytojai“

Išrenkamas gaudytojas. Rankoje jis laiko spalvotą skarelę. Kiti vaikai išsiskirsto aikštelėje. Davus ženklą, gaudytojas stengiasi pavyti kurį nors žaidėją ir paliesti jį skarele. Paliestasis žaidėjas

paima skarelę, pakelia ją aukštyn ir sušukęs „aš gaudytojas!“ vejasi kitus žaidėjus. Žaidimą laimi vaikas, mažiausiai kartų buvęs gaudytoju.

„Lapių lenktynės“

Išrenkamas žaidimo vedėjas. Kiti žaidėjai poromis (atsistoję vienas už kito) sustoja ratu veidu į vidurį. Pirmieji porų žaidėjai, esantys rato vidinėje dalyje – „lapės“. Rato viduryje padedamas „gaidelis“ (koks nors daiktas, pvz., kamuoliukas, kėglis). Vedėjui davus signalą, lapės apsisuka, išlenda pro užpakalyje stovinčio žaidėjo išskėstas kojas, apibėga aplink, vėl įlenda ir čiumpa „gaidelį“. Laimi žaidėjas, pirmas atlikęs užduotį. Po to porų žaidėjai pasikeičia vietomis.

„Estafetė su balionais“

Žaidėjų skaičius: 10-20. Priemonės: pripūsti balionai ir vėliavėlės kiekvienai komandai. Komandų žaidėjai išsirikiuoja voromis prie starto linijos. Už 10-15 m. prieš komandą padėta vėliavėlė. Pirmieji komandų žaidėjai turi pripūstus balionus. Po signalo, šie žaidėjai, smūgiuodami balionus rankomis, bėga iki vėliavėlės ir grįžta atgal. Palietę komandos draugą, stojasi į voros galą. Kiti žaidėjai užduotį kartoja. Laimi komanda, greičiau ir tiksliau atlikusi užduotį.

„Zuikiai“

Žaidėjų skaičius: 5-20. Vienas žaidėjas – kurtas, kiti – zuikiai. Kurtas gaudo, zuikiai nuo jo bėga. Pagautas tampa nauju kurtu, o buvęs kurtas – zuikiu. Jei žaidėjų daug, gali būti keli kurtai.

Variantas 1. Kurtas gali pagauti tik atskirai stovintį ar bėgantį zuikį. Zuikis, kuriam gresia pavojus būti pagautam, gali būti kito draugo išgelbėtas. Susikabinusių zuikių kurtas liesti negali.

Variantas 2. Ir zuikiai, ir kurtas visą laiką šokinėja ant vienos kojos. Koją galima keisti. Tik sustoti galima ant abiejų kojų. Aikštelės dydį reikia sumažinti.

„Vilkas griovyje“

Aikštelėje nubrėžiamos lygiagrečios dvi linijos, t.y. griovys. Grioviu vaikšto vienas vaikas – vilkas. Visi kiti vaikai – avys – sustoja vienoje griovio pusėje. Davus ženklą, avys turi peršokti griovį ir nubėgti į ganyklą. Vilkas, bėgiodamas griovyje, stengiasi paliesti kuo daugiau avių. Paliestos avys stovi vietoje. Kai visos avys perbėga į ganyklą, duodamas ženklas avims grįžti namo.

„Gelbėk!“

Vaikai laisvai bėgioja po aikštelę. Vienas vaikas – vilkas, o kitas – kiškis. Kiškis turi lazdelę. Vilkas gaudo kiškį. Kai kiškiui gresia pavojus, jis sušunka „Gelbėkit!“ ir perduoda lazdelę kitam vaikui. Šis tampa kiškiu, ir vilkas jau turi gaudyti kitą kiškį. Pastabos: jeigu vilkas nepagauna kiškio, vilką reikia pakeisti, jeigu kiškis išmeta lazdelę, jis laikomas pagautu.

„Gaisrininkai“

Nubrėžiami 3-4 kvadratai – gaisrininkų mašinos. Į tiek pat grupių suskirstomi ir vaikai – gaisrininkai. Kiekviena grupė atsisėda į savo mašiną. Pasakius „Poilsis“, visi gaisrininkai laisvai vaikšto ir atlieka įvairius judesius. Sušukus „Gaisras!“, visi kuo greičiau bėga į savo mašinas. Laimi komanda greičiausiai atbėgusi į savo mašiną.

„Pelės sandėlyje“

Vaikai - „pelės“ tupi urveliuose. Kitame gale 40-50 cm. aukštyje virvute atitveriamas „sandėlis“ Šone tupi „katinas“. „Katinui“ užmigus „pelės“ bėga žaisti į „sandėlį“ pralenda pro virvutę „griausia maistą“. Staiga pabunda „katinas“ sukniaukia ir bėga gaudyti „pelių“. Pelės sprunka iš sandėlio. Žaidimas kartojamas keičiant „katinus“.

„Rask porą“

Vaikai sustoja į du ratus. Išoriniame rate vienu vaiku turi būti daugiau – jis neturės poros. Sušukus „Bėk“ išoriniame rate stovintys vaikai bėga ratu, o vidurinis ratas stovi vietoje. Sušukus „Stok“ kiekvienas stengiasi sustoti prie kurio nors viduriniojo rato vaiko ir sudaryti porą. Vaikas be poros lieka išoriniame rate. Pažaidus, keičiami „ratai“ vietomis ir taip pasikeičia vaikai.

„Upeliukas“

Pusė vaikų – „akmenukai“ – eina ratu susikibę rankomis. Kita pusė vaikų, „žuvytės“ – vaikšto ratelio viduryje arba už jo. Visi kartu dainuoja: „Upeliukas plaukia plaukia, o žuvytės šaukia šaukia“. Po šių žodžių „akmenukai“ pakelia rankas aukštyn, o žuvytės bėgioja – nardo tarp jų. „Akmenukai“ tęsia dainą: „Eikš panardy tarp žolių, akmenukų didelių“ Po to „žuvytės“ tampa „akmenukais“, o „akmenukai“ – „žuvytėmis“.

„Daržovės“

Visi dalyviai daržovės: morkos, ropės, kopūstai ir kt. Vedantysis sako „Ropė“, ropė atsistoja apibėga visus ir sugrįžta į savo vietą. Tą patį daro ir kitos daržovės. Pasakius „Visos daržovės“, visi atsistoja ir bėga vorele aplink. Po signalo „Daržovės į vietą“ visi vaikai sugrįžta į savo vietą.

„Vištų gaudymas“

Visi vaikai užsiriša akis, išskyrus vieną, kuris rankoje laiko skambutį ir skambina juo bėgiodamas vis kiton vieton, kuris jį sugauna, tas ima skambutį, o sugautajam užriša akis.

„Lapių uodegų gaudymas“

Skaičiuote išrenkamas gaudytojas. Kiti žaidėjai pasiima po virvelę ir užsikiša jos kraštą už kelių gumos nugaros pusėje. Prasideda gaudymas. Gaudytojas turi bėgdamas traukyti žaidėjų „uodegas“. Žaidėjas, praradęs savo „uodegą“, iškrenta iš žaidimo arba padeda gaudyti kitus žaidėjus. Laimi vienas arba keli žaidėjai, likę su „uodega“.

„Gužučiai“

Ratu į žemę įbesti vytelių – viena mažiau nei yra žaidėjų, maždaug kas 2-3 žingsnius viena nuo kitos. „Gužučiai“ atsistoja prie vytelių ir įsitveria. Vienas „gužutis“ stojasi į rato vidurį ir „gužučiams“ keičiantis vietomis, stengiasi užimti kurio nors „lizdą“. Netekęs vietos „gužutis“ eina į vidurį.

„Amatininkai“

Vedantysis sako : „Kas nori būti stalius?“ ir išskaičiuoja, kas bus. Paskui išskaičiuoja kas bus vairuotojas, artojas, lakūnas ir t.t. Tada vedėjui davus ženklą, visi paeiliui „dirba“ savo darbą. Geriausiai profesiją pavaizdavusį galima apdovanoti. Galima žaisti visiems vaizduojant vieną profesiją pvz., būti šokėjais, sportininkais, ir pan.

„Šviesoforas“

Vaikai sustoti gali įvairiai: į eilę, ratu ar puslankiu. Vedančiajam pakėlus raudoną vėliavėlę, visi stovi vietoje, geltoną – stovi ant vienos kojos, žalią – žygiuoja vietoje. Susimaišiusiems gali būti skiriami „baudos taškai“ (prisegami skalbinių segtukai). Tie kas nepadarė nei vienos klaidos – gali gauti prizą.

„Meškerė“

Vaikai sustoja ratu ištiesių rankų atstumu vienas nuo kito. Vienas stovi rato centre. Jis turi virvutę, prie kurios vieno galo pririštas smėlio maišelis. Tai „meškerė“. Vedantysis suka „meškerę“ pro vaikų kojas taip, kad smėlio maišelis šliaužtų žeme. Vaikai atidžiai seka „meškerę“ stengdamiesi peršokti per ją. Pralaimi tie- kuriuos „meškerė“ užkliudo.

„Stotelė“

Vaikai sustoja į vorą ir atsimenta savo vietą. Auklėtoja davus signalą, vaikai išsilaksto. Pasakius „Stotelė“, vaikai greitai turi sustoti į savo vietas.

„Gaudyk“

Vaikai sustoja toliau vienas nuo kito rateliu. Meta vienas kitam kamuolį, kuris nepagauna kamuolio turi paimti, o kiti tuo metu bėga tolyn. Kai paima kamuolį vaikas pasako „Stop“. Visi sustingsta. Žaidėjas turi pataikyti į bet kurį sustingusį vaiką

„Sviedinys puode“

Ant žemės pastatyti puodą. Žaidėjai, atsistoję nuo jo už keleto žingsnių, paeiliui sviedžia kamuolį, stengdamiesi jį įmesti. Iš pradžių stovima arčiau, o paskui nuo puodo tolstama. Kuris pirmas pataiko į puodą 5 kartus iš vis tolesnio atstumo, tas ir laimi.

„Žuvys ir tinklas“

Gali žaisti visa grupė. Išsiskaičius vienas vaikas pradeda gaudyti kitus vaikus. Sugautas vaikas prisijungia. Taip pasidaro tinklas, kuris didėja su kiekvienu sugautu vaiku. Paskutinis, likęs nesugautas laimi ir tampa „tinklu“.

„Kiek ir ko“

Išsiskaičius vienas vaikas tampa vedančiuoju. Kiti vaikai klausia pvz. „Jonai, Jonai, kiek ir ko?“ Jonas sugalvoja gyvūną (pvz. kiškį) ir sako: „Tris kiškus“. Vaikai šoka link Jono tris kartus. Vaikas, kuris pasiekia pirmas vedantįjį laimi ir tampa vedančiuoju. Vedantysis stebi, kad visi kuo tiksliau pamėgdžiotų gyvūno eiseną. Kas nežino, kaip juda įvardintas gyvūnas, stovi vietoje.

FIZINIO AKTYVUMO PRATYBŲ METINIS PLANAS

ANKSTYVASIS AMŽIUS

	Data	Pagrindinių judesių lavinimas
RUDUO		
RUGSĖJIS	<u>I savaitė</u>	Apsilankymas ankstyvojo amžiaus grupėse. Susipažinimas su vaikais. Sveikatos pažymų analizė.
	<u>II savaitė</u>	Vaikai apsilanko sporto salėje, apžiūri sportinį inventorių. Laisvai bėgioja, laipioja.
	<u>III savaitė</u>	Bėgioja išsisklaidžius visoje salės erdvėje. Mėto kamuolius sau patogiu būdu, juos renka ir meta į pintinę.
	<u>IV savaitė</u>	Einant įveikia nesudėtingas kliūtis sau patogiu būdu. Ropoja remiantis plaštakomis ir keliais, plaštakomis ir pėdomis.
SPALIS	<u>I savaitė</u>	Eina nuo vieno salės galo iki kito, atlieka užduotis rankomis, kojomis. Vaikšto minkštais sportiniais takeliais, įveikia nedideles kliūtis padėtas iš eilės.
	<u>II savaitė</u>	Eina didelėje ir ribotoje erdvėje. Ridena ir vejasi kamuolį.
	<u>III savaitė</u>	Bėga pasistiebus, tiesiomis kojomis. Pašoka aukštyn, atsispiria abiem kojom. Šokinėja ant batuto su suaugusiojo pagalba.
	<u>IV savaitė</u>	Skambant muzikai ritmiškai barškina, stuksena koku nors daiktu. Žaidžia muzikinius žaidimus.
LAPKRITIS	<u>I savaitė</u>	Bėga pagal auklėtojos duotą signalą. Kaitalioja ėjimą su bėgimu. Meta kamuolį ir jį vejasi. Bando gaudyti metamą kamuolį.
	<u>II savaitė</u>	Išlaiko pusiausvyrą einant sumažintu atramos plotu. Pastovi ant vienos kojos (3-4 s.). Nušoka nuo (10-15 cm) paaukštinimo.
	<u>III savaitė</u>	Eina salės pakraščiais pagal orientyrus. Eina stumdamas ar tempdamas daiktą. Lipa kopėtėlėmis paguldytomis ant žemės.
	<u>IV savaitė</u>	Eina ratu susikibus rankomis. Skambant muzikai ritmiškai trepsi, tūpčioja, ploja. Žaidžia muzikinius žaidimus.
ŽIEMA		
GRUODIS	<u>I savaitė</u>	Eina pristatomu žingsneliu (virve, lanku, lazda). Šokinėja abiem kojom nurodyta kryptimi.
	<u>II savaitė</u>	Keičia ėjimą su bėgimu. Pralenda pro kliūtis keturpėsčia, šliaužiant. Peršoka nedideles kliūtis (padėtas iš eilės).
	<u>III savaitė</u>	Eina atliekant užduotis rankomis. Meta ir gauda kamuolį abiem rankomis, jį paveja.
	<u>IV savaitė</u>	Žaidimų savaitė (Kalėdos).
SAUSIS	<u>I savaitė</u>	Žaidimų savaitė (Atostogų savaitė).
	<u>II savaitė</u>	Eina nurodytu žingsneliu, laikosi atstumo einant. Nušoka į nurodytą vietą. Žaidžia žaidimus su šuolių judesiais.
	<u>III savaitė</u>	Bėga pasistiebus, nurodyta kryptimi. Pralenda pro lenktą tiltelį šliaužiant.
	<u>IV savaitė</u>	Improvizuoja pagal atliekamą dainelę, atlieka imitacinius judesius.
VASARIS	<u>I savaitė</u>	Vaikščiojant derina rankų ir kojų judesius. Lipa vertikaliomis kopėtėlėmis pristatomu žingsniu (2-4 skersinius).
	<u>II savaitė</u>	Juda šonu, ratu, atbulomis. Vaikščioja minkštais sportiniais takeliais, įveikia kliūtis padėtas iš eilės. Ridena kamuolį vienas kitam (1.5 m.) atstumu.
	<u>III savaitė</u>	Išlaiko pusiausvyrą einant sumažintu atramos plotu.

		Atsispiria nuo žemės ir pašoka abiem kojomis, stengiasi nušokti pritūpus.
	<u>IV savaitė</u>	Laisvai bėgioja visoje salės erdvėje, randa savo vietą. Mėgdžioja, imituoja žaidinimų, gyvūnų, augalų judesius.
PAVASARIS		
KOVAS	<u>I savaitė</u>	Atlieka pratimus plokščiapėdystės profilaktikai. Apeina, peržengia kliūtis. Lipa vertikalia gimnastikos sienele pristatomu žingsniu.
	<u>II savaitė</u>	Bėga atliekant užduotis kojomis. Pratimai kojų plokščiapėdystės profilaktikai. Peršoka dvi iš eilės esančias neaukštas kliūtis (sau patogiu būdu).
	<u>III savaitė</u>	Atlieka pusiausvyros pratimus vietoje. Ropoja minkštais sportiniais takeliais. Šokinėja iš lanko į lanką (sau patogiu būdu).
	<u>IV savaitė</u>	Šoka sukdamasis rateliu. Atlieka pratimus pagal muziką. Sustoja į vorą (traukinuką), ratą.
BALANDIS	<u>I savaitė</u>	Eina ritmingai, laisvai mojuojant rankomis. Nušoka nuo (10-15cm) paaukštinimo ant čiužinio.
	<u>II savaitė</u>	Keičia ėjimą su bėgimu, atlieka užduotis rankomis ir kojomis. Kūno judesiais vaizduoja įvairius darbus.
	<u>III savaitė</u>	Bėga ratu. Meta kamuolį į grindis abiem rankom ir stengiasi sugauti. Meta mažus kamuoliukus į horizontalų taikinį.
	<u>IV savaitė</u>	Išreikia emocijas laisvai improvizuojant muzikinį kurinį. Šoka spontaniškai kurdamas dviejų-trijų judesių (eina, pritūpia, pasisuka ir pan.) seką.
GEGUŽĖ	<u>I savaitė</u>	Bėga išsisklaidžius vorele. Bando bėgti keisdamas greitį ir kryptį. Šliaužia pro įvairių aukščių kliūtis.
	<u>II savaitė</u>	Eina ant priekinės pėdos dalies, kulnų ant išorinės pėdos dalies. Spirti kamuolį nurodyta kryptimi.
	<u>III savaitė</u>	Šokinėja vietoje ir judant į priekį atsispiriant abiem kojom. Nušoka nuo paaukštinimo (10-15 cm).
	<u>IV savaitė</u>	Muzikiniuose rateliuose judesiais, veiksmis vaizduoja siužeto elementus, reiškia savaime kilusias emocijas.

IKIMOKYKLINIS AMŽIUS

Data	Pagrindinių judesių lavinimas	
RUDUO		
RUGSĖJIS	<u>I savaitė</u>	Atlieka rikiuotės ir tvarkos pratimus. Eina ir bėga tiesia linija, vorele vienas paskui kitą. Atlieka pusiausvyros pratimus vietoje, judesyje. Atlieka bendruosius pratimus su gimnastikos kamuoliais.
	<u>II savaitė</u>	Bėgimą kaitalioja su ėjimu, išsisklaidžius randa savo vietą. Atlieka pratimus viso kūno raumenims iš įvairių padėčių. Pralenda ropojant, pritūpus veidu nurodyta kryptimi.
	<u>III savaitė</u>	Atlieka rikiuotės pratimus, žino kaimynus iš dešinės ir kairės. Einant ir bėgant reaguoja į garsinį ir vaizdinį signalą. Atlieka bendrojo lavinimo pratimus su kamuoliu. Meta kamuolį vienas kitam ir gaudo.
	<u>IV savaitė</u>	Žaidžia vaizduojamuosius (darbo proceso, augalų vegetacijos, gyvūnų) šokamuosius žaidimus. Šoka trijų-keturių natūralių judesių (bėga, sukasi, pritūpia, pašoka ir pan.) šokius.
SPALIS	<u>I savaitė</u>	Eina ir bėga voroje, sustoja pagal signalą, bėgant keičia kryptį. Atlieka pratimus kojų raumenims stiprinti. Žaidimai su kamuoliu, kamuolio spyrimas. Taiko futboliuko žaidimo elementus.
	<u>II savaitė</u>	Bėgant atliekant užduotis. Atlieka bendruosius pratimus su įrankiais. Perlipa, lenda, šliaužia pro kliūtis. Meta smėlio maišelį į tolį.

	<u>III savaitė</u>	Bėga įveikiant kliūtis. Atlieka pratimus rankų ir pečių lanko raumenų jėgai lavinti. Žaidžia žaidimus su kamuoliu vikrumui lavinti. Taiko trikrepsio žaidimo elementus.
	<u>IV savaitė</u>	Šoka sukamuosius ratelius. Šokdamas spontaniškai kuria trijų-keturių natūralių judesių seką.
LAPKRITIS	<u>I savaitė</u>	Eina ir bėga įvairios formos rikiuotėje, pagal orientyrus, peršoka per įvairias kliūtis (sau patogiu būdu). Atlieka greitumo lavinimo pratimus. Laipioja horizontalioje plokštumoje. Lipa nuožulniomis kopėčiomis, šliaužia.
	<u>II savaitė</u>	Bėga lenktyniaujant, darant posūkius. Atlieka pratimus porose jėgos lavinimui bei liemens raumenynui stiprinti. Nušoka atsispiriant abiem kojomis. Šokinėja abiem kojom judant pirmyn. Pašoka siekiant pakabinto daikto.
	<u>III savaitė</u>	Eina įvairiais būdais, kryptimis, skirtingu tempu. Atlieka bendrojo lavinimo pratimus su kamuoliu. Meta kamuolį su atšokimu į žemę. Varo ir spiria kamuolį.
	<u>IV savaitė</u>	Laisvai improvizacija pagal muzikinį kūrinį. Šoka sukamuosius ratelius taikant natūralius bėgimo, sukimosi, pašokimo žingsnelius.
ŽIEMA		
GRUODIS	<u>I savaitė</u>	Einant ir bėgant išlaiko atstumą, atlieka pagrindinius judesius kojomis. Atlieka bendruosius pratimus nugaros raumenims stiprinti su gimnastikos kamuoliais. Ropoja keturpėsčia, įveikia kliūtis persiritimo būdu.
	<u>II savaitė</u>	Bėga 1-1,5 min. vidutinišku tempu be sustojimo. Geba keisti tempą, daryti posūkius, išsisklaidyti ir vėl išsirikiuoti. Atlieka pratimus iš įvairių pradinių padėčių su pasirinktu inventoriumi. Lipa gimnastikos sienele (sau patogiu būdu).
	<u>III savaitė</u>	Šoka sukamuosius ratelius, paprastų (paprastasis, aukštas paprastasis, šaudyklės ir pan.) žingsnių ratelius.
	<u>IV savaitė</u>	Žaidimų savaitė (Kalėdos).
SAUSIS	<u>I savaitė</u>	Žaidimų savaitė (Atostogų savaitė).
	<u>II savaitė</u>	Atlieka rikiuotės ir tvarkos pratimus. Eina ir bėga įvairios formos rikiuotėje, derinant rankų ir kojų judesius. Atlieka bendruosius lavinimo pratimus su gimnastikos lankais (55-65 cm). Laipioja vertikalioje, nuožulnioje plokštumoje.
	<u>III savaitė</u>	Eina įveikiant kliūtis: lipa, lenda, šliaužia, persirita. Peršoka kliūtis atsispiriant abiem kojom. Atlieka bendrojo lavinimo pratimus su kamuoliais. Meta ir gauda kamuolį su/be atšokimo į žemę.
	<u>IV savaitė</u>	Šoka sukamuosius ratelius poroje, taiko paprastuosius (paprastasis, aukštas paprastasis, šaudyklės ir pan.) žingsnelius.
VASARIS	<u>I savaitė</u>	Bėga įvairiomis kryptimis, keičia tempą (su parašiotu). Sustoja į eilę, vorą nuo didžiausio, nuo mažiausio. Atlieka tempimo pratimus. Pašoka atsispiriant abiem kojomis. Nušoka nuo 15-20 cm paaukštinimo.
	<u>II savaitė</u>	Eina ir bėga atliekant pratimus kojomis, derinat su rankų judesiais. Juda atbulomis, šonu. Atlieka kojų raumenynui stiprinti skirtus pratimus. Atlieka šuolį į aukštį iš vietos. Šokinėja per ilgą šokdynę.
	<u>III savaitė</u>	Bėgioja vingiais, greitėdamas, lėtėdamas, lenktyniaudamas. Atlieka vikrumo, koordinacijos ir pusiausvyros lavinimo pratimus (su pasirinktu inventoriumi). Meta nedidelį kamuoliuką į horizontalų ir vertikalų taikinį (sau patogiu būdu).
	<u>IV savaitė</u>	Šoka sukamuosius ratelius (poroje) atliekant paprastuosius žingsnelius.
PAVASARIS		
KOVAS	<u>I savaitė</u>	Atlieka rikiuotės ir tvarkos pratimus. Eina ir bėga atlikdamas pratimus pagal muziką. Atlieka pratimus kojų raumenų jėgai lavinti. Šoka į aukštį įsibėgėjęs.
	<u>II savaitė</u>	Atlieka pratimus plokščiapėdystės profilaktikai. Atlieka bendruosius pratimus su gimnastikos lazdomis. Pralenda: priekiu, šonu, pasilenkus, pritūpus.

	<u>III savaitė</u>	Persirikiuoja (iš eilės į vorą, į ratą). Eina įveikdamas kliūtis. Eina suoleliu įkalnėn, nuokalnėn. Atlieka pratimus rankų ir pečių lanko raumenų jėgai lavinti. Meta, permeta, atmuša kamuolį. Taiko trikrepsio žaidimo elementus.
	<u>IV savaitė</u>	Šoka sukamuosius ratelius (poroje) atliekant paprastuosius žingsnelius. Improvizuoja, kuria nesudėtingų judesių seką.
BALANDIS	<u>I savaitė</u>	Einant ir bėgant reaguoja į garsinį signalą. Atlieka rytinės mankštos pratimus. Atlieka koordinacijos ir pusiausvyros lavinimo pratimus (eina tiesiai pakaitiniu ir šoniniu žingsniu). Žaidžia žaidimus – estafetes.
	<u>II savaitė</u>	Eina gimnastikos suoliuku pakaitiniu, pristatomu žingsniu, pernešant daiktus, darant posūkius. Atlieka bendrojo lavinimo pratimus visiems kūno raumenims lavinti. Šoka į gilumą nuo paaukštinimo. Žaidžia siužetinius žaidimus.
	<u>III savaitė</u>	Juda poroje. Atlieka pratimus vikrumui lavinti, bėga lenktyniaujant. Atlieka pratimus poroje. Šoka per trumpą šokdynę.
	<u>IV savaitė</u>	Juda pagal muziką. Laisvai judesiais išreiškia muzikos nuotaiką. Kuria penkių-šešių judesių seką išreikšdamas aplinkos vaizdus (gamtos reiškinius, gyvūnus).
GEGUŽĖ	<u>I savaitė</u>	Eina peršokant neaukštas kliūtis, darant posūkius, juda vingiais, gyvatėle. Atlieka pratimus vikrumui lavinti. Varo ir mēto kamuolį (vienas kitam, su pašokimu nuo žemės, į krepšį).
	<u>II savaitė</u>	Bėga derinant du ar daugiau judesių (bėga ir varosi kamuolį). Atlieka bendrojo lavinimo pratimus su pasirinktu inventoriumi. Meta smėlio maišelį į tolį (abiem rankomis).
	<u>III savaitė</u>	Einant išlaiko saugų atstumą, keičia greitį, staigiai sustoja, greitai pajuda iš vietos. Atlieka kvėpavimo gimnastikos pratimus. Šokinėjant derina skirtingus rankų ir kojų judesius (šoka per šokdynę, žaidžia „klases“).
	<u>IV savaitė</u>	Bėgioja lenktyniaujant 30-40-50 metrų (lauke). Šokinėja ant vienos kojos judant pirmyn. Atlieka šuolį į tolį iš vietos. Derina rankų ir kojų judesius lipant kopėtėlėmis. Laipioja lauko įrenginiais.

FIZINIO AKTYVUMO PRATYBŲ TURINYS IR STRUKTŪRA

Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų sritys tiesiogiai integruojamos į kasdienę fizinį aktyvumą skatinančią veiklą. Šios sritys garantuoja vaiko asmens gerovę – stiprina vaiko sveikatą, sveikos gyvensenos įgūdžius, gerina jo emocinę savijautą, tobulina vaiko judesius bei laikyseną, didina jo ištvermingumą, moko priimti sprendimus. Šios sritys papildo iki šiol buvusią fizinio aktyvumo ugdymo(si) struktūrą.

Fizinis ugdymas	Veiklos turinys	Pasiekimų sritys
Sveika gyvensena	savęs pažinimas, savikontrolė, fizinis aktyvumas, sveika mityba, žinios apie neigiamą žalingų įpročių poveikį sveikatai	fizinis aktyvumas, kasdieniai gyvenimo įgūdžiai, emocijų suvokimas, savireguliacija ir savikontrolė, savivoka ir savigarba
Judėjimo bei intelektiniai įgūdžiai	taisyklingą laikysena, taisyklingas kvėpavimas, judėjimo gebėjimai: ėjimas, bėgimas, ropojimas, pusiausvyra ir kt. dėmesio koncentracija, pasitikėjimas savo jėgomis	iniciatyvumas ir atkaklumas, problemų sprendimas, mokėjimas mokyti, kūrybiškumas
Sporto šakos	judrieji žaidimai (su taisyklėmis), sportiniai žaidimai (mažasis krepšinis, trikreptis, futboliukas ir kt.), bendroji gimnastika, tenisas, orientavimosi sportas	santykiai su suaugusiais, santykiai su bendraamžiais, aplinkos pažinimas, skaičiavimas, matavimas, tyrinėjimas
Netradicinis fizinis aktyvumas	neolimpinės sporto šakos: aerobika, riedučiai, paspirtukų sportas, joga, kvėpavimo gimnastika ir kt.	sakytinė, rašytinė kalba, meninė raiška, estetinis suvokimas

Fizinį aktyvumą skatinančios pratybos ikimokyklinėje įstaigoje organizuojamos 3 kartus per savaitę (2 pamokėlės – sporto salėje, 1 – lauke). Veiklos trukmė priklauso nuo vaikų amžiaus: ankstyvojo ir 3 metų amžiaus ugdytinių veikla sporto salėje trunka 15 min., 4 – 5 metų ugdytinių – 20 min., 5 – 6 metų ugdytinių – 25 min.

Visi fizinio aktyvumo pratybų veiksmų ir judesių ugdymo procesai vyksta per žaidybines, siužetines veiklas. Vaizdumui ir sudominimui naudojamas įvairus sportinis inventorių bei netradicinių priemonių.

Fizinio aktyvumo pratybų turinį sudaro penkios pratimų rūšys:

1. Pagrindinių judesių lavinimas (bendrieji pratimai, pusiausvyra, kybojimai ir atremtis, šuoliukai per šokdynę).

2. Atletinė veikla (ėjimas, bėgimas, šuoliai, metimai).
3. Judrieji ir atitinkantys vaikų amžių sporto žaidimai (mažasis krepšinis, trikrepešis, futboliukas, badmintonas, žaidimai su taisyklėmis, estafetės).
4. Korekcinė veikla (pratimai taisyklingai laikysenai ugdyti, pratimai plokščiapadystės prevencijai, kvėpavimo pratimai).
5. Fizinis aktyvumas gamtoje (bėgimas įveikiant nesudėtingas gamtines kliūtis, važinėjimasis rogutėmis, judrūs žaidimai sporto aikštyne, važinėjimasis dviračiu, paspirtuku, vandens žaidimai).

Fizinio aktyvumo pratybų struktūra:

FA pratybų dalys	ĮVADINĖ (2-3 min.)	PAGRINDINĖ (pagal vaikų amžių)	BAIGIAMOJI (3-4 min.)
Dalių funkcijos	Skirta funkciniam organizmo parengimui (širdies veiklai, kvėpavimui suaktyvinti), raumenų ir sausgyslių mankštai ir pan.	Mokomi, kartojami, tobulinami programoje numatyti judesiai, ugdomos fizinės savybės. <u>Šią dalį sudaro:</u> 1. Bendrieji pratimai; 2. Pagrindinių judesių mokymas (kartojimas, tobulinimas); 3. Judrus žaidimas.	Skirta atsipalaidavimui, poilsiui. Šios pratybų dalies trukmė, jos turinys priklauso nuo prieš tai buvusios veiklos bei esamo vaikų aktyvumo.
Atlikimo variantai	<ul style="list-style-type: none"> • ėjimas su užduotimis; • ėjimas su kliūtimis; • išraiška, saviraiška judesiu; • vidutinio intensyvumo judrus žaidimas; • rikiuotės ir tvarkos pratimai. 	<u>Bendrujų pratimų rūšys:</u> <ul style="list-style-type: none"> • klasikiniai; • siužetiniai; • ritminis šokis. <u>Pagrindiniai judesiai formuojami:</u> <ul style="list-style-type: none"> • per siužetą; • klasikiniu būdu; • per judrų žaidimą; • per kūrybinį judesį. <u>Judrus žaidimas:</u> <ul style="list-style-type: none"> • naujo žaidimo mokymas; • žinomo žaidimo įtvirtinimas; • žaidžiamas senas žaidimas; • vaikai siūlo žaidimą. 	<ul style="list-style-type: none"> • ramus žaidimas; • kvėpavimo ir ėjimo pratimai; • atsipalaidavimo pratimai; • muzikiniai, imitaciniai rateliai.